

Ἰθωνικοί Διαλόγοι

ἁποφαιτικόν
περιοδικόν

47
48

Ἀθωνικοὶ Διαλόγοι

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΑΓΙΟΡΕΙΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ

Ἐπεύθυνος: Θεόκλητος Μοναχὸς Διονυσιάτης
Διανέμεται ὡς εὐλογία ὑπὸ τῆς Ἱ. Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὄρους
Γίνονται δεκταὶ προαιρετικαὶ εἰσφοραὶ

Ἐπιστολαί: ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΝ ΕΛΙΣΣΑΙΟΝ Σιμωνοπετρίτην
Δάφνην - Ἁγίου Ὄρους

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: Σωτήριος Λασκαρίδης
Βαλαωρίτου 14, Θεσσαλονίκη, τηλέφ. 536.910

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Προοίμιον στὴν «Μεταμόρφωσιν»	1
Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ὁ δυνάμει Θεὸς	4
Εἰσαγωγικὰ στὶς Ἑορτὲς	9
Τῆς Ἁγίας Πεντηκοστῆς	11
«Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ»	14
Σκέψεις διὰ τὴν Μεγάλην Σύνοδον	16
Τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ἡ ἐξωτερικὴ Ἱεραποστολὴ	20
Μοναχισμὸς καὶ Ἱεραποστολὴ	22
Βιβλιοκρισίαι	24
Ἀθωνικὰ σχόλια καὶ κρίσεις	28

Ἀθωνικοὶ Διάλογοι

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 47-48 ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ 1977

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ ΣΤΗΝ "ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΝ.."

ένος μέσα σὲ ξένους περισσότερον ἀπὸ ἄλλην φοράν, εἶχα τὴν αἴσθησιν τῆς ξενιτείας στὴν καρδίαν μου, μίαν ξενιτείαν ποῦ ἀπο-

τελεῖ τὴν βασικὴν προϋπόθεσιν τοῦ Μοναχικοῦ βίου καὶ τὴν κλίμακα ἀναβάσεως πρὸς τὰ ξένα καὶ ὑπερκόσμια θεάματα...

Ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν ἐνὸς ὄρους ὑψηλοῦ, ἕνας κοινὸς ἀνθρώπος αἰσθάνεται τὴν διαφορὰν ὡς διαφορὰν ὕψους. Ἐνας Χριστιανὸς τοῦ κόσμου ὑμνεῖ τὸν Θεὸν διὰ τῆς ἐποψίας τῆς κτίσεως. Ἄλλ' ἕνας Μοναχός, οὔτε ὕψος αἰσθάνεται, οὔτε ἐποπτεύει τὴν ἀναπεπταμένην δημιουργίαν τοῦ «σιαντεχνήμονος» Λόγου. Εἰσέρχεται μὲ «γυμνὸν» τὸν νοῦν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πνευματικῆς θεωρίας, ὅπως λέγει ὁ θεῖος Πατὴρ τῶν Μοναχῶν Μ. Βασίλειος: «ὁ νοῦς ποῦ ἔχει ἀνακραθῆ μὲ τὴν θεότητα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἔχει καταστῆ ἐποπτικὸς τῶν μεγάλων θεωρημάτων καὶ καθορᾶ τὰ θεῖα κάλλη τόσον, ὅσον ἡ χάρις ἐπιτρέπει».

Ὁ Μ. Βασίλειος εἶχε λάβει πείραν

τοῦ ἀκτίστου φωτός, ὅπως ἀποκαλύπτει ὁ ἅγιος ἐπίσης ἀδελφός του Γρηγόριος Νύσσης: «Ἦτο νύκτα, λέγει, καὶ ἐνῶ προσπύχето ὁ Μ. Βασίλειος, αἴφνης τὸν περιέλαμψε φῶς μέσα στὸ κελλίον του, ἕνα φῶς αἴυλλον ποῦ κατεφώτιζεν ὄλον τὸν οἶκον»...

Ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος τῆς Μεταμορφώσεως, ἡ ἀναβάσα τὰ ὄρη τῆς ἀρετῆς ψυχῆ, μεταμορφοῦται καὶ αὐτὴ Δὲν θέλει νὰ σκέπτεται τίποτε γήϊνον, διότι ἔχει μεταθέσει «τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς». Ὡ πόσον ἐπιθυμεῖ καὶ πῶς διαφλέγεται ἀπὸ τὸν πόθον νὰ μὴν ἐπιστρέψῃ ποτὲ εἰς τοὺς ὄρους τῆς γηϊνῆς ζωῆς, ὅπως συμβαίνει μὲ τοὺς καθαρὸς τῆ καρδία, ποῦ ἀδιαλείπτως βλέπουν τὸν Θεόν, ὅπως σημειώνει ὁ ἅγιος Ἰσαὰκ ὁ Σύρος: «Ἡ χώρα ἡ νοητὴ, ἐκείνου ποῦ εἶναι καθαρὸς εἰς τὴν ψυχὴν, εὐρίσκεται μέσα του. Καὶ ὁ ἥλιος ποῦ λάμπει εἰς αὐτόν, εἶναι τὸ φῶς τῆς Ἁγίας Τριάδος. Καὶ ὁ ἀέρας ποῦ ἀναπνέουν οἱ οἰκίτορες τῆς χώρας αὐτῆς, εἶναι τὸ παράκλητον Πνεῦμα. Οἱ δὲ γείτονες αὐτοῦ εἶναι αἱ ἅγιοι καὶ ἀσώματοι φύσεις τῶν Ἀγγέλων. Καὶ ἡ ζωὴ καὶ ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐφροσύνη των, εἶναι ὁ Χριστός, τὸ φῶς ἐκ τοῦ φωτός τοῦ Πατρὸς. Αὐτὸς εὐφραίνεται ἀδιαλείπτως ἀπὸ τὴν θέαν τῆς μεταμορφωμένης ψυχῆς του καὶ θαυμάζει τὸ κάλλος του, ποῦ λάμπει ἀπείρως τηλαυγέστερα ἀπὸ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου. Αὐτὴ εἶναι ἡ Ἱε-

*Ἀπὸ τὸ βιβλίον «Ἀθωνικοὶ Διάλογοι»

ΛΟΘΩΝΙΚΗ
ΥΠΗΡΕΑΣΙΑ ΚΙΒΩΤΙΟΣ

ρουσαλήμ και ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ποῦ εἶναι ἐντός μας κρυμμένη κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου. Αὐτὴ ἡ χώρα τῆς ψυχῆς μας εἶναι ἡ νεφέλη τῆς θείας δόξης, ἐντός τῆς ὁποίας μόνοι οἱ καθαροὶ τῆ καρδία θὰ εἰσέλθουν, διὰ νὰ ἴδουν τὸ πρόσωπον τοῦ Κυρίου των και θὰ καταυγασθῆ ὁ νοῦς των διὰ τοῦ θεϊκοῦ φωτός Του...»

Ἐκεῖ, ὅπως ἐκάθησα νὰ ξεκουρασθῶ εἰς τὸν τραχὺν βράχον, εἶδον τρεῖς Μοναχοὺς νέους και μέσης ἡλικίας, οἱ ὁποῖοι ἦσαν προσηλωμένοι εἰς τὴν ἀκρόασιν τῶν «Ὑμνων θείων ἐρώτων» τοῦ ἁγίου πατρὸς μας Συμεῶν τοῦ Ν. Θεολόγου, ποῦ ἐδιάβαζε μὲ μέθεξιν ψυχῆς ἕνας ἀπὸ τοὺς Μοναχοὺς. Ἐπλησίασα πρὸς πολὺ, διὰ νὰ εὐρεθῶ ἐνώπιον τοῦ ὡραιότερου θεάματος, τοῦ κάλλους τοῦ πνευματικοῦ, τῶν πνευματικῶν δακρύων, ἀπὸ ὁσίας ψυχὰς νέων, ποῦ ζοῦσαν ἔξω κόσμου και τῶν τοῦ κόσμου και μετεῖχον ἀπὸ ἐδῶ τῆς ἀλήκειου και θείας εὐφροσύνης, ἀπὸ τὴν μετουσίωσιν τῶν θείων ἐρώτων των πρὸς τὸ ὑπέρκαλλον Κάλλος τοῦ σαρκωθέντος Λόγου, ποῦ εἶναι «τῶν ἐφετῶν τὸ ἀκρότατον».

Ἀποδίδω ἐλευθέρως τὸ ὑπέροχον αὐτὸ κείμενον ἀπὸ τοὺς «Ὑμνους θείων ἐρώτων», ποῦ ἠλλοίωνε θείως τοὺς ἱερὸς ἐκείνους Μοναχοὺς: «Ἀξίωσέ με, Λόγε, νὰ βλέπω τὸ πρόσωπόν Σου και νὰ ἀπολαμβάνω τοῦ ἀπορρήτου κάλλους Σου. Νὰ κατανοῶ και νὰ ἐντρυφῶ εἰς τὴν ἀνέκφραστον και φρικτὴν θέαν Σου, ὄχι εἰς τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ εἰς τὰς ἐνεργείας τοῦ οὐσίας Σου. Διότι Σὺ εἶσαι ἐπάνω ἀπὸ τὴν φύσιν και ἐπάνω ἀπὸ κάθε οὐσίαν ὁ Κύριος και ὁ Θεός μου. Ἡ δὲ αὐγὴ τῆς θείας Σου δόξης εἶναι φῶς ἀπλοῦν και ὁράται ἀπὸ ἡμᾶς ὡς φῶς γλυκύ, ὡς φῶς ἀποκαλύπτεται, ὡς φῶς ἐνοῦται ὀλοκλήρον, ὡς νομίζω εἰς ὀλοκλήρους τοὺς δούλους Σου. Τὸ φῶς Σου φαίνεται πνευματικῶς ἔξωθεν και αἴφνης εὐρίσκεται ἐντός μας, ποῦ ἀναβλύζει ὡς ὕδωρ και ὡς πῦρ φλέγον ἀπὸ τὴν καρδίαν ἐκείνην ποῦ θὰ ἐγγί-

ὁράται καθαρά, πάλιν ἀνοίγει οὐρανοὺς, πάλιν σχίζει τὴν νύκτα, πάλιν διέρχεται πανταχοῦ, πάλιν φαίνεται μόνον. Πάλιν μὲ ἀποξενώνει ἀπ' ὅλα τὸ ὀρώμενα. Πάλιν τὸ φῶς μὲ ἀπομονώνει ἀπ' ὅλα τὰ αἰσθητά, ὅπως ὁ Θεός, ποῦ εἶναι ὑπεράνω ὅλων τῶν οὐρανῶν, μένει μόνος και ποτὲ κανένας ἄνθρωπος δὲν τὸν εἶδε. Αὐτός, λοιπόν, χωρὶς νὰ ἀνοίγη τοὺς οὐρανοὺς, διὰ νὰ περάση, χωρὶς νὰ σχίξῃ τὴν νύκτα, ἢ τὸν ἀέρα και ν' ἀνοίγη τὴν στέγην μου, αἰφνιδίως ἐνώνεται μαζί μὲ ἐμένα τὸν ἄθλιον ὀλοκλήρος μέσα εἰς τὸ Κελλίον μου, μέσα εἰς τὸν νοῦν μου. Καί, ὅπως εἶμαι περιβαλλόμενος ἀπ' ὅλα τὰ αἰσθητά, αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτόν μου, ὅτι εἶμαι ἔξω ἀπ' ὅλα.

Δὲν γνωρίζω ἐὰν εἰς αὐτὸ ποῦ μοῦ συμβαίνει, εὐρίσκομαι στ' ἀλήθεια μὲ τὸ σῶμα ἢ χωρὶς τὸ σῶμα μου, πλέων μέσα εἰς τὸ φῶς, τὸ ἀσύνθετον, ποῦ ἀπὸ τὴν θέαν του γίνομαι ἀπλοῦς και ἄκακος. Πάντως, αὐτὰ εἶναι παράδοξα θαύματα, Χριστέ μου, ἔργα τῆς δυνάμεως και φιλανθρωπίας Σου, ποῦ κάνεις εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀναξίους...»

Και ὕστερα ἐδιάβαζαν οἱ Μοναχοὶ μὲ κατάνυξιν ἀπὸ τοὺς «Ὑμνους θείων ἐρώτων», τὶς ἐρωτικότερες στροφές πρὸς τὸν Χριστὸν τοῦ «τετρωμένου ἀγάπης» Ὁσίου Πατρὸς μας Συμεῶν, τοὺς ὁποῖους ἀποδίδω ἐλευθέρως. Θεέ μου, πῶς ἠλλοιοῦτο τὸ ὄχρον πρόσωπόν των! Ὡσὰν νὰ «ἔπαοχον τὰ θεῖα», ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης και ἐφηρημόζετο εἰς αὐτοὺς τὸ τροπάριον τῆς «Μεταμορφώσεως»: «Ἐθελξας πόθω με Χριστὲ και ἠλλοίωσας τῷ θείῳ σου ἔρωτι...». Ἀλλὰ ποῖα ψυχὴ, ἔχουσα τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τῆς υἰοθεσίας και τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἥτις «ἐκκέχεται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν», διὰ τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος, δὲν ἠλλοιοῦται θείῳ ἔρωτι ἀπὸ τὰς κατωτέρω ἐμπειρίας ἐνδὸς Ἁγίου;

«... Τόσον περισσότερο πληγώνομαι ἀπὸ τὴν ἀγάπην ἐκείνου, ὅσον δὲν τὸν βλέπω και λειώνει ὁ νοῦς μου. Φλέγομαι εἰς τὸν νοῦν και τὴν καρδίαν μου και περιπατῶ στενάζων και κατακαίω-

μαι ζητῶν ἐδῶ κι' ἐκεῖ τὸν ἐραστήν
τῆς ψυχῆς μου καὶ πουθενὰ δὲν τὸν εὐ-
ρίσκω.

Ὅταν δὲ ἀρχίσω νὰ κλαίω, ὡς ἀπλη-
πομένος, τότε μοῦ φανερῶνεται καὶ
μὲ βλέπει αὐτὸς ποῦ βλέπει τὰ πάντα.
Ἐγὼ δὲ θαυμάζω καὶ καταπλήττομαι
ἀπὸ τὴν ὠραιότητα τοῦ κάλλους Του
καὶ πῶς ἄνοιξε τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἔ-
σκυψε σὲ μένα ὁ κτίστης καὶ μοῦ ἀπε-
κάλυψε τὴν ἀνέκφραστον καὶ ὑπερφυ-
σικὴν δόξαν του. Καὶ σκεπτόμενος,
πῶς τάχα ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ φθάσῃ πλη-
σιέστερα εἰς Ἐκεῖνον; Ἡ πῶς νὰ ἀνέλ-
θῃ εἰς τὸ ἄπειρον ὕψος του; Αὐτὸς ἐξ-
αίφνης εὐρίσκειται μέσα μου καὶ ἀπα-
στράπτει εἰς τὴν ταλαίπωρον καρδίαν
μου. Ἄπ' ὅλα τὰ μέρη μὲ περιλάμπει
μὲ τὴν ἀθάνατον ἀστραπὴν του καὶ μὲ
τὰς ἀκτῖνας του κατα φωτίζει ὅλα μου τὰ
μέλη καὶ ὀλόκληρος μὲ ἀγκαλιάζει ὀ-
λόκληρον καὶ μὲ καταφιλεῖ καὶ μοῦ πα-
ραδίδεται ὅλος εἰς ἐμένα τὸν ἀνάξιον.

Καὶ ἐγὼ γεμίζω ἀπὸ τὴν ἀγάπην Του
καὶ τὸ κάλλος Του καὶ χορταίνω ἀπὸ
ἡδονὴν καὶ ἀπὸ θεῖον γλυκασμόν. Εἰσ-
έρχομαι εἰς τὸ φῶς Του καὶ μετέχω
τῆς δόξης Του. Καὶ τότε λάμπει τὸ πρό-
σωπόν μου, ὅπως καὶ τοῦ ἡγαπημένου
μου καὶ ὅλα μου τὰ μέλη γίνονται φω-
τοφόρα. Γίνομαι ὠραιότερος ἀπ' ὄλους
τοὺς ὠραίους, πλουσιώτερος ἀπ' ὄλους
τοὺς πλουσίους, δυνατώτερος ἀπ' ὄλους
τοὺς δυνατούς, μεγαλύτερος ἀπ' τοὺς
βασιλεῖς, πολυτιμώτερος ἀπ' ὄλην τὴν
ὄρατὴν κτίσιν καὶ ἀπ' ὅσα ὑπάρχουν εἰς
τὸν οὐρανόν, διότι ἔχω μαζί μου τὸν
Κτίστην ὅλης τῆς δημιουργίας».

Ἄλλ' ἄς δώσωμεν τὸν λόγον καὶ εἰς
τὸν ἕτερον γλυκύτετον ἅγιον Πατέρα

μας Νικόδημον τὸν Ἀγιορείτην, σχολιά-
ζοντα τὴν θεῖαν Μεταμόρφωσιν τοῦ Χρι-
στοῦ μας. Ὡς γνωστόν, ὁ θεῖος Πατήρ,
ἔχει ἐρμηνεύσει ὄλους τοὺς Δεσποτι-
κοὺς καὶ Θεομητορικοὺς Κανόνας μὲ
τόσον θεολογικὸν βάθος καὶ τόσον ἀ-
πλανῆ πνευματικὴν αἴσθησιν, ὥστε τὸ
ὀγκῶδες βιβλίον του, ποῦ περιλαμβάνει
τὸ σπουδαῖον αὐτὸ ἐρμηνευτικὸν
ἔργον του, νὰ ἀποβαίῃ πηγὴ πολυει-
δοῦς δογματικῆς θεολογίας, δηλαδὴ τὸ
«Ἐορτοδρόμιόν» του, εἰς τὸ ὅποιον ἐκέ-
νωσεν, ὄχι μόνον τὸ ἀπέραντον πέλαγος
τῆς πολυμαθείας του, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν
τὴν ἁγίαν ψυχὴν του. Γι' αὐτό, πολλὰ-
κις, ὅταν ὑψηγορεῖ εἰς τὸν πάμφωτον
κῶρον τῆς θεολογίας, «πάσχω τὰ θεῖα»,
ἐπαναλαμβάνει: «τὸ λέγω, καὶ ἔσωθεν
σκιρτᾷ ἡ καρδία μου, ἀγαλλιᾶται τὸ
πνεῦμα μου, καὶ εὐφραίνεται ἡ ψυχὴ
μου». Λέγει λοιπόν, ὁ θεῖος Πατήρ «...
Ἦ ἡλιοστάλακτε Ἰησοῦ, Σὺ δὲν ἐν-
ήργησας τὸ θαῦμα τῆς Μεταμορφώ-
σεώς Σου ματαίως καὶ χωρὶς καμμίαν
εὐλογον ἀφορμὴν, οὐδὲ ἀπλῶς καὶ ὡς
ἔτυχεν ἐπαράσθησας κύκλω Σου εἰς τὸ
Θαβώριον Ὅρος τὸν Μωϋσῆν καὶ Ἡ-
λίαν καὶ τοὺς τρεῖς ἐκλεκτοὺς Ἀποστό-
λους, ἀλλ' ἵνα δεξιῆς φανερὰ τὴν με-
ταμόρφωσίν Σου ἕνα προοίμιον τῆς μελ-
λούσης καὶ ἐνδόξου παρουσίας Σου·
καθὼς γὰρ ἐν τῇ Μεταμορφώσει ἦσουν
Θεὸς κατὰ φύσιν ἐν μέσῳ τῶν κατὰ
χάριν θεῶν, τῶν Προφητῶν, δηλαδὴ καὶ
Ἀποστόλων, οὕτω καὶ ἐν τῇ μελλού-
σῃ δόξῃ Σου ἐν μέσῳ τῶν Ἀγγέλων
καὶ τῶν ἀνθρώπων καθεζόμενος, θέλεις
διακρίνει τοὺς κατὰ χάριν ὄντας θεοὺς,
καὶ διαμοιράσει εἰς αὐτοὺς τὰς ἀξίας
τῆς μακαριότητος...».

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ, ΑΥΤΟΣ Ο ΔΥΝΑΜΕΙ ΘΕΟΣ!

Θ

θεός και ο άνθρωπος. Αυτές είναι οι δύο μοναδικές πραγματικότητες. Ο Θεός ως αυτούπαρξη και ο άνθρωπος ως ύπαρξη κατά χάριν.

«Ο Θεός ως κατ' ουσία Θεός και ο άνθρωπος ως κατά χάριν θεός. Ο Θεός ως ουσία άγνωστος και σχετικά γνωστός από τις ενέργειές Του και ο άνθρωπος γνωστός κατά τις ενέργειές του και άγνωστος κατά τις δυνατοτήτές του. Ο Θεός έχει φυσικές όλες τις τελειότητες και υπερτελειότητες και ο άνθρωπος έχει κατά μετοχή και χάρη κάποιες θείες καταβολές αναλογικές και δυνατότητες ομοιώσεως με τον Θεόν. Είναι πλέον δεδομένο και αμετάβλητο το δημιουργικό πρόσταγμα του Θεού: ο άνθρωπος είναι πλασμένος «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν» του Θεού.

Ο άνθρωπος δέν είναι έπομένως ένα δν αϋθύπαρκτο, άσχετο, ανεξάρτητο, αυτόνομο. Είναι ένα δν λογικό πού από αϋτή τη φύση του ανήκει στον Θεόν, έξαρτάται από τον Θεόν, σχετίζεται με τον Θεόν, συγγενεύει με τον Θεόν. Οι «φυσικές» καταβολές του είναι τάξεως υπερφυσικής, λειτουργούν με αναφορά στον Θεόν. Κάθε παρέκκλιση, κάθε κίνηση του ανθρώπου να αυτονομηθῆ και να διακόπη τη σχέση του με τον πλάστη και πατέρα του, οδηγεί στην αποπλάνηση και παραμόρφωσή του. Γίνεται ένα τέρας, ένα δν αντίνομικό και

πλήρες από σύγχυση και δυστυχία.

2. Οι πρωτόπλαστοι έσάρκωσαν τη μεγαλύτερη δυνατή τελειότητα στις σχέσεις τους μεταξύ των και άπέναντι του Θεού. Μέσα στην αναμαρτησία, πλέοντες στην χάρι του Θεού και τὸ άκτιστο φῶς, ζούσαν σε τελεία άρμονία με τη βούληση της πατρικής αγάπης, οδηγούμενοι σταδιακά στην κατά χάρη ομοίωσή τους με τον Θεόν. «Όλο τους τὸ εἶναι ήταν λουσιμένο στη θεϊκή χάρη, ὁ νοῦς άκτινοβόλος από την άκτιστη λάμψη, ἡ καρδιά καθαρῆ, φλογερῆ από αγάπη, «πάσχουσα τὰ θεῖα» από την έρωτική σχέση της με τον έπίσης έρωτικά διακείμενο και «έξιστάμενο» Θεόν. Αϋτή λοιπόν ἡ άμοιβαία έλξη αγάπης και έρωτος μεταξύ Θεού και ανθρώπου, άποτελοῦσε την «κατά φύση» σχέση, πού εξέφραζε και τὸν προορισμό του ανθρώπου, πού πλάστηκε για εϋτυχία και θέωση. Ὑπό τὸ πρίσμα αϋτὸ θεωρούμενος ὁ άνθρωπος, αναδεικνύεται δντως ως ένας κατά χάριν θεός «δόξη και τιμῆ έστεφανωμένος», ένας «έν σαρκί περιπολῶν θεός». Τὸ δέ πρωτόκτιστο κάλλος του, ἡ λειτουργία τῶν ψυχοδιανοητικῶν του δυνάμεων, τὸ πνευματικό του ἦθος, οἱ άπαθείς σχέσεις του με τὸν σύντροφό του, ἡ στάση του άπέναντι του κτιστοῦ κόσμου και ἡ έρωτική του φορά πρὸς τὸν Θεόν και τις άκτιστες ενέργειές του, όλα αϋτὰ αποτελοῦν τὰ μοναδικά και ιερά άρχέτυπα, πρότυπα και ὑποδείγματα μιμήσεως και οἰκειώσεως ὑπό τῶν ανθρώπων.

3. Ο άνθρωπος, ως έλεύθερον δν, δελεασθείς άπατήθηκε από τὸν «άπ' άρ-

χῆς ἀνθρωποκτόνον». Ὀλόκληρος ὁ ἄνθρωπος ἢ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα, ἀρρώστησε βαρύτερα. Ἔγινε θνητός, ἐμπαθής, σκοτεινός. Διέστρεψε τὶς υἱϊκὲς σχέσεις του μετὰ τὸν Θεόν, ἔχασε τὴν λάμψη τῆς χάριτος, ὁ νοῦς ἔπαψε νὰ βλέπῃ τὴν δόξα τῆς θεότητος. Οἱ δυνάμεις τῆς ψυχῆς ἄλλαξαν ρυθμό. Τὸ θυμικὸ ἔχασε τὴν ἀρρενωπὴν κίνηση καὶ ἀντὶ νὰ στρέφεται μετὰ παθῆν τρόπο κατὰ τοῦ κακοῦ, ἐστράφη κατὰ τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ ἐπιθυμητικὸ, ποῦ ἦταν στὴν διάθεση τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεόν καὶ τὸν ἄνθρωπο, μετεβλήθη σὲ πηγὴ φιληδονίας. Καὶ τὸ λογιστικὸ, ποῦ λειτουργοῦσε μόνο μετὰ πνευματικὲς θεωρίες καὶ προσευχὰς — ἀφοῦ ὁ νοῦς ἦταν «ἐπόπιτος τῆς αἰσθητῆς κτίσεως καὶ μύστης τῆς νοουμένης» — σκοτειομένο, θαμπό, τυφλό, ὑποκείμενο στὶς ἐμπαθεῖς ὑποβολὰς τοῦ παθητικοῦ μέρους τῆς ψυχῆς καὶ στὶς ἀπατηλὰς προσβολὰς τοῦ διαβόλου, κατήντησε ἔρμαιο τῶν παθῶν καὶ τῶν σατανικῶν φαντασιώσεων. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος, μετὰ ἀφώτιστη συνείδηση καὶ νοσηρὴ ψυχικὴ αἴσθηση, ἐξελάμβανε τὸ κακὸ ὡς καλὸ, τὸ πικρὸ ὡς γλυκύ, τὸ ψεύτικο ὡς ἀληθινὸ καὶ τὸ δαιμονικὸ ὡς θεῖο. Καὶ ἐνῶς ἡ ψυχὴ, διατηροῦσα κάποια λείψανα τῆς θείας εὐγενείας τῆς, ὀρμοῦσε, ἀπὸ ὀρμηφυτο γιὰ ὅ,τι καλὸ καὶ ἀληθινὸ, συνελάμβανε στὴ σύγχυσή της τὰ εἰδωλά των, σκιὰς, φαντάσματα καὶ εἰκόνες, ὅπου ἐκένωνε τὸν ἀκάθαρτο ἔρωτά της, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς πλάνης της.

4. Μέσα σὲ αὐτὰ τὰ καλκεύματα πρέπει νὰ ἐνταχθοῦν ὅλες οἱ προχριστιανικὲς θρησκείες καὶ ὅλες οἱ φιλοσοφίαι, ἐξαιρέσει τῆς ἰουδαϊκῆς, τὴν ὁποίαν ὡς προτύπωσι τοῦ χριστιανισμοῦ ἀπεκάλυψεν ὁ Θεός. Καὶ οἱ διάφορες θρησκείες καὶ οἱ ποικίλες φιλοσοφίαι, ὡς ἀναζητήσεις, ὑπὸ τῆς πρώτης, τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑπὸ τῶν δευτέρων, τῆς ἀληθείας, ἀποτελοῦν μαρτυρίες ἐνὸς ἄλλου κόσμου, ποῦ ἐχάθη καὶ ἀγωνιωδῶς ἐρευνᾶται γιὰ τὴν ἐπανεύρεσίν του. Ἐὰν θ' ἀναλύσῃ κανεὶς τὴν ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν, θὰ ἀνακαλύψῃ τὸ κάλλος, τὸ φῶς, τὴν ἐφέσεις καὶ τὶς θεῖες ὁράσεις τοῦ

ἀπώτου καὶ ἀπλοῦ ἀνθρώπου σὲ μιὰ θλιβερὰ ἀλλοιωμένη μορφή, σὰν μιὰ χαμένη παλαιὰ εὐγένεια, σὰν ἓνα ἀπολεσθέντα παράδεισο. Τί ἄλλο ἀπὸ ἀναζήτησι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀληθείας καὶ τῆς μακαριότητος ποῦ ἔχασεν ὁ ἄνθρωπος, εἶναι ὁ Πυθαγορισμός, ὁ Πλατωνισμός, ὁ Στωϊκισμός, ὁ Νεοπλατωνισμός, ὁ Ἀριστοτελισμός; Παντοῦ κανεὶς ἀνακαλύπτει τὴν δίψαν τῆς ψυχῆς γιὰ τὸν Θεόν, γιὰ τὴν εὐτυχία, γιὰ τὴν ἀλήθεια. Δίψαν μόνον χωρὶς τὴν δυνατότητα εὐρέσεως, ἀφοῦ τὰ ὄργανα ἀναζητήσεως — οἱ ψυχικὲς δυνάμεις — ἔχουν ὑποστῆ διαστροφή καὶ ὁ διάβολος ἐξουσιαστικὰ ἀποπλανοῦσε τὸν ἄνθρωπο. Γι' αὐτὸ ὅλες οἱ φιλοσοφίαι περιέχουν στοιχεῖα ἀληθείας, ἀλλ' ὅχι αὐτὴ τὴν ἀλήθεια. Περιέχουν τάσεις μυστικὰς, ἀλλὰ μὲνουν στὴ δίψαν γιὰ νὰ φανερωθῆ, ὅτι κάποτε ὁ ἄνθρωπος ἀνεπαύετο στοὺς κόλπους τοῦ Θεοῦ.

5. Ὁ ἄνθρωπος ἦταν ἀδύνατο νὰ εὐρῆ τὸν Θεόν. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Θεὸς ἀπεκαλύφθη στὸν ἄνθρωπο. Ἀλλὰ δὲν ἔφθανε ἡ φανέρωσι. Χρειαζότανε καὶ ἡ πρόσληψι τοῦ ἀρρώστου ἀνθρώπου γιὰ νὰ τὸν θεραπεύσῃ καὶ νὰ τὸν θεώσῃ. Γι' αὐτὸ καὶ ἐσαρκώθη. Σάρκωσι, Βάπτισι, Σταύρωσι καὶ Ἀνάστασι, ἐπέφερεσαν τὸν ἄνθρωπο στὸ «ἀρχαῖον ἀπλοῦν» στὴν προπρωτικὴν κατάστασι. Ἡ ψυχὴ καθαρίσθη μετὰ τὸ βάπτισμα, ἀπόκτησε μετὰ τὴν ἐνέργεια τοῦ ἁγίου Πνεύματος τὴν πνευματικὴν ὄρασι, τὴν πνευματικὴν γέυσι καὶ τὴν πνευματικὴν ἀκοή, δηλαδὴ τὴν καθολικὴν αἴσθησι, μετὰ τὴν ὁποία ἡ ψυχὴ «εἰδοποιεῖται» γιὰ τὴν ποιότητα ὧσων προσπίπτουν στὴν αἴσθησίν της.

Ἀλλὰ ἐνῶς στὴν προπρωτικὴν κατάστασι ὁ ἄνθρωπος εἶχε ἀπλανῆ τὴν αἴσθησι γιὰ τὴν διάκρισι τῶν ποιότητων καὶ σταθερὴ, μετὰ τὴν πώσι συμβαίνει τὸ ἀντίθετο. Οὔτε ἀπλανῆς εἶναι ἡ αἴσθησι οὔτε σταθερὴ. Ἔως ὅτου ἡ ψυχὴ μετὰ πολλοὺς ἀγῶνες καὶ χρόνους ἀποκτήσει τὸ ἀπλανές στὴ διάκρισι καὶ τὴ σταθερότητα, θὰ πλανᾶται πολὺ ἢ λίγω καὶ θὰ κυμαίνεται πολὺ ἢ λίγω.

→ σελ. 10

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΙΣ ΕΟΡΤΕΣ

ετὰ τὸ ἅγιον Πάσχα ἀκολουθοῦν αἱ μεγά-
λαι καὶ σεβάσμιαι Ἐ-
ρταὶ τῆς Ἀναλήψεως
τοῦ Σωτῆρος καὶ τῆς
ἁγίας Πεντηκοστῆς. Ἡ
κατὰ δὴμνον καὶ πλέ-

ον ἔκδοσις τῶν «Ἀθω-
νικῶν Διαλόγων» δὲν δύναται νὰ καλύψῃ τὰς
θειοτάτας αὐτὰς ἑορτάς, νὰ τὰς παρουσιάσῃ
καὶ νὰ τὰς σχολιάσῃ πρὸς ψυχικὴν ὠφέλειαν
τῶν καλῶν ἀναγνωστῶν. Ἐπειδὴ ὅμως αἱ
Δεσποτικαὶ ἑορταί, εἶναι διακεκριμένα φάσεις
ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐνιαίου ἔργου τῆς θείας
Οἰκονομίας πρὸς σωτηρίαν τοῦ κόσμου, καὶ
παρ' ὅτι τοποθετημένα εἰς χρονικὰς ἀποστά-
σεις, ἀπεχούσας ἢ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην, εἶναι
ἐν τούτοις πάντοτε ἐπίκαιροι, διὰ τοῦτο καὶ
διὰ νὰ μὴ ζημηθῶν οἱ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ
τῆς πνευματικῆς ἀναψύξεως ποῦ προσφέρει
τὸ θεολογικὸν βάθος των, μὲ κριτήρια ἀγά-
της ἀπεφασίσαμεν τὴν καταχώριον τοῦ οὐ-
κλιασίου τῶν τριῶν μεγάλων ἑορτῶν τῆς
Ἀναλήψεως τοῦ Σωτῆρος, τῆς ἁγίας Πεντη-
κοστῆς καὶ τῆς ἐρχομένης ἑορτῆς τῆς Μετα-

μορφώσεως.

Σχολιαστὴν καὶ ἐρμηνευτὴν ἐκαλέσαμεν,
ποῖον ἄλλον; τὸν θεοφώπιτον Διδάσκαλον
τῶν Ὁρθοδόξων τὸν ἅγιον Νικόδημον τὸν
Ἀγιορείτην. Ἀντιγράφομεν λοιπὸν ἀπὸ τὸ
«Ἑορτοδρόμιον» τοῦ ἀποσπασματικῆς ἐρμη-
νεύεις εἰς τὰς τρεῖς ἑορτάς, ἐπειδὴ τὸ βιβλίον
αὐτὸ τῶν 1500 σελίδων συνήθους σχήματος
εἶναι δυσπρόσιτον καὶ ἐλάχιστοι ἐκ τῶν ἀνα-
γνωστῶν μας θὰ τὸ ἔχουν, ἂν καὶ πρὸ ἐτῶν
ἐπανεξεδόθη εἰς β' ἔκδοσιν. Ἐκεῖνο εἶναι
βέβαιον πάντως, ὅτι ἔφθανε μόνον τὸ βιβλίον
αὐτὸ, διὰ νὰ ἀναδειχθῇ τὸν ἅγιον Νικόδημον
εἰς μέγαν θεολόγον καὶ αὐθεντικὸν Διδάσκα-
λον τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν πλουσίαν χάριν
τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ποῦ ἐνεργοῦσε στὴν
καθαράν του καρδίαν καὶ τὸν μέγαν νοῦν
του, πρᾶγμα ψηλαφητὸν ἀπὸ ὄσους ἔχουν χά-
ριτι τὰς αἰσθήσεις τῆς ψυχῆς πνευματικῆς. Γι'
αὐτὸ καὶ παραθέτομεν σὲ τρεῖς ξεχωριστὰς
συνχεῖρας ἀποσπάσματα τῶν ἐρμηνειῶν τοῦ
θείου Πατρός, εἰς τὰς ὁποίας «ἔσωθεν σκιρτῆ
ἢ καρδία του, ἀγαλλιᾶται τὸ πνεῦμα του καὶ
εὐφραίνεται ἡ ψυχὴ του», ὅπως μὲ ταπεινο-
φροσύνην ἀποκαλύπτει, «πάσων τὰ θεῖα».

ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ

*«Φῶς τὸ ἐκ Φωτὸς ἐκλάμψαν, Πανάμωμε, ἐκ Σοῦ ἀνέτειλε
καὶ τὴν ἀμαρσύνην τῆς ἀθείας πᾶσαν διέλυσε, καὶ τοὺς νυκτὶ
καθεύδοντας ἐφωταγώγησε· διὰ τοῦτο πάντες κατὰ χρέος Σέ
εἰς αἰῶνας ἀεὶ μακαρίζομεν».*

ὡς λέγεται ὁ Υἱὸς
καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ
καὶ Φῶς τὸ ἀκρόβια-
τον, ὡς εἶπεν ἡ Θε-
ολόγος τοῦ Γρηγο-
ρίου φωνή, κοντὰ εἰς
τὸν ὁποῖον δὲν εἶναι

«Παρ' ᾧ οὐκ ἐνὶ παραλλαγῇ, ἢ τρο-
πῆς ἀποσκίασμα» (Ἰάκ. α'. 17)· ὅθεν
τοῦτο ἡξέδρων ὁ θεοπέποιος Μελβόδς, ἀ-
ποτείνει τὸν λόγον πρὸς τὴν Θεοῖκον καὶ
λέγει· Ὡ Παρθένε Πανάμωμε ἡ παντὸς
μῶμου (μολυσμοῦ) ἀνωτέρα υπάρχουσα,
καθὼς λέγεται ἐν τῷ Ἀσομαὶ Ὁλη κα-
λὴ ἢ πλησίον μου, καὶ μῶμος οὐκ ἔστιν
ἐν σοί» (Ἀο. δ'. 7), ὁ Μορογενῆς Υἱὸς

του Θεοῦ, ὃς τις πρὸ πάντων τῶν αἰώ-
ρων ἐγεννήθη ἀρρησίτως καὶ ἀπαθῶς
ἐκ τοῦ Πατρὸς, καὶ ἐξέλαμψε Φῶς ἐκ
Φωτός, αὐτὸς ἀνέτειλεν ἀπὸ τῆν ἄχραν-
τον καὶ ἄπορον κοιλίαν Σου ἐπ' ἐσχά-
των τῶν χρόνων καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἴδιον
τοῦ φωτός γὰ φωτίζει τοὺς ἄλλους, διὰ
τοῦτο καὶ τὸ Φῶς τὸ ἀνατείλαν ἐκ τῆς
γαστρὸς Σου διέλωσεν ὄλον τὸ σκότιος τῆς
ἀθείας καὶ ἁμαρτίας· «Τὸ φῶς, φηοί,ν,
ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει» (Ἰω. α'. 5'.)· καὶ
ἀκολουθῶς ἐφρωταγώγησεν ὄλους ἐκείνους
ὅπου ἐκοιμῶντο μέσα εἰς τὴν νύκτα τῆς
ἀπιστίας κατὰ τὸν Ἡσαίαν λέγοντα «Ὁ
λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει ἴδε φῶς μέ-
γα» (Ἡσ. 9'. 2).

“Ὅθεν ἐπειδὴ Σὺ, Θεοτόκε, ἔγινες γεν-
νήτρια τοῦ μεγάλου καὶ ἀληθινοῦ Φωτός,
ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς
τὴν Κόσμον κατὰ τὸν ἡγαπημένον Ἰωάν-
νην, τοῦτου χάριν ἡμεῖς οἱ ἐν τῷ μεγά-
λῳ τοῦτω καὶ ἀληθινῷ Φωτὶ πιστεύσαν-
τες, τῷ ἐκ τῆς γαστρὸς Σου ἀνατείλαντι,
χρεωστικῶς μακαρίζομέν Σε, διότι ἔγι-
νες εἰς ἡμᾶς τοσαύτης μεγάλης εὐεργε-
σίας καὶ τοιοῦτου μεγάλου ἀγαθοῦ πρόξε-
νος. Μακαρίζομέν Σε δὲ εἰς αἰῶνα αἰῶ-
νος, καθὼς Σὺ προεφήτευσας καὶ εἶπας
«Ἴδού γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσι με πᾶ-
σαι αἱ γενεαὶ» (Λουκ. α'. 48)· ὅμι δη-
λαδὴ μία γενεὰ ἢ δύο ἢ τρεῖς, ἀλλὰ ὅλαι
αἱ γενεαὶ τῶν Ἐθνῶν χωρὶς καμμίαν
ἐξαίρεσιν, ὅσοι δηλαδὴ ἔχουν νὰ πιστεύ-
σουν εἰς τὸν ἐκ Σοῦ ἀσπόρου τερθέντα
Χριστὸν θέλουν Σε μακαρίζει. Καὶ ἂν ἡ
γυνὴ ἐκείνη ὅπου ἤκουσε μίαν φορὰν νὰ
διδάσκη ὁ Υἱὸς σου τοσοῦτον ἐκατανύχθη,
ὥστε ἐμακάρισε τὴν ἁγίαν κοιλίαν Σου,
ἥτις ἐγέννησε τοιοῦτον Υἱόν, καὶ τοὺς
μασιούς Σου οἱ ὅποιοι ἐβύζσαν τοιοῦτον
Σωτήρα τοῦ Κόσμου, ὡς διηγεῖται ὁ Εὐ-
αγγελιστὴς Λουκᾶς· «Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασα τις γυνὴ φω-
νὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ Μακαρία
ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά Σε, καὶ μασοί, οὗς
ἐθήλασας» (Λουκ. ια'. 27)· πῶς ἡμεῖς
οἱ Χριστιανοί, οἱ καθ' ἐκάστην ἡμέραν καὶ
ὥραν ἀπολαμβάνοντες τὰς πολλὰς καὶ με-
γάλας εὐεργεσίας Σου, Δέσποινα, δὲν ἔ-
χομεν χρέος νὰ Σε μακαρίζωμεν πάντο-
τε, καὶ νὰ Σοὶ ψάλλωμεν ἐκ βάθους καρ-

δίας ἐκείνων τὸν Ἀγγελικὸν καὶ χαριῶ-
σνον ὕμνον ὅπου ἐψάλλε μίαν φορὰν ἐνώ-
πιον τῆς παροῦσπου καὶ ἁγίας εἰκόνας
Σου ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ «Ἄξιόν ἐ-
στιν ὡς ἀληθῶς μακαρίζειν Σε τὴν Θεο-
τόκον, τὴν ἀειμακάριστον καὶ παναμώμη-
τον καὶ Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν»; “Ὅρα
δὲ περὶ τοῦτου ἐν τῷ τέλει τοῦ Νέου
Μαρτυρολογίου ἢ εἰς τὸ Συναξαριστῆν.

Ἄμποτε δὲ καὶ ἡμεῖς οἱ ἀναγινώσκον-
τες καὶ ψάλλοντες, ἀλλὰ καὶ ἀκούοντες
τὸν παρόντα Κανόνα τῆς Ἀναλήψεως τοῦ
Κυρίου, ἄμποτε νὰ νικήσωμεν τὰ πάθη
καὶ τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν Διάβολον μὲ τὴν
χάριν καὶ δύναμιν τοῦ εἰς Οὐρανὸς ἀνα-
ληφθέντος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ· ἐὰν γὰρ νι-
κήσωμεν αὐτὰ, βέβαια θέλομεν ἀξιωθῆ
νὰ ἀναβῶμεν εἰς τὸν Οὐρανόν, καθὼς ἀν-
έβη καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν. Τί λέγω; “Ὅχι
μόνον θέλομεν ἀναβῆ εἰς τὸν Οὐρανόν,
ἀρπαγέντες ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντηον
τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα, καθὼς βεβαίω ὁ
μακάριος Παῦλος, ἀλλὰ πρὸς τοῦτου θέ-
λομεν καθίσει μαζί του εἰς τὸν θρόνον
τῆς θείας αὐτοῦ μεγαλειότητος. Ποῖος μᾶς
πληροφορεῖ; Αὐτὸ τὸ ἀρνευδέστατον σιό-
μα τοῦ Κυρίου λέγον ἐν τῇ Ἀποκαλύψει·
«Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσει μετ' ἐμοῦ
ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς καγὼ ἐνίκησα καὶ
ἐκάθησα μετὰ τοῦ Πατρὸς μου ἐν τῷ
θρόνῳ μου» (Ἀποκ. γ'. 21). Βλέπετε
δόξαν; βλέπετε τιμὴν; βλέπετε μεγαλεῖον
ὅπου ἔχεις νὰ ἀπολαύσης, ἀδελφέ μου
Χριστιανέ· ἐὰν γένης νικητὴς τῶν παθῶν
καὶ τῆς ἁμαρτίας, σύνθρονος μέλλεις νὰ
γένης μὲ τὸν Δεσπότην Χριστόν, καθὼς
σοι ὑπόχεται τὸ ὅποιον εἶναι δόξα ὑπὲρ
πᾶσαν δόξαν, τιμὴ ὑπὲρ πᾶσαν τιμὴν καὶ
μεγαλεῖον ὑπὲρ πᾶν μεγαλεῖον.

Τοῦτο βεβαίω καὶ Παῦλος τὸ Σκεῦος
τῆς Ἐκλογῆς, λέγων «Καὶ ὄντας ἡμᾶς
νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι συνεζωποποίη-
σε τῷ Χριστῷ (ὁ Πατὴρ δηλ.)· χάριτι
ἐστὲ σεσωσμένοι καὶ συνήγειρε καὶ συνε-
κάθισεν (ἡμᾶς δηλ.) ἐν τοῖς ἐπουρανίοις
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς
αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλον-
τα πλοῦτιον τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρησιό-
τητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Ἐφ.
β'. 5). Ταῦτα δὲ ἐρμηνεύων ὁ χρουσοῦς
τὴν γλώσσαν καὶ τὴν ψυχὴν Ἰωάννης,

θέλει δι' ἔχουμεν νὰ καθίσωμεν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, καθὼς ἀνωτέρω ὑπόκειται τοῦτο ὁ Κύριος ἐν τῇ Ἀποκαλύψει, ὡς εἴπομεν. Εἶτα θέλων νὰ δείξῃ ὁ Χρυσορρήμων τὴν ὑπερβολὴν τῆς χάριτος καὶ δωρεᾶς ὅπου ἔχει νὰ χάρισῃ εἰς ἡμᾶς ὁ Θεὸς διὰ τῆς ἐκ δεξιῶν καθέδρας, λέγει τὰ θαυμασιὰ ταῦτα λόγια· «Καὶ καλῶς εἶπεν ἐν χρησιότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· τὸ γὰρ καθίσαι ἐκ δεξιῶν τιμῆς ἔστι τῆς ὑπὲρ πᾶσαν τιμὴν, καὶ μεθ' ἣν ἑτέρω οὐκ ἔστιν. Ὅτιως ὑπερβάλλον ὁ πλοῦτος· ὄντως ὑπερβάλλον τὸ μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ μετὰ Χριστοῦ καθίσαι» (Δόγ. δ'. εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσ.).

Ὅθεν, ἀδελφέ μου ἀγαπητὲ ὅπου ἀκούεις ταῦτα, ἐπειδὴ ὁ Δεσπότης Χριστὸς σὲ ἀνεβίβασεν εἰς τόσην μεγάλην δόξαν, εἰς τρόπον ὥστε μέλλει νὰ σὲ κάμῃ συγκάθεδρόν του, καὶ τῆς θείας δόξης αὐτοῦ κοινωνὸν καὶ συμμετοχόν, διὰ τοῦτο καὶ σὺ χρεωσιεῖς νὰ φυλάτις τὰς ἀγίας καὶ ζωοποιούς αὐτοῦ ἐπιτάξεις· διὰ τοῦτο χρεωσιεῖς νὰ ἀποκηθῆς τὰς θεουργοὺς ἀρετάς, ἐξαιρέτως δὲ τὴν ταπεινώσιν καὶ ἀγάπην· καὶ διὰ τοῦτο χρεωσιεῖς νὰ ὑπομένης εὐχαριστίως κάθε θλίβιν καὶ πειρασμὸν ὅπου ἤθελε σοὶ ἀκολουθήσῃ διὰ τὸ ὄνομά του· ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς ταύτης συμβασιλεύσης μετ' ἡμᾶς ἐν τοῖς Οὐρανοῖς, καθὼς βοᾷ ὁ μακάριος Παῦλος· «Εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν» (β'. Τιμοθ. β'. 12). Ὅθεν ὁ μέγας τῆς Θεσσαλονίκης Γρηγόριος οὕτως ἀρχίζει τὸν εἰς τὴν Ἀνάληψιν δεῦτερον λόγον αὐτοῦ· «Βλέπετε τὴν κοινὴν ἡμῖν ἐροτὴν καὶ εὐφροσύνην ταύτην, ἣν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῇ Ἀναστάσει καὶ Ἀναλήψει αὐτοῦ τοῖς εἰς αὐτὸν πεπιστευκόσιν ἐχαρίσατο; διὰ θλίψεως ἀνέβλυσε. Βλέπετε τὴν ζωὴν, μάλλον δὲ τὴν ἀθανασίαν ταύτην; διὰ θανάτου ἡμῖν ἐπέφανε. Βλέπετε τὸ Οὐράνιον ἔθνος, εἰς ὃ ὑπερψαυθεὶς ἀνῆλθεν ὁ Χριστὸς, καὶ τὴν ὑπερδοξαζομένην ἦν καὶ κατὰ σὰρκα δεδόξασται δόξαν; διὰ ταπεινώσεως καὶ ἀδοξίας αὐτῆς ἐπέτυχεν· καθάπερ καὶ ὁ Ἀπόστολος περὶ αὐτοῦ φησὶν· «Ὅτι ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μετὰ θανάτου, θανάτου δὲ Σιαυροῦ· διὸ καὶ

ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσῃται, ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρὸς». Εἰ τοίνυν ὁ Θεὸς τὸν Χριστὸν αὐτοῦ, δι' ἐταπεινώθη, δι' ἠτιμάσθη, δι' Σιαυρὸν καὶ θάνατον ἐπονειδίσιον ὑπέμεινεν ὑπὲρ ἡμῶν, διὰ τοῦτο ὑπερύψωσε, πῶς ἡμᾶς σώσει καὶ δοξάσει μὴ τὴν ταπεινώσιν ἐλομένους; μὴ τὴν εἰς τοὺς ὀμοφύλους ἀγάπην ἐνδεικνυμένους; μὴ τὰς ἑαυτοῦν ψυχὰς διὰ τῆς τῶν πειρασμῶν ὑπομονῆς κτησαμένους;»

Καὶ ἐπάνω εἰς ὅλα χρεωσιεῖς, ἀγαπητέ, ὄχι μόνον θλίψεις καὶ κακοπαθείας νὰ ὑπομένης, ἀλλὰ, ἂν τὸ καλὸς ἢ χρεὶα καὶ ὁ καιρὸς, πρόπει νὰ ἦσαι ἕτοιμος εἰς τὸ νὰ βάλῃς καὶ τὴν ζωὴν σου εἰς θάνατον διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ γλυκνιάτου Δεσπότη σου ὅπου τόσον πολλὰ σὲ ἠγάπησε, σὲ ἐτίμησε, σὲ ὑπερύψωσεν· ἐὰν γὰρ ἄλλως ποιήσης, καὶ δὲν καταφρονήσης καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν σου διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Ποιητοῦ σου, ἤξευρε δι' ὅχι μόνον φαίνοσαι ἀχάριστος καὶ ἀγνώμων τοσοῦτων χαρίτων καὶ δωρεῶν ὅπου σὲ ἠξίωσεν ὁ Δεσπότης σου, μὴ θέλων νὰ θυσιάσης μίαν προσωρινὴν καὶ βραχυτάτην ζωὴν διὰ τόσον πλοῦτιον θεοπροεπὸν καὶ αἰώνιον ἀγαθῶν, ἀλλ' οὐδὲ ἔχεις νὰ ἀναληφθῆς εἰς τὸν ἀέρα ἀπὸ τὰς νεφέλας καὶ νὰ ὑπάγῃς μετὰ δόξης καὶ παρρησίας εἰς ἀπάντην τοῦ Κυρίου, ὡς λέγει ὁ Παῦλος, διὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ διὰ νὰ κρίνῃ τὸν Κόσμον ἀλλὰ καθὼς τὸ ὄργεον δὲν ἐμπορεῖ νὰ πετάξῃ, διὰν χοριτάσῃ καὶ βαρυνθῆ ἀπὸ τὰς πολλὰς σάρκας, ἀλλὰ μένει κάτω καὶ θανατιοῦται ὑπὸ τῶν κνηγῶν οὕτω καὶ σὺ ἔχεις νὰ μένης κάτω εἰς τὴν γῆν μαζί με τοὺς ἁμαρτωλοὺς κατακεκριμένους, κατηγορημένους καὶ μὴ ἔχων παρηγορίαν νὰ φανερωθῆς ἐμπροσθεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἐνδόξου Κριτοῦ· τὸ ὁποῖον εἶναι χειρότερον εἰς ἐσὲ ἀπὸ κάθε κόλασιν, ὡς λέγει ὁ μέγας Βασιλεῖος.

Ἦξευρε γάρ, ἀδελφέ, δι' ὅλοι μὲν οἱ ἄνθρωποι καὶ πιστοὶ καὶ ἄπιστοι ἔχουν νὰ ἀνασθηθοῦν· ὅλοι δὲ δὲν ἔχουν νὰ ἀναληφθοῦν, ἀλλὰ μόνοι οἱ πιστοὶ, καὶ ἀπὸ

τοὺς πιστοὺς πάλιν μόνοι οἱ τὴν ἁμαρτίαν διὰ μετανοίας σταυρώσαντες, καὶ κέρδος νομίζοντες τὸ νὰ ἀποθαίνουν διὰ τὸν Χριστόν καθὼς τοῦτο βεβαίω ὁ ἀνωτέρω ρηθεὶς Θεσσαλονίκης θεῖος Γρηγόριος: «Ἀνασησόμεθα πάντες, τῆς δὲ ἀναλήψεως οὐ πάντες τευξόμεθα, ἀλλ' ὅσοις τὸ ζῆν Χριστός ἐστι, καὶ τὸ δι' αὐτὸν ἀποθανεῖν κέρδος· ὅσοι πρὸ τοῦ θανάτου τὴν ἁμαρτίαν διὰ μετανοίας καὶ τῆς Εὐαγγελικῆς πολιτείας ἐσταύρωσαν· οὗτοι γὰρ μόνοι μετὰ τὴν κοινὴν ἀνάστασιν ἀναληφθήσονται ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ γὰρ καὶ αὐτὸν ἀναλαμβάνομενον νεφέλῃ ὑπέλαβεν, ὡς ὁ Λουκᾶς ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων ἰστόρησεν» (Δόγ. β'. εἰς τὴν Ἀνάληψιν).

Διὰ τοῦτο σὲ παρακινεῖ ὁ χρυσοῦς κάλαμος τοῦ Ἰωάννου εἰς τὸ νὰ θυσιάσῃς, ἂν εἶχες, ὄχι μίαν ἢ δύο ἢ τρεῖς, ἀλλὰ χιλίας καὶ μυρίας ζωάς, διότι σὲ ἡξίωσεν ὁ ἀναληφθεὶς Χριστὸς ὁ Δεσπότης σου νὰ συγκαθίσῃς μετ' αὐτὸν εἰς τὰ δεξιὰ του· «Ὅτως ὑπερβάλλον τὸ μέγεθος τῆς δυναμείως αὐτοῦ μετὰ Χριστοῦ καθίσαι. Κἂν μυρίας ψυχὰς εἰ ἔχεις, οὐκ ἀπολλύεις αὐτὰς ἕνεκεν αὐτοῦ; εἰ γὰρ καὶ εἰς πῦρ ἐμβῆναι ἔδει, τοῦτο οὐκ ἐχορῆν εἰσίμως ὑπομεῖναι; εἰ γὰρ κατακόπτεσθαι ἔδει καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὑπὲρ τούτων, οὐκ ἐχορῆν εἰσίμως καταδέχεσθαι; Ἐνόησον ποῦ ἐκάθισεν ἐκεῖνος· ἐπάνω πάσης Ἀρχῆς καὶ Ἐξουσίας. Καὶ τίνι συκάθησαι; Ἐκεῖνω. Τίς ὦν; Νεκρὸς φῦσις, τέκνον ὀργῆς. Καὶ τί κατάρθωσας; Οὐδέν. Ὅπως νῦν εὐκαιροῦν ἀναδοῆσαι Ὡ θάθος πλοῦτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ» (Δόγ. δ'. εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους). Καὶ εἰς τὴν ἐορτὴν τῆς Ἀναλήψεως λέγει· «Ταύτην τοῖνον τὴν σωτήριον Ἀνάληψιν νῦν ἐορτάζομεν· ταύτην τὴν Δεσποτικὴν ἄνοδον πανηγυρίζομεν, ἀνυμνοῦντες τῆς ἀρχῆου δωρεᾶς τοῦ Δεσπότην τὸ μέγεθος καὶ τῆς ἐφ' ἡμῖν οἰκονομίας ἀνακηρύττοντες τὸ καύρωμα· ἵνα καὶ ἡμεῖς λάμπαντες διὰ τῶν κατορθωμάτων, πρὸς τὸ ἡμῖν ὁμογενὲς ἀναδραμεῖν σπουδάσωμεν, καὶ πρὸς αὐτὸν φθάσωμεν τὸν θρόνον τὸν Βασιλικόν, ὅπου ὑπὲρ ἡμῶν ἀνήγαγε τὸ συγγενὲς ὁ ἐνδυσάμενος ἵνα καὶ τῷ Δεσπότηι συμβασιλεύ-

σωμεν, καὶ τῶν παρ' αὐτοῦ δωρεῶν ἀπολαύσωμεν» (Δόγ. σθ' ἢ ἀρχὴ «Θεῖα τις, ὡς εἶκεν»).

Ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο προσθέτω, δι, ἂν σὺ, ἀδελφέ, δὲν ἐμελλες νὰ καθίσῃς μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἐν τοῖς Οὐρανοῖς, ὡς ἀπεδείχθη ἀνωτέρω, ἀλλὰ μόνῃ ἢ ἐν τῷ Χριστῷ ἀνθρωπίνῃ φύσει ἤθελε καθίσῃ ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς, καθὼς ἠρμήνευσε τὰ ἀνωτέρω ρητὰ τοῦ Παύλου ὁ Ἱερὸς Θεοφύλακτος, πάλιν ὑπόχρεως ἦσον διὰ τὴν δόξαν αὐτὴν τὴν ὑπὲρ πᾶσαν δόξαν ὅπου ἔλαβεν ἢ ἰδική σου φύσις ἐν τῷ Χριστῷ νὰ θυσιάσῃς τὴν ζωὴν σου. Καὶ ἄφρων νὰ λέγῳ δι, ἦσον ὑπόχρεως νὰ θυσιάσῃς τὴν ζωὴν σου καὶ διότι μέλλεις νὰ γένης συγκακινωτὸς τῆς ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου καὶ ἔχεις νὰ ἀρπαχθῆς ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα, καθὼς ὁ Παῦλος βεβαίω καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῶν Κανόνων τούτων τῆς Ἀναλήψεως εἶπομεν, μετὰ τῶν Ἁγίων μέγα γὰρ τοῦτο κατὰ ἀληθειαν μέγα καὶ ὑπὲρ τὸ μέγα ἀξίωμα εἶναι κοινὰ εἰς ἐσέ. Ἀλλὰ τί λέγω ταῦτα; ἂν ἐοῦ, ἀγαπητέ, ἐμελλες νὰ ἀξιωθῆς μόνῃς τῆς θεωρίας τοῦ χαροπαρόχου, τοῦ γλυκυστάτου καὶ ἠλιοσταλάτου προσώπου τοῦ Κυρίου, ἤξευρε δι, διὰ τὴν τοιαύτην θεωρίαν ἔπρεπε νὰ ἐργάζεσθαι δὺλα τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου· ἔπρεπε νὰ ἀγωνίζεσθαι εἰς τὸ νὰ ἀποκήσῃς ὅλας τὰς θεοειδεῖς ἀρετάς· καὶ τέλος πάντων ἔπρεπε νὰ θυσιάσῃς καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν ζωὴν σου· διότι μόνῃ αὕτῃ ἢ θεωρίᾳ τοῦ περικαλλεστάτου προσώπου τοῦ Δεσπότην σου εἶναι μία πληροεστάτη μακαριότης· καὶ τὸ νὰ ἀξιωθῆς νὰ σὲ ἰδῇ μετ' αὐτὸν γλυκεῖαν ὀμματίαν ὁ ὑπερένδοξος Βασιλεὺς Ἰησοῦς ἐν τῇ Βασιλείᾳ του, αὐτὸ μόνον ὑπερβαίνει ὅλα τὰ βασανιστήρια καὶ μαρτύρια ὅπου ἤθελες ὑπομεῖναι διὰ τὴν ἀγάπην του· αὐτὸ εἶναι ὑπερικανώτατον νὰ σὲ εὐχαριστήσῃ κατὰ πάντα· καὶ αὐτὸ ἔχει, ὄχι μόνον νὰ πληρώσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ χοριάσῃ ὑπερεκπερισσοῦ ὅλας σου τὰς ἐπιθυμίας καὶ νὰ σὲ κάμῃ ἐν Οὐρανοῖς αἰωνίως μακάριον· διότι ἂν τὸ νὰ δλέπῃ τινὰς μόνον τὴν λαμπρότητα τῶν ἁγίων Μαρτύρων δὲν εἶναι ὀλίγη μακαριότης, ὡς εἶπεν ὁ Θεολόγος Γρηγόριος, Μέγα μὲν δι, καὶ αὐτοὶ τευξόμεθα τῶν αὐτῶν

ἄθλων εἰπεῖν καὶ τῆς αδιτῆς δόξης τῶν Μαρτύρων κληρονομήσομεν. . . . ἀλλὰ τὴν γε λαμπρότητα τῶν ἁγίων Μαρτύρων ὀφόμεθα· οὐδὲ γὰρ τοῦτο μικρόν, ὡς ὁ ἐμὸς λόγος» (Λόγ. εἰς Γρηγόριον τὸν Νύσσης)· πῶσφ μᾶλλον τὸ νὰ ἀξιωθῆῖν τινὰς νὰ βλέπῃ τὸ πρόσωπον καὶ τὴν δόξαν τοῦ προηλίου καὶ ὑπερηλίου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι μία ὑπεριτελεία ἀπόλαυσις;

Καθὼς λοιπὸν οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι, ἀφ' οὗ ἀνεληφθῆ ὁ Κύριος, ἂν καὶ δὲν ἔβλεπον αὐτὸν αἰσθητῶς, ἐπροσκύνησαν ὅμως αὐτὸν καὶ ἐγύρισαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐπροσηύχοντο ἐν τῷ Ἱερῷ, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον περιμένοντες, οὕτω καὶ ἡμεῖς προσκυνήσαντες τὸν ἀναληφθέντα Χριστόν, ἃς καταπαύσομεν εἰς τὴν εἰρήνην καὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ τοῦ νοῦς ἡμῶν μένοντες καὶ προσευχόμενοι, ἃς καθαρίζομεν τὸν ἑαυτὸν μας ὅπῃ ἐμαθεῖς λογιζομένους καὶ τὴν ἐπιδημίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἃς προσμένομεν· γράφει γὰρ ὁ Ἱερὸς Δουκᾶς· «Οἱ Ἀπόστολοι προσκυνήσαντες τὸν Κύριον ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης καὶ ἦσαν διαπαντός ἐν τῷ Ἱερῷ αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν» (Δουκ. κδ'. 52). Οὕτω καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ κάμνωμεν καθὼς μᾶς συμβουλεύει ὁ μέγας τῆς Θεσσαλονίκης Γρηγόριος λέγων· «Ἄλλ' ὡς οἱ Μαθηταὶ μετὰ τὸ ἀναληφθῆναι τὸν Χριστόν, μὴ ὀρῶντες αἰσθητῶς, ὅμως προσκυνήσαντες αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω καὶ ἡμεῖς νῦν προσκυνήσαντες αὐτόν, ἐπὶ τὴν εἰρήνην καταπαύσομεν, ἐν ἡμῖν τε αὐτοῖς καὶ μετ' ἀλλήλων εἰρηνεύοντες· Ἱερουσαλήμ γὰρ εἰρήνη ἐρμηνεύεται καὶ ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς αὐτοῦς ὑπερώῳ τῷ νῷ γενόμενοι, καὶ τοῦτο παραμένοντες καὶ προσευχόμενοι, καθαίρωμεν ἑαυτοὺς τῶν ἐμπαθῶν καὶ χαμαιζήλων λογισμῶν· οὕτω γὰρ τῆς ἐπιδημίας τευξόμεθα τοῦ Παρακλήτου καὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνήσομεν Πατέρα, Υἱὸν καὶ Πνεῦμα Ἅγιον, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν».

Ἰσιός, ρόταρυ, μαρξιμός, ἀνατολικὲς Θεολογικεῖς. . . , πού αἰχμαλωτίζουν τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον. θ.μ.δ.

→ ἀπὸ σελ. 5

βλέπομε χριστιανούς πού πίστεψαν καὶ βαπτίστηκαν, νὰ πλανῶνται πολὺ ἢ λίγο στὴν διάκριση τῶν πνευματικῶν θεμάτων καὶ νὰ παρουσιάζουν τὴν κύμανση μεταξὺ καλοῦ καὶ κακοῦ, ψεύτικου καὶ ἀληθινοῦ. Καὶ ἔτσι ὁ χριστιανός, ἐνῶ πιστεύει καὶ προσεύχεται στὸ Χριστὸ πού ὑπόσχεται: «Ὁς δ' ἂν πῆῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἰωάν. δ', 14), ἐν τούτοις καὶ διψάει καὶ ζητεῖ νὰ ξεδιψάσῃ σὲ θολές, ἀμαρτωλές καὶ πολλές φορὲς καθαυτὸ δαιμονικὲς πηγές, πού θέλγουν τὶς ἀφώπιστες ψυχές.

6. Ἀπ' ὅσα ἐλέχθησαν προκύπτει, ὅτι ὁ πόθος τοῦ ἀνθρώπου γιὰ ἀγάπη, ἀνάπαυση, εἰρήνη, ἔχουν μεταφυσικὰ αἷτια καὶ μόνον στὴν μόνη μεταφυσικὴ πηγῇ, στὸν Θεόν, εἶναι δυνατὸ τὸ ξεδιψάσμα τῆς ψυχῆς. Ἀλλὰ γιὰ νὰ περοσπελάσῃ κανεὶς στὴν πηγῇ, τὸν Θεόν, καὶ «νὰ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα», πρέπει νὰ προσέλθῃ μὲ βαθεῖα ταπείνωση στὸν Χριστό, νὰ τηρήσῃ τὶς ἐντολές του, νὰ ἀποβάλῃ τὰ πάθη, νὰ μεταστοιχειώσῃ τὶς δυνάμεις τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ ἀγαθόν, βοηθούμενος βέβαια ἀπὸ τὴ χάρη τοῦ Χριστοῦ, γιὰ νὰ ἀγαπήσῃ τὸν Θεόν καὶ τὸν ἄνθρωπο, νὰ φωτισθῇ ὁ νοῦς ἀπὸ τὶς ἄκτιστες ἐνέργειες τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ νὰ μεταμορφωθῇ ὁλόκληρος ἐπὶ τὸ θεϊότερο. Ὅποτε ἡ ψυχὴ του θὰ «καταπαύσῃ» ἐν τῷ Θεῷ πρὸ τῆς μελλούσης μακαριότητος στὴν αἰωνιότητα.

Ὅλα αὐτὰ ὅμως προϋποθέτουν ἀγῶνα μακρὸ καὶ ἔντονο σύμφωνα μὲ τὴν ἀσκητικὴ καὶ πνευματικὴ παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας. Καὶ πρὸς ὑποβοήθηση αὐτοῦ ἐπενεώθη ὁ μοναχισμός, ὁ ὁποῖος προσφέρει τὴν ἁγιασμένη πείρα του, μὲ τὴν ὁποία ἡγιάσθησαν καὶ ἐθεώθησαν ἀναρίθμητα πλήθη χριστιανῶν. Χωρὶς τὴν παραδοσιακὴ ὁδὸ, χωρὶς τὴν «νόμιμη ἄθλησις» ἡ ψυχὴ ταλαπυρεῖται μέσα στὰ πάθη της, μένει ἀλύτρωτη, δυστυχὴς καὶ μέσα στὸ πνευματικὸ σκοτάδι τῆς ἀναζητεῖ τὴν λύτρωσὴ της ἐκεῖ πού δὲν ὑπάρχει. Κι' ἔτσι πέφτει μέσα στὶς παγίδες τοῦ σατανᾶ, πού εἶναι γνωστὲς ἀπὸ τὰ διάφορα ὀνόματά τους: μασωνι-

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ

«Ὅσοις ἐπνευσεν ἡ θεόρρητος χάρις, Λάμποντες, ἀστράπτοντες, ἡλλοιωμένοι, Ὅθνηϊαν ἀλλοίωσιν εὐπρεπεστάτην, ἰσοσθενούσαν τὴν ἀτμητον εἰδότες Σοφὴν τριφεγγον οὐσίαν δοξάζομεν».

οξολογίαν μετὰ εὐχαριστίας περιέχει τὸ παρὸν Τροπάριον λέγει γὰρ ὁ Μελωδὸς οὐ ἡμεῖς οἱ Χριστιανοί, εἰς ὅσους ἐπνευσεν ἡ θεόρρητος χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διὰ τῆς πίστεως καὶ τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος, ὅλοι εἴμεθα λαμπροὶ μὲ τὴν ἔλλαμψιν, ὅλοι εἴμεθα ἀστράπτομορφοι μὲ τὴν ἀστράπην καὶ ὅλοι εἴμεθα ἡλλοιωμένοι ἀλλοίωσιν, τὴν ὁποίαν ἐνεργεῖ τὸ λαμπρὸν καὶ ἀστράπτον καὶ ἡλλοιωτικὸν Ἁγιον Πνεῦμα· τοιαῦτα γὰρ ξένα καὶ παράδοξα ἀποτελέσματα ἐνεργεῖ ἡ χάρις καὶ ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς ὅσους ἠθέλε κατοικήσει. Οὕτω μετέβαλε τὸ παλαιὸν καὶ ἡλλοίωσε τὸν Σαουλ καὶ ἔκαμεν αὐτὸν ἄλλον ἄνδρα ἀπὸ ἐκείνου ὅπου ἦτον πρότερον, καθὼς εἶναι γεγραμμένον περὶ αὐτοῦ· «Καὶ ἐφαλεῖται ἐπὶ σὲ Πνεῦμα Κυρίου καὶ σιταφῆσθαι εἰς ἄνδρα ἄλλον» (α΄ Βασ. ι΄. 6). Οὕτως οἱ θεοὶ Ἀπόστολοι λαβόντες σημερον τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἔλαμψαν, ἀστράψαν καὶ τοιαύτην ἡλλοίωσιν ὥραισιτάτην καὶ παράδοξον ἔλαβον, ὄχι μόνον ἔσωθεν κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ καρδίαν, ἀλλὰ καὶ ἔξωθεν κατὰ τὸ πρόσωπον καὶ τὸ σῶμα· ὥστε ἐκεῖνοι ὅπου τοὺς ἔβλεπον ἀπορούσαν καὶ ἐθαύμαζον διὰ τὴν τοιαύτην ἡλλοίωσιν· ὅθεν ἔλεγον· «Τί ἂν θέλοι τοῦ-

το εἶναι;» (Πράξ. β΄. 12).

Καθὼς δὲ τὸ ἐν τῇ χύτρα ὄγκον, διὰν ἀναβράσῃ ὑπὸ τοῦ πυρός, χύνεται ἔξω τῆς χύτρας· οὕτω καὶ τὸ πῦρ καὶ φῶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διὰν πλημυρίσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ, χύνεται καὶ εἰς τὰ ἔξω μέρη τοῦ σώματος, ὡς λέγει ὁ Ἅγιος Κάλλιπτος καὶ ὁ ὄσιος Ἰωσήφ ὁ Καλοθέτης· ἀλλὰ καὶ ὁ Θεσσαλονίκης Γρηγόριος εἶπεν. «Ὁ νοῦς τῶν κεχαριτωμένων εὐμοιρήσας τῶν θείων χαρισμάτων καὶ πρὸς τὸ συνημέρον σῶμα πολλὰ διαπορθεύει τοῦ θείου κάλλους τεκμήριον» (Λόγ. εἰς τὴν Ξένην). Οὕτω θέλει κάμει καὶ εἰς ἡμᾶς ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἰς ὅσους διὰ καθαρᾶς ζωῆς καὶ φυλακῆς τῶν θεουργῶν ἐπιτολῶν τοῦ Κυρίου ἐμβάσωμεν αὐτὴν εἰς τὴν καρδίαν μας καὶ ἐκεῖ τὴν φυλάττωμεν καὶ τοιαύτην ἡλλοίωσιν ἔχει νὰ ἐνεργήσῃ εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα μας· ὥστε ὅσοι θέλουν μᾶς βλέπειν, μέλλουν νὰ λέγουν ἐκεῖνο τὸ Λαβιτικόν· «Αὕτη ἡ ἡλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου» (Ψαλ. σς΄. 10). Ὅθεν γλαφυρὰ εἶναι ἐκεῖνα ὅπου γράφει ὁ Χρυσοκέφαλος Μακάριος ἐν τῷ εἰς τὴν Ἀνάληψιν λόγῳ αὐτοῦ· «Ἐνδυνόμεθα γὰρ ὡπερ τὸν Κύριον Ἰησοῦν οὕτω καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καὶ ἐνδυνόμεθα οὐχ ὡς ἱμάτιον, ἀλλ' ὡπερ ἐνδύεται ὁ οἰδηγὸς τὸ πῦρ, οὐκ ἔξωθεν, ἀλλ' ὅλως διόλου ἀνακιρνώμενος καὶ τὴν καρδίαν ἔχομεν πληροῦντα τὸν Παράκλητον καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς φορτίζοντα καὶ τὰς ἀκοὰς ἀγιάζοντα καὶ λογισμοὺς καταστέλλοντα καὶ

νοήματα πηγάζοντα και σοφίαν χορηγοῦντα και πρόσωπα χάριτος πληροῦντα· διὰ τοῦτο και οἱ ἀπειθοῦντες εἰς τὸ πρόσωπον Στεφάνου εἶδον αὐτὸ ὡσεὶ πρόσωπον Ἁγγέλων· πρῶτον γὰρ ἔδειξε τὴν σοφίαν ἣν ἐχορήγει δαφιλῶς αὐτῷ τὸ Πνεῦμα ἔνδον και κατὰ ψυχὴν· εἶτα λαμπρῶς ὤφθη κἀν τῷ προσώπῳ, ὠραίζον πάντοθεν τὸ οἰκτεῖον ἐνδιαίτημα.

Οὐ μόνον δὲ Υἱοὶ Θεοῦ γίνονται και Θεοὶ κατὰ χάριν ὅσοι λάβουν ἔνοιον εἰς τὴν καρδίαν τῶν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον κατὰ τὸ «Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν (τὸν Υἱόν), ἔδωκεν αὐτοῖς ἔξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ (ἦτοι ἐκ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος) ἐγεννήθησαν» (Ἰω. α'. ιγ'.)· οὐ μόνον, λέγω, Υἱοὶ Θεοῦ γίνονται οἱ λαβόντες τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ἀλλὰ και Πνεῦμα κατὰ χάριν ὅθεν εἶπεν ὁ Ἰωάννης· «Τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος, Πνεῦμά ἐστι» (Ἰω. γ'. 6) και ὁ Παῦλος· «Ὁ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ, ἐν Πνεύμα ἐστι» (α'. Κορ. 5'. 17).

Ἐπιφέρει δὲ ὁ Μελωδὸς δι ἡμεῖς οἱ τὴν χάριν δεξάμενοι καλῶς ἡξέυρομεν δι ἡ οὐσία τῆς Ἁγίας Τριάδος εἶναι ἰσοσθενεῖ και ὁμοδύναμος εἶναι ἀδιαίρετος και ἀμέριστος· ὥστε δὲν εἶναι ἄλλη μὲν οὐσία τοῦ Πατρὸς, ἄλλη δὲ τοῦ Υἱοῦ και ἄλλη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μὴ γένοιτο ἀλλὰ μία και ἡ αὐτή· ὡσαύτως εἶναι και σοφή, μᾶλλον δέ, πάνσοφος και ἀπειρόσοφος και ὑπέροσφος και πηγὴ πάσης σοφίας· εἶναι δὲ και τριφυγγῆς διὰ τὰς τρεῖς ὑποστάσεις· φῶς γὰρ εἶναι ὁ Πατήρ, φῶς ὁ Υἱός, φῶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· ἀλλὰ πάλιν εἶναι ἐν φῶς διὰ τὴν μίαν Θεότητα. Καὶ ὅτι τὴν τριφυγγῆ οὐσίαν γινώσκοντες ἡμεῖς και ὀρθοδόξως θεολογοῦντες, δοξάζομεν αὐτὴν και μεγαλύνομεν εἰς αἰῶνα αἰῶνος.

Ἄμποτε λοιπόν, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, νὰ λάβωμεν τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος και νὰ πάδωμεν τὴν τοιαύτην πνευματικὴν ἀλλοίωσιν εἰς τὴν ψυχὴν και καρδίαν μας ἡμεῖς οἱ ψάλλοντες και ἀναμώσκοντες και ἀκούοντες τὸν παρόντα Κανόνα. Πῶς δὲ δυνάμεθα ταύτην νὰ ἀποκτήσωμεν; Ἐὰν καταπατήσωμεν τὰ γή

ῖνα και μάταια πράγματα και ἐὰν γένωμεν ἀνώτεροι ἀπὸ κάθε προσπάθειαν τῶν ὀλικῶν πραγμάτων· τότε γὰρ μέλει μᾶς δώσει ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμά του. Τίς μᾶς πληροφορεῖ; Ὁ Ἡσαίας και ὁ Δαβὶδ και ὁ Ἰωβ· ὁ μὲν γὰρ Ἡσαίας λέγει· «Τάδε λέγει ὁ σιεραεώας τὴν γῆν και τὰ ἐν αὐτῇ και διδοὺς πνοὴν τῷ λαῷ τῷ ἐπ' αὐτῆς και Πνεῦμα τοῖς πατοῦσιν αὐτῆς» (Ἠσ. με'. 5)· ὁ δὲ Δαβὶδ λέγει· «Τοῦ Θεοῦ οἱ κραταιοί, τῆς γῆς σφόδρα ἐπήρθησαν» (Ψαλ. μζ'. 8)· ὁ δὲ Ἰωβ λέγει ἀλληγορικῶς διὰ τοὺς Ἁγίους· «Νεοῖτοι γυπὸς ὑψηλὰ πέτονται» (Ἰωβ ε'. 7). Ὄθεν ὁ μέγας Βασιλεῖος ὁνοεῖ ἐρμηνεύων τὸ ἀνωτέρω Δαβιτικὸν λέγει· «Οἱ γὰρ καταπατοῦντες τὰ γῆϊνα και ὑπεράνω αὐτῶν γενόμενοι, ἄξιον τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μεμαρτύρησαν» (Κεφ. κβ'. περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος)· ἀλλὰ και ὁ Ἱερὸς Θεοφύλακτος ἐρμηνεῖα εἰς τὸν Ἀβδακούμ λέγει· «Καρδίας ὑψηλὰς ζητεῖ Θεός».

Ἐπειδὴ δέ, ἀδελφοί, μετὰ τὸ Ἅγιον Βάπτισμα ἐπέσομεν εἰς ἁμαρτίας και ὅτιω συνεχώσαμεν τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὴν ὁποῖαν ἐλάβομεν δι' αὐτοῦ τοῦ Βαπτίσματος, πρέπει νὰ ἐπιμεληθῶμεν νὰ εὐρώμεν τὴν προτιέραν χάριν, ἡ ὁποῖα εἶναι κεχωσμένη εἰς τὰ πάθη ὡς σπινθὴρ εἰς τὴν σιάκιτην και νὰ τὴν πολυπλασιάσωμεν εἰς τὴν καρδίαν μας. Διὰ νὰ ἐμπορῶμεν δὲ νὰ κατορθώσωμεν τοῦτο, πρέπει νὰ ἐκβάλωμεν ἔξω ἀπὸ τὴν καρδίαν μας τὰ πάθη ὡς σιάκιτην και νὰ βάλωμεν ὡς ξύλα τὴν ἐργασίαν τῶν ζωοποιῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου και ὅτιω νὰ φουσησωμεν μὲ τὴν ἐν καρδίᾳ ἐπιστροφὴν τοῦ νοός και μὲ τὴν διὰ τῆς ἐπιστροφῆς ταύτης νοεράν και ἁγίαν προσευχὴν ταύτην· «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ Υἱὲ και Λόγε τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με».

Ἡ τοιαύτη δὲ ἁγία προσευχὴ χρονίζουσα ἐν τῇ καρδίᾳ, ὄχι μόνον καθαρίζει αὐτὴν ἀπὸ τὴν σιάκιτην τῶν παθῶν, ἀλλὰ και τὸν σπινθῆρα τῆς χάριτος εὐλοκοῦσα, ἀνάπτει πῦρ ξένον και θαυμαστόν, τὸ ὁποῖον κατακαίει μὲν τὰς προσβολὰς τῶν πονηρῶν λογισμῶν, γλυκαίνει δὲ τὴν καρδίαν και ἔλκον τὸν ἐσωτερικὸν ἄνθρωπον και φωτίζει τὸν νοῦν· ὅθεν εἶπεν ὁ ἅγιος

Διάδοχος· «Όσοι τὸ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐνδοξον καὶ πολυπόθητον ὄνομα ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας μελετῶσιν ἀπαύσιως, οὗτοι δύνανται καὶ τὸ φῶς τοῦ νοῦ ὄραν ποίειν». Εἶπε δὲ καὶ ὁ τῆς Θεσσαλονίκης Γρηγόριος ὁ τῆς νοερᾶς ταύτης προσευχῆς καὶ νήψεως ἐργάτης καὶ διδάσκαλος· «Οὐδὲ γὰρ ἔστι δυνατόν, τὸν συνάγοντα τὸν οἰκεῖον νοῦν καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ἀνατείνοντα, μὴ τὴν θείαν ἀλλοιώσιν ἀλλοιωθῆναι ἀναλόγως τῇ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὰ θεῖα λόγια μελέτῃ· θέρημ γὰρ τις ἐγγίνεται τῇ καρδίᾳ διὰ τῆς μελέτης ταύτης, ὡς μίας τοὺς πονηροὺς λογιμοὺς ἀποσοδοῦσα καὶ πνευματικὴν εἰρήνην καὶ παρὰ κλησιν ἐμποιοῦσα τῇ ψυχῇ καὶ τὸν ἀγιασμὸν τῷ σώματι παρέχουσα, κατὰ τὸν εἰπόντα «Ἐθερμάνθη ἡ καρδίᾳ μου ἐντὸς μου καὶ ἐν τῇ μελέτῃ μου ἐκκαυθήσεται πῦρ» καὶ τοῦτο ἐστίν, ὃ καὶ τις τῶν Θεοφύρων Πατέρων ἐδίδαξεν ἡμᾶς (ἦτοι ὁ μέγας Ἀρσένιος ἐν τῷ Βίῳ αὐτοῦ) «Πᾶσάν σου τὴν σπουδὴν ποίησον, ἵνα ἡ ἔνδοξος σου ἐργασία κατὰ Θεὸν ἦ, καὶ νικῆσης τὰ ἔξω πάθη» (Ὁμιλ. εἰς τὸ ὄγδοον ἐκωνδόν). «Όταν λοιπὸν φθάσῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν τοιαύτην κατάστασιν, τότε θέλει γνωρίσει μετ' αἰσθησίν νοερὰν πύσας παραδόξους ἐνεργείας ἀποτελεῖ τὸ πῦρ τοῦτο τοῦ Πνεύματος.

λέγοντος ταῦτα· «Ἐσὶ πύρωσις τοῦ Πνεύματος ἢ ἀναζωπυροῦσα καρδίαν· διότι τὸ αὐτὸν καὶ θεῖον πῦρ φωτίζει μὲν ψυχὰς καὶ δοκιμάζει ὡσεὶ ἄδολον χρυσοῦν ἐν καμίνῳ· κακίαν δὲ ἀναλίσκει ὡσεὶ καλὰ μὴν καὶ ἀκάνθας· ὁ γὰρ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλλοκὸν ἐστί. Τοῦτο τὸ πῦρ ἐνήργησε τοῖς Ἀποστόλοις· ἦν ἴκα ἐλάλουν πυρίναις γλώσσαις· τοῦτο τὸ πῦρ διὰ τῆς δόξης Παῦλον περιλάμψαν, τὴν μὲν αὐτοῦ διάνοιαν ἐφώτισε, τὴν δὲ αἰσθησίν τῆς ὕψους ἡμαύρωσεν· οὐ γὰρ χωρεῖ σαρκὸς δρασις ἐκείνου τοῦ φωτὸς τὴν δύναμιν τοῦτο τὸ πῦρ Κλεόπα καὶ τοῦ σὺν αὐτῷ τὰς καρδίας ἐθέρμανε λαλοῦντος αὐτοῖς τοῦ Σωτῆρος μετὰ τὴν ἀνάστασιν· τοῦτο τὸ πῦρ Δαιμόνων ἐστὶ φρυγαδευτήριον, κακίας τε καυστικόν, ἀνασιτάσεως δύναμις, ἀθανασίας ἐνέργεια, ψυχῶν ἁγίων φωτισμὸς καὶ λογικῶν δυνάμεων οὐστιασις· τοῦτο τὸ πῦρ ἐδξώμεθα καὶ εἰς ἡμᾶς φθάσαι, ἵνα πάντοτε ἐν φωτὶ περιπατοῦντες, μηδὲ πρὸς βραχὺ προσκόμεν ποιε, ἀλλ' ὡς φωτιστῆρες ἐν Κόσμῳ φαινόμενοι, λόγον ζωῆς ἐπέχωμεν αἰδίως» (Δόγ. περὶ ἀντεξουσίου). Οὕτω λοιπὸν δοξάζομεν φῶς τὸν Πατέρα, φῶς τὸν Υἱόν, φῶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὴν τοῖς τριοῖ Προσώποις φωτοურγαίαν Θεότητα· ἢ πρέπει δόξα, κράτος, τιμὴ καὶ προσκύνησις μία εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Θέλεις, ἀγαπητέ, νὰ τὰς μάθης ἐκ μέρους; Ἀκουσον τοῦ Μεγάλου Βασιλείου

Η ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΖΩΗ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΑΒΑΚΙΛΑ

ἐν Χριστῷ ζωὴ θλα-
στάνει εἰς τὸν παρόν-
τα βίον καὶ τὰ σπέρ-
ματά της καταβάλλον-
ται ἀπ' ἐδῶ. Τὸ τέλει-
ον ὅμως ὀλοκληροῦται
εἰς τὸ μέλλον, ἐὰν ἡ
ψυχὴ μας σωθῆ. Καὶ

ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ δὲν δύναται ἐδῶ νὰ περι-
ληφθῆ ὀλόκληρη. Ἄλλ' οὔτε εἰς τὸν αἰώνιον
βίον ἡμπορεῖ νὰ ὀλοκληρωθῆ, ἐὰν δὲν ἀρχί-
σῃ ἀπὸ τὸν παρόντα. Ἐφ' ὅσον φέρομεν σάρ-
κα, ἐμπαθῶς ἐνεργοῦσαν ὡσάν νεφέλην, ποῦ
σκεπάζει τὸν ἥλιον καὶ προκαλεῖ πνευματικὴν
φθοράν, δὲν δύναται ἡ ψυχὴ νὰ κληρονομή-
σῃ τὴν ἀφθαρσίαν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος
ποθοῦσε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτόν, διὰ
νὰ ἐπιτύχῃ τελείαν τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν.
«Εἶναι ἀνώτερον, ἔγραφε, νὰ ἐπιστρέψω εἰς
τὸν Χριστὸν παρὰ νὰ μένω ἐδῶ» (Φιλιπ. α'
23).

Ἐκεῖνοι ποῦ θὰ φύγουν ἀπὸ τὸν κόσμον
αὐτόν, ἐὰν δὲν ἔχουν ἀπὸ ἐδῶ τὰς πνευμα-
τικὰς δυνάμεις καὶ τὰς αἰσθήσεις ποῦ χρειά-
ζονται, διὰ τὴν ἐπαφὴν των μὲ τὸν μακά-
ριον ἐκεῖνον κόσμον, δὲν θὰ αἰσθανθοῦν τί-
ποτε ἀπὸ αὐτόν, ἀλλὰ θὰ ζοῦν ὡσάν νεκροὶ
καὶ δυστυχεῖς εἰς τὸν πανευτυχῆ καὶ ἀθάνα-
τον ἐκεῖνον κόσμον. Καὶ ὁ λόγος εἶναι ὁ
ἐξῆς. Ὅτι τὸ φῶς τῆς θεότητος δίδει τὸ
φέγγος του καὶ ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης χο-
ρηγεῖ τὰς ἀκτίστους ἀκτίνας του, ἀλλ' ὅσοι
δὲν ἔχουν μάτια δὲν θὰ ἀποκτήσουν ἐκεῖ.
Ἄσαυτως ἡ εὐωδία τοῦ ἁγίου Πνεύματος
πανταχοῦ σκορπίζεται καὶ ὄλα τὰ εὐωδιάζει,
ἀλλὰ δὲν θὰ αἰσθανθῆ τίποτε ἐκεῖνος ποῦ δὲν
ἔχει ὄσφρησιν, οὔτε καὶ θὰ ἀποκτήσῃ ἐκεῖ.

Ὅσοι εἶναι φίλοι τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ θὰ
μεθέξουν εἰς τὰ μυστήρια τοῦ Χριστοῦ εἰς
τὴν αἰωνιότητα, εἰς τοὺς ὁποίους θὰ ἀποκα-
λυφθῇ ὅσα ἀκούσει ἀπὸ τὸν Πατέρα Του. Ἐ-

πειδὴ δὲ θὰ εἶναι φίλοι, ἀσφαλῶς θὰ ἔχουν
καὶ πνευματικὰ αὐτὰ διὰ νὰ ἀκούσουν τί θὰ
τοὺς εἰπῆ ὁ Χριστός. Εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν
οὔτε φιλία ἀποκτᾶται μὲ τὸν Χριστόν, οὔτε
ἡ ἀκοὴ μετασκευάζεται εἰς πνευματικὴν, οὔ-
τε ἔνδυμα γάμου ὑφαίνεται καὶ ὅ,τι ἄλλο
χρειάζεται διὰ τοὺς πνευματικοὺς ἐκεῖνους
γάμους. Ὅλα αὐτὰ προετοιμάζονται ἐδῶ, εἰς
τὸν παρόντα βίον. Καὶ ὅσοι δὲν ἠτοίμασαν
ἀπὸ τώρα αὐτὰ, δὲν θὰ ἔχουν καρμῖαν μετο-
χὴν εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν. Καὶ ἀπόδειξις
αἱ πέντε παρθένοι καὶ ἐκεῖνος ποῦ ἐκλήθη εἰς
τὸν γάμον, κατὰ τὰς παραβολὰς, ποῦ οὔτε αἱ
μὲν ἐπέτυχον νὰ ἀποκτήσουν ἔλαιον, οὔτε
ὁ δὲ ἀπέκτησε ἔνδυμα γάμου.

Τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτι-
ζόμενον, κατὰ τὴν εἰκόνα τῆς γυναικός, ὁ
κόσμος αὐτὸς ὀδίνει, αὐτὸς κυοφορεῖ, αὐ-
τὸς τὸν σχηματίζει τέλειον ἄνθρωπον καὶ τὸν
γεννᾷ εἰς τὸν τέλειον ἐκεῖνον καὶ ἀφθαρτον
κόσμον. Ὅπως τὸ ἔμβρυον, ὅσον εὐρίσκε-
ται εἰς τὸν σκοτεινὸν καὶ ρευστὸν βίον τῆς
κυήσεως, ἡ φύσις τὸ παρασκευάζει διὰ τὴν
φωτεινὴν ζωὴν καὶ τὸ διαπλάττει κατὰ τρόπον
ἀνάλογον πρὸς τὰς συνθήκας, τὰς ὁποίας θὰ
συναντήσῃ, αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ μὲ
τοὺς ἁγίους. Καὶ αὐτὸ σημαίνει ἐκεῖνο, τὸ
ὁποῖον εἶπε πρὸς τοὺς Γαλάτας ὁ Ἀπόστο-
λος Παῦλος: «Τεκνία μου, οὗς πάλιν ὀδίνω,
ἄχρις οὗ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν» (Γαλατ.
ὁ', 19).

Καὶ δὲν συμβαίνει μὲ τοὺς ἁγίους ὅ,τι
ἀκριβῶς μὲ τὰ ἔμβρυα. Διότι ὅσον εἶναι ἔμ-
βρυα δὲν αἰσθάνονται τίποτε ἀπ' ὅσα συμβαί-
νουν εἰς τὸν κόσμον ποῦ τὰ ἀναμιένει. Οἱ δὲ
ἡγιασμένοι, ἀπὸ αὐτὴν τὴν ζωὴν προγεύον-
ται καὶ ἐννοοῦν πολλὰ ἀπὸ τὴν μέλλουσαν
μακαριότητα. Καὶ ἡ διαφορὰ συνίσταται εἰς τὸ
ὅ,τι, διὰ μὲν τὰ ἔμβρυα ὁ παρὼν βίος εἶναι
ἄγνωστος ὡς μέλλον. Διότι μέσα εἰς τὴν
περιοχὴν τῆς ζωῆς τῶν ἐμβρύων οὔτε ἥλιος
ἔλαμψε ποτέ, οὔτε τι ἄλλο, ποῦ συγκροτεῖ

τὴν ἐδῶ ζωὴν. Ἄλλ' εἰς ἡμᾶς τοὺς χριστιανούς δὲν εἶναι τὸ ἴδιον. Διότι ὁ αἰώνιος ἔκείνος κόσμος ἠνώθη καὶ συνεκράθη μὲ τὸν παρόντα καὶ ὁ ἥλιος - Χριστὸς τοῦ κόσμου ἐκείνου καὶ εἰς ἡμᾶς ἀνέτειλεν ἀπὸ φιλανθρωπίας καὶ τὸ ὑπὲρ τοὺς οὐρανοὺς μῦρον — ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος — ἐξεκενώθη καὶ εὐώδισσε τὴν δυσοδεστάτην ἐξ ἁμαρτίας γῆν μας καὶ ὁ ἄρτος τῶν Ἀγγέλων, τὸ Σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, ἐδόθη εἰς τοὺς πιστεύοντας.

Ἐπομένως, ὅλα αὐτὰ δείχνουμ ὅτι ἡ παρούσα ζωὴ, δὲν ἀποτελεῖ μόνον προπαρασκευαστικὸν στάδιον δι' ἐκείνην, ἀλλὰ καὶ χρόνον μέσα εἰς τὸν ὅποιον οἱ ἅγιοι δύνανται νὰ ζοῦν καὶ νὰ ἐνεργοῦν ὥσάν νὰ εἶναι εἰς τὴν αἰωνιότητα. Διὸ καὶ ὁ Παῦλος ἔγραφεν εἰς τὸν Τιμόθεον: «Ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς» (Α' Τιμ. ς' 12). Ὅμοίως: «Ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός» (Γαλ. β', 20). Καὶ ὁ θεὸς Ἰγνάτιος γράφει: «Ἔστιν ὕδωρ ζῶν καὶ λαλοῦν ἐν ἐμοί». Καὶ ἀπὸ τοιαῦτα εἶναι γεμάτη ἡ Γραφή, ἐκφραστικά τῆς ἀπ' ἐδῶ κοινωνίας μετὰ τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλὰ πλην

ὄλων αὐτῶν, ποῦ βεβαιοῦν τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν ἀπὸ τὸν παρόντα χρόνον, ἔχομεν βεβαιότεραν τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς φίλους του: «Ἰδοῦ, λέγει, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως συντελείας τοῦ αἵωνος». Πῶς, λοιπόν, ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ δὲν βλαστάνει ἐδῶ καὶ δὲν βιοῦται ἀπ' ἐδῶ;

Ὁ Χριστὸς δὲν ἦλθεν εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ σπειρῇ, τὸν σπῆρον τῆς ζωῆς, ἢ νὰ «θάλλῃ μάκαιραν» ἢ νὰ «ἀνάψῃ πῦρ», ὅπως εἶπεν, ἀλλὰ ἄφησεν εἰς τοὺς πιστοὺς αὐτὰ ὅλα νὰ ἐργασθοῦν καὶ αὐτὸς συμπαρίσταται εἰς τὸν ἀγῶνα των. Λέγει δὲ ὁ Παῦλος, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ ἐνεργῶν «καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνεργεῖν». Αὐτὸς προσφέρει τὰ μέσα καὶ ἀνάπτει τὸ πῦρ τοῦ θεικοῦ ἔρωτος καὶ αὐτὸς κρατεῖ τὴν μάκαιραν, διὰ τῆς ὁποίας χωρίζομεν τὰ σάμα ἀπὸ τὰ ὑγιῆ, τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τὸ ψεῦδος. Καὶ ὅπως δὲν δύναται μόνῃ τῆς νὰ σηκωθῆ ἡ ἀξίνη διὰ νὰ σκάψῃ, χωρὶς κάποιος νὰ τὴν σηκώσῃ, ἔτσι εἶναι ἀδύνατον νὰ κάμῃ κανεὶς κάτι καλόν, ἂν δὲν βοηθήσῃ ὁ Χριστός.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ "ΜΕΓΑΛΗΝ ΣΥΝΟΔΟΝ,"

απόφασις συγκλήσεως ὄχι κ' Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου», ἀλλὰ Προσυνόδου, εἶχε ληφθῆ κατὰ τὴν Α' ἐν Ρόδῳ Πανορθόδοξον Διάσκεψιν τοῦ 1961, ἥτις καὶ ἐνέκρινε ἕνα σημαντικὸν ἀριθμὸν θεμάτων. Ἄλλὰ κατὰ τὴν 8 - 15 Ἰουλί-

ου 1968 ἡ Δ' Πανορθόδοξος Διάσκεψις, συνελθούσα εἰς τὸ ἐν Σαμπεζῦ τῆς Γενεύης Ὁρθόδοξον Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀνεθεώρησε τὴν ἀπόφασιν ὡς ἐξῆς: «Ἡ κατ' Ἀνατολᾶς Ἁγία ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀναγνωρίζει τὴν ἀνάγκην τῆς, ὡς οἶόν τε ταχύτερον, συγκλήσεως Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου αὐτῆς καὶ τῆς συστηματικῆς προπαρασκευῆς τῶν κατ' αὐτὴν. Πρὸς τοῦτο:

1. Κύριος στόχος καὶ ἀμεσος ἐπιδίωξις τῆς Ἐκκλησίας τίθεται σύγκλησις Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου.

2. Ἀναθεωρεῖται ἡ διὰ μιᾶς «Προσυνόδου» μέθοδος προπαρασκευῆς τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου.

3. Ἀντὶ τῆς «Προσυνόδου» υἰοθετεῖται ἡ μέθοδος προπαρασκευῆς τῆς Συνόδου, κατὰ στάδια, διὰ σειρᾶς Προσυνοδικῶν Πανορθόδοξων Διασκέψεων, ἐν αἷς θὰ ἐξετάζωνται τμηματικῶς καὶ θὰ προσλαμβάνωσι τὴν τελικὴν εἰσηγητικὴν αὐτῶν μορφήν τὰ ἐν τῷ καταλόγῳ τῷ ἐκπονηθέντι καὶ ἐγκριθέντι ὑπὸ τῆς Α' ἐν Ρόδῳ Πανορθόδοξου Διασκέψεως θέματα...».

Ἡ μέλλουσα Σύνοδος ἔσχηεν, ὡς εἰκόσ, πολεμίας. Ἐκαστος εἶδεν ὑπὸ προσωπικὸν πρῖσμα τὸ ἀσύμφορον τῆς Συνόδου, Ἐξ ὧων γνωρίζομεν, εἰς τὴν Σύνοδον ἀντετέθησαν οἱ Κλητήται

τοῦ Ρωσικοῦ Ἰνστιτούτου Ὁρθόδοξου Θεολογίας τῶν Παρισίων Παῦλος Εὐδοκίμωφ (ῥῆθ ἐν μακαριστοῖς) καὶ Ὀλιβιέ Κλεμάν, δι' κ' Ἐκκλήσεως πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν».

Μετὰ ἕνα μῆνα σχεδόν, κατὰ τῆς συγκλήσεως τῆς Συνόδου ἐτάχθη καὶ ὁ Ἱερομόναχος π. Ἰουστίνος Πόποβιτς, γνωστὸς πλέον εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ὡς βαθύς θεολόγος καὶ ἠγιασμένος ἄνθρωπος, ὅστις δι' ὑπομνήματός του πρὸς τὴν Σύνοδον τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας, ὑποστηρίζει ὅτι «μόνον σχίσματα καὶ αἰρέσεις θὰ προκληθοῦν».

Ἄς ἐπισκοπήσωμεν τοὺς προβαλλομένους λόγους κατὰ τῆς μελλούσης Συνόδου ὡς καὶ τὰς «Εἰσηγήσεις», δεδομένου ὄντος, ὅτι ἡ δημοσιεύσις των ὑπὸ τῆς Διορθόδοξου Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀποβλέπει ἀπῶς ἀναζητηθῆ ὁ σχολιασμὸς τῶν καὶ αἱ ἀντιδράσεις τῶν θεολόγων καὶ τοῦ ὄλου πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ «ΕΚΚΛΗΣΙΣ» ΕΥΔΟΚΙΜΩΦ - ΚΛΕΜΑΝ

Τὸ περιεχόμενον τῆς κ' Ἐκκλήσεως θὰ ἤδυνάτο νὰ ἀποδοθῆ εἰς τὰς ἀκολουθῶσας διατυπωμένας προτάσεις: «Ὅτι ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ ἡ κανονικὴ ἔκφρασις τῆς καθολικότητος τῆς Ἐκκλησίας ἔχει διακοπήν, διότι αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν ἔπαυσαν ἀπὸ δώδεκα αἰώνων. Ὅτι ἡ συνάθροισις τῆς ὅλης Ὁρθοδοξίας, ἡ ὁποία ἀνελήφθη ἀπὸ δεκαετίας ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἀποτελεῖ ἐλπιδοφόρον ἐγγύησιν. Ἄλλὰ διὰ νὰ δυνηθῆ νὰ συνεχισθῆ καὶ νὰ ἀποφέρῃ καρπὸς εἰς μιαν κ' Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον», τὸ πρόβλημα τοῦ περιεχομένου ἔρχεται τώρα εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν. Ἐν τούτοις, ὁ κατάλογος θεμάτων τῆς Ρόδου, ὁ ὁποῖος προσδιορίζει τὸν τρόπον τινὰ τὸ περιεχόμενον τοῦτο, φαίνεται ὅτι παρατάσσει ἀπλῶς θέματα, ἂν δὲν εἶναι χαώδης. Ἡ ἐν αὐτῷ σκέψις δὲν εἶναι συγκεντρωμένη, οὔτε τὰ προβλήματα ἱεραρχημένα. Προτοιμασία τῆς Συνόδου δὲν εἶναι ἡ ἀνάλυσις αὐτῆς ἢ ἐκείνης τῆς λεπτομερείας, ἀλλὰ πρότασις μιᾶς συνολικῆς θεωρήσεως, ὅπου ἡ ἴσως τῶν Πατέρων, τὸ ἰδικόν των πνεῦμα καθολικότητος». «Ταυτοχρόνως, γράφουν, ἡ βαρύτης τῆς ἱστορίας ἐνεργεῖ ἐναντίον τῆς συνειδητοποιήσεως ὁ-

* Ζητοῦν τὴν γνώμην μας διὰ τὴν «Μεγάλην Σύνοδον». Ἀντὶ ἄλλης ἀπαντήσεως, παραθέτομεν τὰς σκέψεις μας, ποὺ εἶχαν δημοσιευθῆ πρὸ πενταετίας σὲ πολυγραφημένα τεύχη τῶν Α.Δ. Ἐμμένοντες εἰς αὐτὰς καὶ συνεχόμεθα καὶ τώρα ἀπὸ τὸν ἴδιον φόβον, ποὺ εἶχαμεν καὶ τότε.

πὸ τῆς Ὁρθοδοξίας τῆς ἐνότητος καὶ τῆς διακονίας αὐτῆς. Αἱ πολιτικαὶ δυσκολίαι καὶ οἱ ἀνταγωνισμοὶ γοήτρου ὑφίστανται ἀκόμη, ἐνίοτε δὲ αὐξάνονται κατὰ τρόπον λυπηρὸν. Αἱ πληροφοροῖαι κυκλοφοροῦν δυσκόλως εἰς τὸ σύνολον τοῦ Ὁρθοδόξου κόσμου. Διὰ τοῦτο θεωροῦμεν σήμερον οὐσίαιδες νὰ ἀπευθύνωμεν ἔκκλησιν πρὸς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ.

Οἱ δύο θεολόγοι πιστεύουν ὅτι, ἐὰν ὁ λαὸς ἐν ἐργηγόρσει εἰσέλθῃ εἰς κατὰστασιν προσνοδικήν, τοῦτο θὰ βοηθήσῃ ἀμέσως τὸ ἔργον τῆς ἐτοιμασίας τῆς Συνόδου. «Ἐχει σημασίαν, λέγουν, νὰ ἀφεθῇ νὰ ἐκφρασθῇ τὸ ἐνστικτικὸν τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ προφητικὸν πνεῦμα τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Τὸ σύνολον τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, συμφώνως πρὸς τὴν Ἐγκύκλιον τῶν Ἀνατολικῶν Πατριαρχῶν τοῦ 1848, εἶναι ὁ ὑπερασπιστῆς τῆς πίστεως».

Ἡ προετοιμασία τῆς Συνόδου, κατὰ τοὺς δύο Καθηγητάς, πρέπει νὰ συγκεντρωθῇ εἰς τὸ θεμελιώδες θέμα: «Τί εἶναι ὁ Χριστιανισμός; Τί εἶναι σήμερον ὁ Χριστιανισμός; Ἡ 6' Σύνοδος τοῦ Βατικανοῦ ἐκορύφωσε τὴν ἀναζητήσιν τῆς εἰς τὸ πρῶβλημα: Ἡ Ἐκκλησία ἐντὸς τοῦ κόσμου. Διὰ τοὺς Ὁρθοδόξους, οἱ ὁποῖοι βλέπουν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν πηγὴν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς δημιουργίας, τὸν κόσμον εἰς τὴν ὁδὸν τῆς μεταμορφώσεως, ἡ ἐρώτησις περὶ τοῦ χριστιανισμοῦ θὰ ἠδύνατο νὰ μετατραπῇ εἰς ἐρώτημα περὶ τοῦ κόσμου ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας». («Ἐπίσκεψις» ἀριθ. 26).

Αἱ ἀπόψεις τῶν δύο θεολόγων ἐπέδρασαν φαίνεται ἀποτελεσματικῶς, διότι μετὰ τρίμηνον ἡ Προπαρασκευαστικὴ Ἐπιτροπὴ, «ἐξέφρασεν ὁμοφώνως τὴν ἐπιθυμίαν, ὅπως ἡ Α' Προσνοδικὴ Πανορθόδοξος Διάσκεψις προβῇ εἰς ἀναθεώρησιν τοῦ καταλόγου τῶν θεμάτων τῆς Μεγάλῃς Συνόδου». Ἰσως δὲ νὰ συνετέλεσε καὶ τὸ κυκλοφορήσαν εὐρέως ὑπόμνημα τοῦ π. Ἰουστίνου Πόποβιτς. Ὡς προκύπτει, ἐκ τῆς «Ἐκκλήσεως» παρήχθη καλὸν.

ΚΡΙΣΕΙΣ

Ἀναμφιδόλως οἱ Εὐδοκίμοφ καὶ Κλεμάν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν π. Ἰουστίνον, δὲν τάσσονται κατὰ τῆς συγκροτήσεως Συνόδου. Διαπιστώνουν ἐν τούτοις δυσκολίας τιναὶ καὶ κυρίως εἰς τὸ γεγόνος τῆς ἐκ πολιτικῶν λόγων ἀνελευθερίας πλείστων Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν ὡς καὶ εἰς τὸν ὑφιστάμενον ἀνταγωνισμὸν γοήτρου μεταξὺ τούτων καὶ συγκεκριμένως τὴν τάσιν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ὑποκαταστήσῃ εἰς τὰ πρῶβεία τιμῆς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Ὅσον ἀφορᾷ ὁμοῦ τὴν ἀντίληψιν ὅτι, ἔχει διακοπὴ ἢ κανονικὴ ἐκφρασις τῆς καθολικότητος, διότι ἔπαυσαν ἐπὶ δώδεκα αἰώνας νὰ συνέρονται οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, φρονοῦμεν ὅτι, τοῦτο δὲν συνάδει μὲ τὴν περὶ Συνόδων θέσιν τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ π. Ἰουστίνος, ὅστις θὰ ἐμελέτησεν εἰς τὸ Contacts ὁλόκληρον τὴν «Ἐκκλησίαν», δὲν φαίνεται νὰ συναίνῃ. Διότι ἡ κανονικὴ καθολικότης τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς Συνόδους, ἀλλὰ πηγάζει ἀπὸ αὐτὴν τὴν φύσιν

τῶν Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν. Οἱ Ἅγιοι Πατέρες δὲν ἦσαν ὑπὲρ τῆς συγκλήσεως Συνόδων, εἰμὴ μόνον ἐφ' ὅσον ἀνεκτύπηον πρωτοθύτῃ θέματα. Ἀνάγκη Συνόδου σημαίνει ἀνωμαλίαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, Ἐφ' ὅσον εἰρήνην ἄγει ἡ Ἐκκλησία οὐδεμίαν Σύνοδος.

Αὐτὸς ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἐν θλίψει ἔγραφεν: «Ἐχω μὲν οὕτως, εἰ δεῖ τάληθες γράφειν, ὥστε πάντα σύλλογον φεύγειν ἐπισκόπων, ὅτι μηδεμίαν Σύνοδον τέλος εἶδον χρηστὸν, μηδὲ λύσιν κακῶν μάλλον ἐσχηκυῖαν ἢ προσήκην. Ἄει γὰρ φιλονεικία καὶ φιλαρχία. Διὰ τοῦτο συνεστάλην εἰς ἐμαυτὸν καὶ μόνην ἀσφάλειαν φυγῆς τὴν ἡσυχίαν ἐνόμισα». (Ε.Π.Μ. τομ. 37, σελ. 225 α).

Ἄλλο θέμα εἶναι, βεβαίως, ἐὰν ἐπεβάλλετο σήμερον ἡ σύγκλησις καὶ τῆς Συνόδου. Ἡ ἀναγκαιότης ὁμοῦ αὐτῆς, δὲν καθιστᾷ καθ' οἰονδήποτε τρόπον τὴν συνάθροισιν τῆς ὅλης Ὁρθοδοξίας «ἐπιδοφορὸν ἐγγύσιον». Καὶ τοῦτο, ἄλλωστε, ὁμολογεῖται ὑπὸ αὐτῆς τῆς «Ἐκκλήσεως», ἔνθα διαπιστοῦται, ὅτι «ὑφίστανται πολιτικαὶ δυσκολίαι — ἀνυπερέβλητα τεῖχη θὰ ἐλέγομεν — καὶ ἀνταγωνισμοὶ γοήτρου».

Ἐπομένως ἀνάγκη Συνόδου ὑπάρχει καὶ προβλήματα πελώρια ζητοῦν τὴν λύσιν τῶν. Ἐπειδὴ ὁμοῦ ἀπουσιάζουν βασικαὶ προϋποθέσεις — ἐξ οὗ λόγου καὶ ἡ Ἑλλησις συγκεντρωμένη σκέψεως, ἱεραρχήσεως προβλημάτων καὶ παρουσία «καώδους» καταλόγου θεμάτων — ἡ παραπομπὴ τοῦ ὅλου θεματος, ὡς «προσνοδικῆς καταστάσεως», εἰς τὸν λαόν, δὲν νομιζόμεν ὅτι ἀποτελεῖ δόκιμον ἔμπνευσιν.

Καὶ νὰ μὲν, ὁ «λαὸς τοῦ Θεοῦ» κέκτηται προφητικὸν πνεῦμα καὶ «ἐνστικτικὸν Ὁρθοδοξίας» — ἀφοῦ ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἢ ἀνατρέπει ἢ καθιστᾷ τὰς Συνόδους Οἰκουμενικάς. Ἄλλ' ὁ λαὸς αὐτὸς δὲν εἶναι σήμερον, ὅπως ἦτο τὸ 1848 ἢ προγενεστέρων αἰῶνων, «ὑπερασπιστῆς τῆς πίστεως». Ὁ λαὸς, οἱ λαοὶ, οἱ θεωρούμενοι ὡς πιστοὶ, δὲν διασώζουσι σήμερον τὸ ἀλάθητον «ἐνστικτικὸν Ὁρθοδοξίας», ὅπως παλαιότερον, ὅτε εἰς τὰς μάζας ἐνυπῆρχε τὸ καθολικὸν αἰσθητήριον τῆς πίστεως. Σήμερον ὁ λαὸς ἀποτελεῖ ἐν μωσαϊκὸν ἰδεῶν καὶ τεποιθήσεων καὶ μόνον ὑπάρχει τὸ «εἶμμα κατ' ἐκλογὴν τῆς χάριτος». (Ρωμ. ια', 5). Δηλαδὴ τὸ ἀλάθητον κριτήριον ἐν τῷ λαῷ, εἶναι λίαν ἀμφίβολον σήμερον. Καὶ ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι πολὺ σοβαρὸν πρᾶγμα νὰ τὴν ἐμπιστευθῇ κανεῖς εἰς αὐτὸν, διαστραφέντα εἰς μεγάλην ἔκτασιν ἀπὸ τὰ πνεόντα ἀντορθόδοξα ρεύματα.

Ἦσάτως ἡ ἀπουσία «τῆς πνοῆς τῶν Πατέρων» καὶ τῆς «καθολικότητος» τῶν, φρονοῦμεν ὅτι δημιουργεῖ μέγιστα θέματα καὶ ἀδιέξοδα. Διότι ἡ Πατερικότης τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ, ὅχι μόνον τὴν προϋπόθεσιν διακρυΐσεως τῆς μεταμορφωτικῆς τοῦ καθολικότητος τῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἁγίαν ὀρθόδοξον μεθοδολογίαν τῆς, ἔνευ τῆς ὁποίας οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχουν ὅλοι οἱ ἠσαυροὶ τῆς Ὁρθοδοξίας.

ΤΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΟΥ π. ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΠΟΠΟΒΙΤΣ

Τὸ θέμα τῆς Συνόδου, ὁ π. Ἰουστίνος, δὲν τὸ

βλέπει εννοιολογικώς ἢ κατὰ θεωρίαν ἐκκλησιολογικώς, ἀλλὰ μὲ τὸ πρῶμα μίας βαθείας μεθέξεως εἰς τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ διωματικὴ ἑσωτερικὴ κοινωνία του μὲ τὸν Χριστόν, ἡ «ἐνχρίστως» του, τὸν εὐρύνει τόσοσιν ὥστε νὰ «θεωρεῖ» μὲ δέος τὰς ἀπειροὺς θεανθρωπίνους διαστάσεις τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἶναι «ὁ Θεάνθρωπος Χριστὸς παρατεταμένος εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας». Δι' αὐτό, λέγει, «πρὸς πᾶν ὅ,τι εἶναι ἰδικόν του, ἦτοι ὅ,τι εἶναι τῆς Ἐκκλησίας, πρέπει νὰ προσέρχεται τις μετὰ ἀγιολεειτουργικοῦ «φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης».

Ἀλλὰ πλὴν αὐτῆς τῆς ἀγιολεειτουργικῆς ἐμπειρίας, χρειάζεται καὶ ἕν ἕτερον διὰ νὰ «γνωρίσωμεν» τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ νὰ ἐμεθα βέβαιοι διὰ τὸ ἀλάθητον τῶν κριτηρίων μας. Καὶ αὐτὸ εἶναι αἷ ὀρθόδοξος αὐτοαίσθησις, ἡ ὀρθόδοξος καθολικὴ αἴσθησις, ἡ ὀρθόδοξος αὐτοσυναισθησις, ἡ ὀρθόδοξος καθολικὴ συνείδησις».

Τὸ β' ἄρθρον μας περὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου εὐρην ὁ ἐπισμβᾶς θάνατος τοῦ Πατριάρχου Ἀθηνᾶγορου. Ὡς γνωστόν, ἡ μελετωμένη Σύνοδος ἦτο προσωπικὴ τοῦ ἀποικομένου ἐμπνευσις. Τὰ θέματα τῆς Συνόδου ὑπ' αὐτοῦ ἐτέθησαν καὶ ἡ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία ὑπ' αὐτοῦ κατηυθύνετο.

Ἡδὴ ἡ ἀπουσία του θὰ δημιουργήσῃ ἀναμφιδόλως προβλήματα ὄχι μόνον διὰ τὸ προπαρασκευαστικὸν ἔργον τῶν Ἐπιτροπῶν, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὴν τὴν τύχην τῆς Συνόδου, τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ, μὲ ὄχι ἀπίθανον ἐκδοχὴν νὰ ματαιωθῇ ἡ σύγκλησις τῆς τελικῆς.

Εἰς τὴν ματαίωσιν τῆς συγκλήσεως ἴσως συντελέσῃ καὶ ἡ ἐκδηλωθεῖσα ἀντίβρασις ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας — ἰδιαίτερος ὑπολογιζομένη ὡς μόνη, σχεδόν, δυναμένη νὰ ἐκφράξῃ ἐλευθέρως τὰς ἀπόψεις τῆς — ὡς καὶ τὸ ὑπὸ πέντε καθηγητῶν - θεολόγων τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν Ὑπόμνημα πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δι' οὗ ἐκφράζεται ἡ ἀντίθεσις αὐτῶν.

Ἡ ἀπουσία τῆς γοητευούσης τὸν πολὺν κόσμον μορφῆς τοῦ τολμηροῦ Πατριάρχου, ὅστις διεδραμάτιζεν ἀποφασιστικὸν ρόλον εἰς τὴν διαμόρφωσιν διεκκλησιαστικοῦ κλίματος εἰς τὸν χώρον τῆς καθόλου Ὀρθοδοξίας καὶ πέραν αὐτῆς, πιθανώτατα νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐπάνοδον τῆς παραδοσιακῆς συνείδησεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὁπότε «τὸ χάσμα π' ἀνοιξί' ὁ σεισμός», ἂν δὲν «γεμίῃ μ' ἀνθιας», πάντως ἡ «ἕνωσιν ὄρων καὶ ὀρίων ἀγάπης», δὲν θὰ κατευθύνῃ τὰ διαβήματα πλεόν τῆς Ὀρθοδοξίας, καὶ ἡ ἰδέα, τῆς ἄνευ τῶν ἀπαραίτητων ὄρων Συνόδου, θὰ ἐγκαταλειφθῇ. Καὶ τὸ ὄνειρον τῆς «ἑνὸς πάντων ἑνώσεως» — τοῦ ὁποίου ὑπνοδότης πελώριος ὑπῆρξεν ὁ Ἀθηνᾶγορας — θὰ σβύσῃ ἀδόξως καὶ θὰ μείνωμεν πάλιν μὲ τὴν νοσταλγίαν καὶ τὰς προσευχὰς μας «ὑπὲρ τῆς δὴν πάντων ἑνώσεως» ἐν τῇ Μιᾷ, Ἀγίᾳ, Καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ...».

Ἀλλὰ παρὰ ταῦτα πάντα θὰ ἀφιερῶμεν ὀλίγας ἀκόμη σκέψεις εἰς τὸ θέμα τῆς Συνόδου, διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον καὶ διὰ νὰ ἀπληθυνθῇ ἡ

γνώσις» καὶ ἡ περὶ Συνόδων γραμματολογία.

Ὁ π. Ἰουστίνος, τοποθετούμενος ἐπὶ ἀκραιφνῶς Ὀρθόδοξου βάσεως, ἐπομένως μακρὰν ἀπὸ μεθοδολογίας τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἐγκοσμίους σκοπιμότητας — χάριν τῶν ὁποίων αἱ μέχρῃς ἀνεπιτρεπτῶν ὀρίων παρατηρούμεναι συγκαταβάσεις εἰς θέματα πίστεως — φρονεῖ ὅτι, «ὅλα τὰ προβλήματα ἐντὸς τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας, ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς ἐποχῆς μέχρι σήμερον καὶ ἀπὸ σήμερον μέχρι τῆς Δευτέρας Παρουσίας, λύονται καὶ δεόν νὰ λύωνται μὲ τὸν Χριστὸν καὶ μόνον μὲ Αὐτόν». Καὶ ἀκριβῶς ἡ μέχρι σήμερον διατηρηθεῖσα ὀρθοδοξότης τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας καὶ ἡ μοναδικότης τῆς καὶ ἡ πανταληγιότης τῆς ἔγκειται εἰς τὴν διὰ τοῦ Χριστοῦ μόνον λύσιν τῶν προβλημάτων τῆς.

Ἀπολυτοποιῶν, ὁ π. Ἰουστίνος, τὴν ἀνωτέρω ἀρχὴν, ὀρνείται νὰ παραδεχθῇ ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιλυθῶν τὰ προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας δι' ἄλλων τρόπων. Καὶ ὄχι μόνον αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ διαβλέπει «κατ' ἀνάγκην» καταστροφάς, σχίσματα, αἰρέσεις πολυποικίλους οὐμανιστικὰς πλάνας, μηδενισμοὺς καὶ ἀναρχίας. Καὶ αὐτὰ τὰ δευτὰ δάλλει ἐρχόμενα ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐπιστευδομένης καὶ ἀεπιβαλλομένης νέας Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀπὸ ὀρισμένης κύκλου. «Ἄλλωστε, διερωτᾶται, πῶς δικαιολογεῖται ἡ σπουδὴ συγκλήσεως Συνόδου, «καθ' ἕν χρόνον ὄλαι σχεδὸν αἰ τοπικαὶ Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐπιθετικοῦ ἀντιθρησκευτικοῦ Κομμουνισμοῦ;»

Ὁ Σέρβος ἱερομόναχος καὶ σπουδαῖος θεολόγος, ὄχι μόνον δὲν δάλλει τὴν ἀνάγκην συγκλήσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀλλὰ καὶ ἂν ὑπῆρχε, θεωρεῖ τὰς σημερινὰς συνθήκας ὡς ἐντελῶς ἀκαταλλήλους καὶ μάλιστα ἀπελπιστικὰς εἰς ὄλας, ὀλίγον ἢ πολὺ, τὰς Τοπικὰς Ὀρθόδοξους Ἐκκλησίας». Καὶ φρονεῖ ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς μίαν τῶν ἐσαχτολογικῶν φάσεων τῆς ἱστορίας, ὥστε νὰ πραγματοποιηθῶνται σήμερον ὄσα ἐλέχθησαν εἰς τὴν Ἀποκαλυψιν, ὡς πρὸς τὴν ὄραν τοῦ «πειρασμοῦ», «τὴν μέλλουσαν ἐρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὄλης», ἡ ὁποία ἐρχεται «πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἀποκ. γ', 10), «Ὅτι αἱ σημερινὰι συνθήκαι ἀποδεικνύωνται, ὅτι αἱ Τοπικαὶ Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι εἶναι ἡδὴ πλησιέστερα χρονικῶς πρὸς τὰς ἀντιχριστοὺς καὶ ἀποκαλυπτικὰς φρικαλεότητας καὶ γεγονότα, παρὰ αἱ Τοπικαὶ Ἐκκλησίαι τῆς ἀποστολικῆς ἐποχῆς», περὶ τῶν ὁποίων ὀμιλεῖ ὁ Κύριος (α', 11 - γ', 32). Καὶ ὑποστηρίζει ὅτι, «ἀπὸ τοὺς ἀγωνιῶδεις λόγους τοῦ Σωτήρος ἀντιχεῖ δυνατώτερα ὄλων ἡ βροντῶδης ἐντολή Του δι' ὄλας τὰς Τοπικὰς Ἐκκλησίας: «μετανόησον» (Ἀποκ. β', 5, ις', 22, ις', γ', 19). Καὶ ἐπιλέγει, ὁ π. Ἰουστίνος, ὅτι αὐτὸ τὸ ἀπευθύνει ὁ Κύριος, εἰς τὰς σημερινὰς Τοπικὰς Ἐκκλησίας, παντοκρατορικῶς καὶ προνοητικῶς, κρατῶν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς Του ἐπὶ τὰς ἀστέρας, ἡγουν ἐπὶ τὰς Ἐκκλησίας» (Ἀποκ. α', 20).

Ὁ π. Ἰουστίνος, ἀναχωρῶν ἀπὸ τὴν θεολογικὴν ἀλήθειαν ὅτι, «εἰς τὸν θεανθρωπίνον ὄργανισμὸν τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας ὄλα εἶναι ὄργανικῶς συνδεδεμένα» — ὡς λέγει καὶ ὁ ἅγιος

Κύριλλος Ἀλεξανδρείας. «Ἐκλυτον ἡ ὕδαρες οὐδὲν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἔστι τὰ πάντα συνεσφιγμένα πρὸς εὐσέβειαν» — ὑποστηρίζει ὅτι, «ἐγγίζων τις οἰονδήποτε πρόβλημα τῆς Ἐκκλησίας, ἐγγίζει αὐτὸ τοῦτο τὸ θεανθρώπινον Πρόσωπον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ».

Καὶ φέρει εἰς ἀπόδειξιν τούτου τὰς ἑπτὰ Οἰκουμενικὰς Συνόδους, αἱ ὁποῖαι λύνουν εἰς τὴν πραγματικότητα «ἐν πρόβλημα, ἐν παμπρόβλημα τοῦ πλανήτου τούτου καὶ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ ἀνθρώπινου γένους: τὸ πρόβλημα τοῦ Θεανθρώπου Κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἡ μέριμνα τῶν Συνόδων ἦτο ὅπως διαφυλάξουν «ἀθικτον καὶ ἀπαρμόρφωτον τὸ πανάγιον θεανθρώπινον Πρόσωπον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ καὶ ὅλα τὰ ἀφθαρτα ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα ἔφερον Αὐτὸς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ — τῷ Σώματι Αὐτοῦ — καὶ ἐκεῖ ἐθυσάρισε δι' ὅλας τὰς ἐποχὰς καὶ δι' ὅλην τὴν αἰωνιότητα». Καὶ ἐπάγεται ὁ θεόσοφος οὗτος θεολόγος ὅτι, «μετ' τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, — ἦγον τῆς Ἀποστολικῆς καὶ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Του — λύνεται ἀμέσως καὶ ἐμμέσως ὅλα τὰ σπουδαιότερα προβλήματα τοῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς». Καὶ ἐπομένως «πάσα νέα Οἰκουμενικὴ Σύνοδος δὲν θὰ εἶναι ἀγία, οὔτε Οἰκουμενικὴ, οὔτε ὀρθόδοξη, ἐὰν πρωτίστως δὲν δεχθῆ τὰς προγενεστέρων Οἰκουμενικῶν καὶ ἀσαλεύτους ἀποφάσεις τῶν».

Διαπιστώνει μετὰ πολλῆς λύπης, ὁ π. Ἰουστίνος, ὅτι θὰ ἠδύναντο νὰ γραφοῦν ὀλόκληρα βιβλία μὲ τὰ «ἀργὰ ῥήματα», ποῦ ἐλάλησαν πολλὰ στόματα ἐπιστήμων ἀντιπροσώπων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς καὶ στόματα διαφόρων ἀντιπροσώπων τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, διὰ λόγους σκοπιμότητος ἢ ἐκ πλάνης. Ἄλλ' ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀντίθετα πρὸς τὸ «ουρανογῆϊνον καὶ αἰώνιον Σύνταγμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας», τὸ ὁποῖον διεκήρυξεν ὁ Κύριος διὰ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων: «πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις» (Πραξ. ε', 29).

Μὲ τὴν διάκρισιν αὐτὴν, Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. ἀδιετύπηθ' ἔπαξ διὰ παντὸς τὸ ἀσάλευτον Ἐκκλησιαστικὸν δόγμα διὰ πᾶν δίλημμα μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ κοσμικῆς ἐξουσίας», ὅπερ καὶ ἀποτελεῖ δύναμιν καὶ κριτήριον τῆς Ἐκκλησίας καὶ παρατείνεται διὰ τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ ἁγίων Συνόδων μέχρι τῆς Δευτέρας Παρουσίας»,

Ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ Ὑπόμνημά του, ὁ π. Ἰουστίνος Πόποβιτς, ἀναφέρει ἐν συνόψει τοὺς διωγμοὺς κατὰ τῆς ρωσικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ ἀθεϊστικοῦ κράτους, δηλώσεις ἐκπροσώπων τῆς ρωσικῆς ἱεραρχίας, ὑπερητοῦσης τὸν ἄθεον κομμουνισμόν, τὴν περίπτωσιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας περὶ Μυστηριακῆς ἐπικοινωνίας (intercommunia) μετὰ τῶν ρωμαιοκαθολικῶν — τὴν ὁποῖαν ὀνομάζει «ἀπόφασιν Ἰούδας» — διὰ τῆς ὁποίας «ὅλοι οἱ Πατέρες καὶ ὅλοι αἱ Σύνοδοι ἔχουν ἀτιμασθῆ. Τὰ δόγματα καὶ αἱ οἱ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν παταθῆ. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἅμιμος Νύμφη, ἔχει ριφθῆ εἰς τὸν δηλητηριασμένον βόρβορον τῶν ἄρετικῶν».

Ἐπισημαίνεται ὅτι, «ὅσα συμβαίνουν ἐν τῇ ρωσικῇ ἱεραρχίᾳ τῆς Μόσχας, τὰ αὐτὰ

ἰσχύουν εἰς ὅλας τὰς Τοπικὰς Ὁρθοδόξας Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν ἀντιεκκλησιαστικὴν ἐξουσίαν τοῦ κομμουνισμοῦ».

Ἰδιαιτέρως δὲ ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ ἀποθανόντος Πατριάρχου Ἀθναγόρου, γράφων ἐπὶ λέξει, ὅτι «αὐτὸς μὲ τὴν νεοπαπιστικὴν συμπεριφορὰν του εἰς τοὺς λόγους καὶ εἰς τὰς πράξεις σκανδαλίζει ἤδη ἐπὶ μίαν δεκαετίαν τὰς Ὁρθοδόξους συνειδήσεις, ἀρνούμενος τὴν μοναδικὴν καὶ πανσωστικὴν ἀλήθειαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ Πίστεως, ἀναγνωρίζων τὰς ρωμαϊκὰς καὶ ἄλλας αἱρέσεις ὡς ἰσοτίμους μὲ τὴν ἀλήθειαν, ἀναγνωρίζων τὸν Ρωμαῖον Ποντίφηκα μὲ ὅλην τὴν δαιμονικὴν ἀντιεκκλησιαστικὴν ὑπερηφάνειάν του».

Συνεχίζων δὲ μετ' ἀσυνθήσους, διὰ τὸν πρῶτον πατριάρχον π. Ἰουστίνον, γλώσσης τὸ κατηγορητήριον κατὰ τοῦ Ἀθναγόρου, ἀπευθύνει τὴν μομφήν, ὅτι «προετοιμάζει μετ' αὐτοκτονικὴν ταχύτητα καὶ ἐπιπολαιότητα, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Βατικανοῦ, αὐτὴν τὴν ἰδικὴν του λεγομένην «Μεγάλην Πανορθόδοξον Σύνοδον», ὅχι μὲ τὸ βασικὸν Εὐαγγελικὸν καὶ ἀγιοπαραδοσιακὸν θέμα τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου, ἀλλὰ μὲ καθαρῶς σχολαστικο-προτεσταντικὴν θεματολογία, Καὶ ἐπιλέγει ὅτι, «τὸν τελευταῖον καιρὸν αὐτὸς ἔχει γίνεῖ πηγὴ ἀναρχισμοῦ καὶ μηδενισμοῦ εἰς τὸν Ὁρθόδοξον κόσμον».

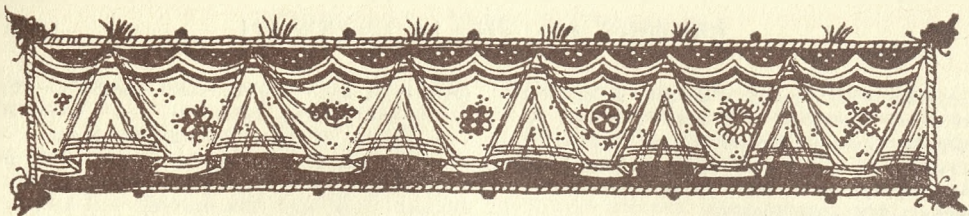
Καὶ κλείων τὸ Ὑπόμνημά του πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας, ὁ π. Ἰουστίνος, καταλήγει ὅτι «τὸ Ὁρθοδοξότερον θὰ ἦτο νὰ μὴ συγκληθῆ καθόλου ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἢ τοῦλάχιστον νὰ μὴ συμμετάσχη τις εἰς αὐτήν».

Ὁ π. Ἰουστίνος εἶναι θεολόγος κλάσεως καὶ δύναται ἄριστα νὰ ἀνβῆξῃ ἡ θεολογικὴ του δομὴ, κρινομένη μὲ παραδοσιακὰ μέτρα. Κατὰ τὸν Εὐαγγελικὸν ὀρισμὸν, «εἰ θεολόγος εἰ προσεύξῃ ἀληθῶς, καὶ εἰ ἀληθῶς προσεύχῃ θεολόγος εἶ». Καὶ πράγματι, ὁ π. Ἰουστίνος εἶναι ἄνθρωπος τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἔνδου μυστικῆς ζωῆς. Λόγω τῆς ἀδιάρρηκτου σχέσεως μεταξὺ θεολογίας καὶ ζωῆς, ὁ ὑποφαινόμενος θεωρεῖ ἀπαραίτητον, ὅπως διαωγραφήθῃ ὁ μέγας οὗτος θεολόγος τῆς ἐποχῆς μας, προκειμένου νὰ κατανοηθῇ ἀπὸ τὸν φίλον ἀναγνώστην ὁ ἀνένδοτος χαρακτήρ τῶν ἐκκλησιολογικῶν θέσεών του. Διὸ καὶ καταχωρίζω μικρὰν βιβλιοκρισίαν μου ἐπὶ τοῦ πολυκρότου βιβλίου του ὑπὸ τὸν τίτλον, «Ἀνθρωπος καὶ Θεάνθρωπος».

«... ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπὸ Θεοῦ, οὐ ὄνομα Ἰουστίνος... Ὅτι δὲν ἀποτελεῖ σχῆμα λόγου ἡ ὑπερβολὴν τοῦτο ἀρκεῖ μόνον μίᾳ πληροφῶριᾳ: ὅλα τὰ συγκροτοῦντα τὸ ὑπ' ὄψιν βιβλίον ἄρθρα, εἶναι γραμμένα, πλὴν ἑνός, πρὸ ἐτῶν τεσσαράκοντα. Ὁ συγγραφεὺς τὸν ἦδη ἄγει τὸ 75ον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἄρα ἐγράφησαν ὅτε ἦτο 35 ἐτῶν!

Ἐάν, λοιπόν, ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν ἡ ψηλαφητὴ ὀριμότης των, ἡ μεταδιδόμενη εἰς τὸν ἀναγνώστην ὅχι διανοητικότης των, ἀλλ' ἡ ἀίσθησις τῆς ψυχῆς τοῦ σ., αἱ θεμελιώδεις ὀρθόδοξοι θέσεις του, αἱ βαθεῖαι Ἐκκλησιολογικαὶ τομαὶ του, ἢ

→ σελ. 21

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ

επική συνεισφορά του 'Αγίου Όρους εις την οργανωμένην εν 'Ελλάδι 'Εξωτερικὴν 'Ιεραποστολήν αποτελεί αὐτὸ τοῦτο τὸ 'Αγιον Όρος, ὡς κῶρος προετοιμασίας ἱεραποστο-

λων. Λοιπὸν ἀντὶ ἄλλης ἀπαντήσεως εἰς τὴν πρόσκλησιν, ὅπως προσφέρῃ καὶ τὸ 'Αγιον Όρος δυνάμεις στὴν 'Εξωτερικὴν 'Ιεραποστολήν, ἀναδημοσιεύομεν τὰς παρατηρήσεις μας, ποὺ εἶχαν καταχωρισθῆ εἰς τὸ περιοδικὸν «Οἱ φίλοι τῆς Οὐγκάντα» τοῦ Δεκεμβρίου 1971.

« τὰ χέρια ποὺ ἀπλώθησαν πρὸς τὸ ἄγιον Όρος, μὲ τὴν ἔκφρασιν: «διαβάς βοήθησον ἡμῖν» (Πραξ. 16,9) ἔμειναν μετέωρα... Καὶ φωνάζουν...».

Μὲ αὐτὰς τὰς φράσεις εἶκον περατώσει τὴν φιλοξενίαν μου εἰς τὸ περιοδικὸν τοῦτο πρὸ τετραετίας περίπου. Καὶ ἐξέφραζα τότε διὰ τῶν λόγων αὐτῶν τὴν ἀδυναμίαν τοῦ 'Αγίου Όρους νὰ προσφέρῃ ἔμπυχον ὑλικὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ 'Εθῶν καὶ λαῶν τοῦ συγχρόνου κόσμου, οἱ ὅποιοι «οὐκ οἶδασι τί ποιοῦσι».

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἡ ἀδυναμία αὐτὴ ἰσχύει καὶ σήμερον καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ ἰσχύῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον. Ἄν ὑπάρχῃ κάποιος λόγος διὰ τὸν ὅποιον τὴν ἀναφέρω, αὐτὸς δὲν εἶναι διὰ τὴν ἄμεσον θεραπείαν τῆς, ἀλλὰ διὰ μίαν ἔμμεσον, ὅπως νομίζω, πλήν θετικὴν. Σκέπτομαι, ὅτι ἐφ' ὅσον σήμερον εἶναι πρακτικῶς ἀδύνατον νὰ εἰσέλθῃ τὸ 'Αγιον Όρος εἰς τὴν τροχιάν τῆς συγχρόνου Ὁρθοδόξου ἐξωτερικῆς ἱεραποστολῆς, δὲν εἶ-

ναι ἐξ Ἰσου δύσκολος ἡ τροποποίησις τῆς τροχιᾶς αὐτῆς, ὥστε νὰ διέρχεται ἐξ 'Αγίου Όρους. Ἴσως φαίνεται παράξενον, ἀλλὰ θὰ τὸ ἐξηγήσω. Οἱ φίλοι τοῦ περιοδικοῦ γνωρίζουν καλύτερον ἐμοῦ, πόσαι προσπάθειαι καταβάλλονται διὰ τὴν εὐδωσίαν τῆς διαδόσεως τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν Ἀφρικῇ καὶ ἄλλαχού. Ἐπιστρατεύονται ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ. Συγκεντρώσεις, ἐνημερωτικαὶ ὁμιλίαι, φροντιστήρια, κινηματογραφικαὶ προβολαί, ἔρανοι καὶ τὸ κυριώτερον προσευχαὶ καὶ προσφοραὶ ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἱεραποστολῆς. Εἶναι ὁμολογουμένως συγκινητικὰ ὅλα αὐτά. Ἄλλ' ἂς μὴ λησμονώμεν, ὅτι δὲν ἐγγυῶνται καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου. Διότι ὕψιστος σκοπὸς ὄλων αὐτῶν εἶναι ἡ μετάδοσις τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἐδῶ εἶναι τὸ πρόβλημα. Ἀγάπην καὶ ὑλικὴν συμπαράστασιν δυνατὸν νὰ εὔρουν οἱ ἀδελφοὶ Ἀφρικανοὶ καὶ ἐκ μέρους τοῦ Διεθνoῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἢ τῆς ἀρμοδίας ὀργανώσεως τοῦ Ο.Η.Ε. Τὴν σωτηρίαν ὅμως οὐδεὶς ἄλλος δύναται νὰ τοὺς προσφέρῃ πλην τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας μας. Διότι ἡ σωτηρία δὲν «δίδεται», ὅπως ὁποιοδήποτε ἄλλο εἶδος πρώτης ἀνάγκης, ἀλλὰ μεταλαμπαδεύεται διὰ μυστικῆς θείας ἐνεργείας ἐκ φλεγομένης καρδίας εἰς θερμανθείσας ἡδὴ καρδίας ἐκ τῆς ἐγγύτητος αὐτῆς. Καὶ διερωτῶμαι: Ἄρκει ὅραγε ὁ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἄριστος ἐξοπλισμὸς τῶν συγχρόνων ἱεραποστόλων διὰ νὰ τοὺς μεταβάλλῃ εἰς πυρπολητὰς; Νομίζω ὅχι. Δὲν εἶναι τυχαῖον τὸ γεγονὸς, ὅτι κατὰ τὴν Βυζαντινὴν περίοδον ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀνέθετεν τὸ λεπτότατον ὑπόργημα τῆς ἱεραποστολῆς εἰς μοναχοὺς, τοὺς ὁποίους ἀπέστελλε ὄντως ὡς πρόβata ἐν μέσῳ λύκων» με ἐξαιρετικὴν ἐπιτυ-

χίαν. Είκεν ἀνπιληφθῆ ὀρθῶς ἡ Ἐκκλησία, ὅτι μόνον μέσῳ κεκαθαμένων φορέων τοῦ Ὁρθοδόξου βιώματος ἦτο δυνατόν νά ἐπιτύχη. Καί ἡ Ἱστορία δέν τήν διέψευσεν. Οἱ φωτοδόλοι αὐτοὶ πυρσοὶ μετέβαλον τήν νύκτα τῆς ἀγνοίας εἰς ἡμέραν σωτηρίας.

Οἱ σύγχρονοι ἐνοψήφιοι Ἑλληνες ἱεραπόστολοι ἔχουν ἀνάπὸν των μίαν σπανίαν εὐκαιρίαν διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου των: τὴν δυνατότητα προσλήψεως μυστικῶν ἐμπειρῶν καὶ θωμάτων τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ πρὸ πάντων τὴν δυνατότητα καθάρσεως τῶν ἀδύτων τῆς ὑπάρξεώς των ἐντὸς τοῦ μυσταγωγικοῦ περιβάλλοντος τῶν Ἀγιορειτικῶν Ἱερῶν Μονῶν καὶ Ἡσυχαστηρίων.

Ἐὰν θέλουν πράγματι νά μεταδώσουν Ὁρθοδοξίαν εἰς τοὺς ἀλλοθρήσκους ἀδελφούς των καὶ ὄχι τίποτε ἄλλο, ὀφείλουν κατὰ τὴν Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας μας νά θητεύσουν ἀπαρτιτῶς ἐπ' ὀλίγον εἰς τὰς μυστικὰς ρίζας τοῦ αἰωνοβίου δένδρου τῆς Πίστεως, ὀφείλουν νά ἐνώσουν τὰ δάκρυά των εἰς τὰς ρίζας αὐτὰς μὲ τὰ μαρτυρικὰ αἵματα καὶ τοὺς ἀσκητικούς ἰδρωτὰς πάντων τῶν Ἀγίων, ὀφείλουν τέλος νά ταφοῦν ἐπ' ὀλίγον εἰς τὴν σιωπὴν ἐνὸς Κελλίου, ὅπως ὁ σπόρος τοῦ οἴτου εἰς τὴν γῆν, ἐὰν θέλουν νά φέρουν κατόπιν «καρπὸν πολύν».

Ἀποτελεῖ Παράδοσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅτι ὁ διδάσκαλος τῶν θεῶν ἀληθειῶν δέν πρέπει νά εἶναι ἀπλῶς καὶ μόνον ὁ ἄριστος, «μαθὼν, ἀλλὰ καὶ παθὼν ἐν ταῖς ἐξέτασι».

Κάθε μέγαν ἔργον εἶναι ἀναποσπάτως συνδεμένον μὲ τὸ στοιχεῖον τοῦ πάθους, τῆς ὀδύνης, τοῦ μόχθου καὶ τῶν δακρύων. Ἀναμφισβήτητος δὲ καὶ κάθε ἱεραπόστολος δέν εἶναι δυνατόν νά μὴ συναντήσῃ δυσκολίας, κόπους καὶ μόχθους. Τίποτε δέν θά τὸν προπαιδεύσῃ καλύτερα διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ὄλων αὐτῶν, ὅσον ἡ νηπικὴ καὶ ἀσκητικὴ παράδοσις τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας μας, καθισταμένη ὄχι ἀπλῶς μελέτη καὶ μάθημά του, ἀλλὰ κυρίως βίωμα καὶ πάθημά του.

Ἴδου λοιπὸν ὅτι δύναται καὶ σήμερον τὸ Ἅγιον Ὄρος νά συμβάλῃ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἱεραποστολῆς. Ἴδου ὅτι δύναται νά παρῶσῃ τὸ πολυτιμώτερον ἐφόδιον εἰς τοὺς εὐραίους πύδας τῶν συγχρόνων Ἐυαγγελιστῶν: τὴν νῆψιν, τὸν φωτισμὸν, ἡμετέραν τὴν «ἐν οὐ ἔστι χρεία».

Δέν ἀπομένει παρὰ νά εὐχρηθῶμεν εἰς τοὺς μέλλοντας ν' ἀποτελέσουν στόμα Θεοῦ, πρὸς τὰ μὴ ἀκούσαντα εἰσέτι τὴν φωνὴν Του πρόβατα, ὅπως μὴ ὀλιγωρήσουν, μηδὲ ἀδιαφορήσουν ἐνώπιον μιᾶς τοιαύτης Θεοπέμπτου προσφορᾶς πρὸς δόξαν Θεοῦ. Ἀμήν.

θ.μ.δ.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑ ΤΗΝ Μ. ΣΥΝΟΔΟΝ

→ ἀπὸ τὴν σ. 19

διαφανομένη ταπεινώσει του, ἡ πρὸς Χριστὸν ἀγάπη του, ποῦ ἐμπνέει τὸν νοῦν του, καὶ τέλος, ἡ ἀκραϊφνῆς Πατερικότης του — ὄχι ὡς ἐξωτερικὴ ἀναφορά, ἀλλ' ὡς ἐσωτερικὴ κοινωνία— ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἡλικίαν τῶν 35 χρόνων, πρέπει νά ὀμολογηθῆ, ὅτι ὁ π. Ἰουστίνος ὑπῆρξεν ἅγιος ἐκ νεότητος.

Ὅντως, ὁ π. Ἰουστίνος εἶχε τὴν εὐνοίαν τοῦ Θεοῦ νά εὐρεθῆ μέσα εἰς τὴν ἀνόθευτον ὀρθόδοξον πνευματικὴν παράδοσιν καὶ μόνον αὐτὴν νά βιώσῃ, μακρὰν ἀπὸ τὰ παπικὰ καὶ προτεσταντικὰ ρεύματα, τὰ ὁποῖα, δυστυχῶς, ἐπέδρων ἀπὸ ἐκατονταετίας ἐπὶ τῶν θεολόγων μας. Νά ἀναστραφῆ μὲ ἀσκητὰς καὶ νά ζῆσῃ ὁ ἴδιος ὡς ἀσκητὴς μὲ τὴν προσεχὴν καὶ τὴν νηστείαν, νά μαθητεύσῃ εἰς τὸν Σερβικὸν Μοναχισμόν καὶ νά γίνῃ ἐντεῦθεν Ὁρθόδοξος θεολόγος, συνδυάζων συνήθη μὲν καταβολὴν φύσεως, εὐρείαν ὅμως ἐπιστημονικὴν συγκρότησιν καὶ ἐσωτερικὴν ἐν Πνεύματι πείραν, ἡ ὁποία φωτίζει καὶ τὸν φυσικὸν λόγον καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν γνῶσιν...».

Αὐτὸς εἶναι, ὡς ἔγγιστα, ὁ π. Ἰουστίνος, ὡς Ὁρθόδοξος θεολόγος, ἐν ὅλῃ τῇ πληρότητι τοῦ ὄρου καὶ ὑπὸ τὸ πρῖσμα τοῦτο δέον νά ἐρμηνευθοῦν αἱ ἀμώμητοι θεολογικαὶ διατυπώσεις του καὶ αἱ κατ' αἴσθησιν ψυχῆς ὀρθοδοξικαὶ ἐν ζήλῳ Θεοῦ φράσεις του. Ἐάν, διὰ νά ἐναρθῶσῃ τις εἰς λόγον τὸ μυστήριον τῆς Ὁρθοδόξιας, πρέπει πρότερον νά βιώσῃ ὅλον τὸ βάθος του, ἐξηγοῦμεν ἀνέτως, διὰτὶ πολλοὶ θεολογοῦντες ἀστοχοῦν οἰκτρῶς, παρασυρόμενοι ἀπὸ νοσηρὰ ἀνθρωποκεντρικὰ συναίσθηματα καὶ διατὶ ὁ ἀσκητὴς Πόποιτις, χάρις εἰς τὸ πνευματικόν του πένθος καὶ τὰ δάκρυά του, συντηρεῖ ἔντονον εἰς τὴν καρδίαν του Τριαδικὸν Θεοκεντρισμόν, μὲ ὅλας τὰς θεολογικὰς συνεπειὰς καὶ προεκτάσεις του, τὰς ὁποίας συναντῶμεν εἰς τὰ συγγράμματα τῶν Νηπτικῶν καὶ Μυστικῶν καλουμένων Ἀγίων Πατέρων.

Πέραν, λοιπὸν, τῆς σπουδαιοτάτης προσφορᾶς τοῦ ὁσίου Ἰουστίνου, διὰ τοῦ «Ἐπισημάνσεως» του, κατὰ τὴν ὄραν αὐτῆν τοῦ «πειρασμοῦ» τῆς Ἐκκλησίας, παρέχει καὶ τὸ διδασκα, πῶς δεῖ θεολογεῖν Ὁρθοδόξως. Καὶ ὅτι ἄνευ νηστείας καὶ προσευχῆς καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων ἀσκήσεων καὶ ἀρετῶν, ὄχι μόνον πλανώμεθα θεολογοῦντες, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἀμφίβολον ἐὰν δυνάμεθα νά εἴμεθα Ὁρθόδοξοι χριστιανοί.

Ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Μ. Συνόδου θά ἐπανέλθωμεν στὸ ἐπόμενον.

ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ

υχολογικό κυρίως είναι τὸ φαινόμενο νὰ ὑπερβάλλῃ ἕκατος τὸ λειτούργημα πὺ ἀσκεῖ, μέχρι σημείου πολλὰς φορές ἐγγίζοντος τὰ ὄρια τοῦ ἀστείου. Ἔτσι ἐφαρμύζεται καὶ

τὸ ἀξίωμα: «γίνεται κανεὶς ὅ,τι ἀσχολεῖται». Ἐπόμενον εἶναι λοιπόν, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος πάθει μιὰ ψυχολογικὴ κρυστάλλωση, νὰ στενεύουν οἱ ὀρίζοντές του, νὰ γίνεται λανθάνουσα ἀφαίρεση ἀπὸ τὸ φάσμα τῆς ψυχικῆς ὁράσεως παντὸς ὅ,τι δὲν εἶναι ὁμοειδὲς μὲ τὸ «ἐπάγγελμά» μας, νὰ ἐλαττώνεται ἡ ἀξία ἄλλων ἐπιδόσεων ἄλλης μορφῆς, νὰ ἀκολουθῇ ἕνας μυστικὸς ναρκισσισμὸς πὺ θαμπώνει τὴν ὄραση, ἂν δὲν τὴν τυφλώνει, καὶ στὸ τέλος, ἀφοῦ ἡ κρίση αὐτῆς τῆς ψυχῆς λειτουργεῖ πλέον ἐπηρεασμένα, ἐπόμενο καὶ τὰ συμπεράσματα νὰ εἶναι λανθασμένα.

Αὐτὲς τὶς σκέψεις κάναμε, ὅταν διαβάσαμε ἕνα ἄρθρο ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἱεραποστολὴ» στὸ περιοδικὸ «Σταυρὸς» τοῦ μηνὸς Ἰουνίου. Ὁ συντάκτης τοῦ ἄρθρου, ἀνήκων σὲ μιὰ ἐξ ἀποστολικῆς Ἱεραποστολικῆς Ἀδελφότητος καὶ ἀξιολογῶν τὴν Ἱεραποστολὴν καθ' ἑαυτὴ καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὸν Μοναχισμὸ καὶ ὑφιστάμενος προφανῶς τὴν ἐπίδραση τοῦ ἀνωτέρω ψυχολογικοῦ νόμου, παρασύρεται σὲ κρίσεις ὄχι πολὺ ὀρθές, ὑπερτιμῶν τὴν Ἱεραποστολὴ ἄνευ ὄρων καὶ τιμῶν τὸν Μοναχισμὸ ὑπὸ ὄρους.

Γιὰ νὰ γίνουμε σαφέστεροι ἐνῶ ὁ συντάκτης τοῦ ἄρθρου δαπανᾷ σὲ ὕμνους καὶ δοξολογίες ἀκόμη στὴν Ἱεραποστολικὴ δρᾶση καὶ στοὺς Ἱεραποστόλους, χωρὶς νὰ δείχνῃ ἐνδιαφέρον ποῖα πρέπει νὰ εἶναι ἡ δρᾶση καὶ ποῖο πρέ-

πει νὰ εἶναι τὸ ποῖον τῶν Ἱεραποστόλων, προκειμένου ὅμως νὰ ἀπονεύμῃ ἀπλῆ τιμὴ στὸν Μοναχισμὸ, διευκρινίζει ὅτι πρέπει νὰ εἶναι «γνήσιος», «ἀληθινός», «ταπεινός», «ἅγιος». Ἐδῶ ἔχουμε ἤδη τὰ συμπτώματα τῆς «ἀντικειμενικῆς» κρίσεως πὺ σημειώσαμε. Δύο μέτρα καὶ δύο σταθμά. Ἄλλ' ἂς προχωρήσουμε, ἀφοῦ εἶναι ἄρκετὸ νὰ χειροτονήσῃ κανεὶς τὸν ἑαυτοῦ τὸν σὲ Ἱεραπόστολο γιὰ νὰ θεωρῆται «ἅγιος ἐργάτης». Παρ' ὅτι καὶ ἡμεῖς ὡς Μοναχοί, ἀντιλέγοντες στὶς ἀπόψεις τοῦ ἀρθρογράφου, κινδυνεύουμε νὰ δεχθῶμε καταπρόσωπο ἀντεστραμμένο τὸ ἐπιχειρήμα μας, θὰ προσπαθήσουμε μὲ βραχύτητα νὰ στηρίξουμε τὶς σκέψεις μας στὴν Πατερικὴ αὐθεντία.

Θὰ ἦταν τὸ ἔσχατο ὄριο ἀφροσύνης ἂν τολμοῦσε κανεὶς νὰ ἀρνηθῇ στὴν Ἐκκλησίαν τὴν Ἱεραποστολὴ ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ, ἂν καὶ τέτοιος ὄρος, τούλαχιστο γιὰ τὴν πρώτη μορφή, δὲν συναντᾶται στοὺς ἁγίους Πατέρας, ἐπειδὴ ἡ ἄσκηση τῆς ποιμαντικῆς, ὑφ' ὧν τῶν βαθμῶν τοῦ Κλήρου, συνδέεται μὲ τὸ ὀφειλόμενο τακτὸ καὶ ἔκτακτο κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴν Κατήχηση.

Ἐκεῖ πὺ διαφωνοῦμε μὲ τὸν ἀδελφὸ ἐν Χριστῷ ἀρθρογράφο, εἶναι στὸ σημεῖο πὺ ἀπεσιώπησε, εἴτε βουλήσει εἴτε ψυχολογικῆ ἐνεργεία — Θεὸς οἶδε. Δηλαδὴ εἶναι ἄρκετὸ νὰ θέλῃ κανεὶς νὰ γίνῃ Ἱεραπόστολος, κυρίως ἐσωτερικὸς, γιὰ νὰ εἰσέλθῃ στὸ «πορευθέντες...»; Τὸ νὰ λέγῃ κανεὶς στὸν πλησίον του λόγους οἰκοδομῆς ἀπὸ ἀδελφικῆ ἀγάπῃ εἶναι ὀφειλὴ καὶ ὠφέλεια. Ἄλλὰ τὸ νὰ χρίῃ ὅποιοσδήποτε ἑαυτὸν σὲ διδάσκαλο τῆς Ἐκκλησίας, σὲ ποῖα παράδοση καὶ ποῖα διδαχὴ τῆς Ἐκκλησίας εὐρίσκεται;

Ἐναφέρω ἐνδεικτικὰ καὶ πρόχειρα κάποια τεκμήρια πὺ ἀποθαρρύνουν τὸν γλιχόμενον γιὰ ἱεραποστολὴ ἐσωτερικὴ. Τὸν Κύριον πὺ ἐλέγχει τὸν ἔχοντα τὴν «δοκόν». Τὸν Ἄπ. Ἰάκωβον πὺ ἐμποδίζει: «Ἄδελφοί μου, μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γινόμεθα. Τὸν Παῦλον ἐποσημαίνοντα: «Πέποιθας σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν...». Τὸν θεῖον Χρυσόστομον, ἐπιτρέποντα διδασκαλίαν στὸν «προαγόμενον εἰς ἁγιασμόν». Τὸν Θεολόγον Γρηγόριον, εἰρωνευόμενον τὸν αὐτοχειροτόνητο διδάσκαλο: «ἀφοῦ εἶσαι πόδι πῶς παίρνεις τὴ θέσιν κεφαλῆς»;

Ἄπὸ αὐτὰ τὰ λίγα προκύπτουν δύο πράγματα: α) ὁ ἱεραπόστολος πρέπει νὰ ἐξαποσταλῆ ἀπὸ ἀποστολέα καὶ β) τὸ κέντρο τοῦ βάρους πέφτει στὴν ποιότητα, τὴν πνευματικὴν κατάστασιν τοῦ ἱεραποστόλου. Καὶ γιὰ νὰ κλείσουμε αὐτὴ τὴν παράγραφον, θὰ ἀναφερθοῦμε, στὴν εἰδικὴ αὐτὴ περίπτωσιν, σὲ ἓνα πρόσωπον πὺ εἶναι τὸ πρότυπον ὄλων τῶν Ἑλλήνων «ἱεραποστόλων» τὸν Ἅγιον Κοσμᾶ τὸν Αἰτωλῶ. Ἄς ἀπαντήσῃ κανεὶς στὸν ἑαυτὸν του, γιὰ τὸ θεῖον Ἰερομάρτυρ ἐβασάνιζε ἐπὶ χρόνια τὸν λογισμόν του, ἂν ἔπρεπε νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἔργον τοῦ φωτισμοῦ τοῦ δούλου Ἐθνοῦς, σὲ ἐποχὴ πὺ δὲν ἐπέτρεπε ἀναβολή; Μήπως γιὰ τὸν δὲν ἦταν βέβαιος ἂν ὁ Θεὸς τὸ ἤθελε; Γιὰ τὸ δέος του μπροστὰ σὲ πρόκλησιν τῆς ψυχικῆς καὶ πνευματικῆς ἀνάγκης;

Ἐὰν λοιπὸν τὸ κέντρο τοῦ βάρους στὴν προετοιμασίαν τῶν ἱεραποστόλων πέφτει στὴν ποιότητα, στὴν πνευματικὴν τους καταλληλότητα, αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ σημεῖον ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐγείρονται ἀμφισβητήσεις. Σαφέστερα: ἔὰν ὁ τρόπος συγκροτήσεως ἱεραποστόλων (ἐννοοῦμε πάντοτε τοὺς ἐντὸς) εἶναι πλημμελής, μὴ παραδοσιακός, μὴ Ὁρθόδοξος, γίνεται προφανές, ὅτι ὑστεροῦν σὲ ἤθος, σὲ πείραν πνευματικὴν, σὲ ἐξοπλισμὸν ψυχικόν, σὲ «γνώσιν», σὲ μεθοδολογίαν, σὲ ἀρετὴν, σὲ ὠριμότητα. Ὅποτε ἢ διδασκαλία των, τὰ κριτήριά των, ἢ μέθοδος, τὸ ὕφος καὶ γενικὰ ἢ ἀποστηρίχτης των, δὲν μποροῦν φυσικὰ

νὰ ἐνταχθοῦν στὸ Ὁρθόδοξον κλίμα χωρὶς πολλὰς ἀντιρρήσεις. Καὶ ἐμεῖς ὑποστηρίζομε, ὅτι πράγματι, ἡ θεολογικὴ συγκρότησιν καὶ ὁ ἱεραποστολικὸς ζῆλος δὲν ἐγγυῶνται σωστὴν διαμόρφωσιν. Χρειαζέται καὶ ἡ πολυχρόνια παραδοσιακὴ ἀγωγή, ἡ καλλιέργεια βάθους, ἡ μεταστοιχείωσιν τοῦ παθητικοῦ μέρους τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὸ ἀγιώτερον, ἡ κτήσιν ταπεινώσεως, ἡ πρόσληψιν ἀγάπης, ἡ ἐγκαθίδρυσιν εἰρήνης καὶ πραότητος στὴν καρδίαν, ὁ φωτισμὸς τοῦ νοῦ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἡ ἔξις προσευχῆς, ὁ πόθος τοῦ Θεοῦ, ἡ κτήσιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τὸ χάρισμα ἢ τῆς γνώσεως ἢ τῆς διδασκαλίας ἢ τῆς σοφίας. Χωρὶς αὐτὰ ἡ ἀτομικὴ ἢ ἡ ὁμαδικὴ ἔνζηλη δρᾶσιν δὲν ἀποβαίνει ἀναμφισβήτητὴ Ὁρθόδοξος.

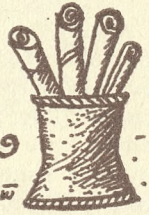
Ἐπιπλέον ἀπὸ ὅλα αὐτὰ γεννιέται τὸ ἐρώτημα, πῶς τοποθετοῦμεθα ἀπέναντι στὴν ἱεραποστολικὴν κινήσιν, ὅπως σήμερον ἐμφανίζονται; Ἐπαντοῦμε: μὲ κατανόησιν καὶ συγκατάβασιν καὶ ἀναγνώρισιν τοῦ ἀτελοῦς ἔργου των, πὺ σὲ ἄλλους ἀποβαίνει τέλειον γιὰ τὸ σωζομένον, διὰ μέσου τοῦ κηρύγματός των καὶ τῆς μετανοίας, σὲ ἄλλους γίνεται ἐμπόδιον διὰ μείζονα πνευματικὴν πρόοδο καὶ ὑπὸ τὴν παρούσας συνθήκας κρίνεται ἀπαραίτητον. Σὲ ὅσους δὲ τὴν ἀπορρίπτουν, ὡς νόθεσ ἐκφράσεις τῆς Ὁρθοδοξίας, ὑπενθυμίζομε, ὅτι καὶ ὁ σημερινὸς τρόπος ἀναδειξέως ἄλλων μορφῶν διακόνων τῆς Ἐκκλησίας (Ἐπισκόπων, ἀρχιεπισκόπων, θεολόγων ἀμφοτέρων τῶν ἐπιπέδων) εἶναι καὶ αὐτὸς νόθος, διὰ τοῦτο καὶ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ὑποφέρει καὶ πάσχει.

Τέλος, ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ Μοναχισμοῦ σὰν ὁδὸς τελειώσεως τῆς ψυχῆς, εἶναι κάτι πὺ οὐδεὶς ἐκέρων μπορεῖ νὰ ἀμφισβητήσῃ «Φῶς μοναχοῖς ἄγγελοι: φῶς λαϊκοῖς μοναχοίς». Ἄλλο θέμα εἶναι τὸ πόσον καὶ πόσον ἐπιτυχάνουν. Ἄλλα τὸ ἐρώτημα δὲν εἶναι αὐτό, γιὰ τὸ ἴδιον ἐρώτημα μπορεῖ νὰ μεταφερθῇ καὶ στοὺς ἱεραποστολικούς. Ἐκεῖνον πὺ ἐνδιαφέρει εἶναι νὰ μάθομε, ἂν οἱ δύο δρόμοι διανύονται

→ εἰς σελ. 33

ΒΙΒΛΙΟΚΡΑΣΙΑ

ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΘΥΓΑΤΕΙΡΩΝ

ΠΟ ΔΙΕΤΙΑΣ κυκλοφορεί τὸ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον βιβλίον τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Θυατείρων καὶ Μεγ. Βρετανίας κ. Ἀθηναγόρου καὶ ἔχει προκαλέσει δυσμενέστατα σχόλια μεταξύ τῶν θεολογικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν κύκλων ἐν Ἑλ-

λάδι καὶ στὸ ἐξωτερικόν, ἀλλὰ καὶ μεγάλα σκανδαλισμὸ μεταξὺ τοῦ Ὁρθόδοξου λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνο ποὺ περισσότερο σκανδαλίζει τὶς συνειδήσεις, εἶναι κυρίως γιὰ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο τὴν ἐνέκρινεν ὡς Ὁρθόδοξον. Ἀλλὰ μᾶς εἶναι σχεδὸν ἀδύνατο νὰ δεχθῶμε, ὅτι τὸ Πατριαρχεῖο, ποὺ μὲ τὴ θαυμαθεῖσα στάση του ἀπάντησι στὸ «διάλογο τῆς ἀγάπης», ὑπῆρξε τόσο σαφῶς ἀμετακίνητον ἀπὸ τὶς Ὁρθόδοξες γραμμές του, θὰ ἐνέκρινε τὴ μὴ Ὁρθόδοξον Ὁμολογία τοῦ κ. Ἀθηναγόρου.

Ἐὰν λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὄψιν του τὸ πλῆθος τῶν βιβλίων ποὺ λαμβάνει καθημερινὰ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖον ἀπ' ὅλον τὸν κόσμον καὶ στὰ ὁποῖα εἶναι ὑποχρεωμένο νὰ ἀπαντήσῃ ὅπως - ὅπως γιὰ λόγους ἀβροφροσύνης, μπορεῖ νὰ δώσῃ μιὰν ἀνάλογη ἐρμηνεῖα καὶ γιὰ τὸ ὑπὸ κρίσιν βιβλίον. Ὅποτε, θιγομένης τῆς Ὁρθόδοξου εὐαισθησίας τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπέμβῃ καταλλήλως γιὰ νὰ μὴ διασύρεται.

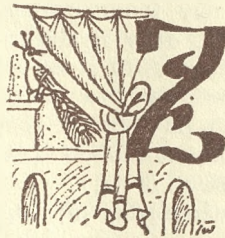
Ἦδη ὁ Φιλάρτος Ἀμερικής, γιὰ νὰ δικαιολογῇ τὴ «μοναδικότητα» του, ἤλεγξε σφοδρὰ τὴν «Ὁμολογία». Βρῆκε δὲ τούτες ἀτοπίες καὶ ἀνορθόδοξους σκέψεις καὶ ἀντιλογίας», ὥστε ἂν ἤθελε, λέγει, νὰ διαπραγματευθῇ ὅλα αὐτὰ θὰ ἐχειριάζετο νὰ γραφοῦν ὀλόκληρον τόμοι. Πράγματι, εἶναι πολλὰς οἱ παρεκκλίσεις τοῦ σεβασμιωτάτου, ποὺ ὀφείλονται σὲ ἓνα σύγχρονον ἰδιότυπον τρόπο θεωρήσεως καὶ ἐκτιμήσεως τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος (τρόπος) ἐμπνέεται ἀπὸ ἀνθρώπινο συναισθηματισμὸ, ποὺ ἀνυψώνεται σὲ ὕψιστον κριτήριον συμπεριφοράς. Ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴ ἀφεθῇ ἡ πλάνη νὰ ἐξαπλώνεται διαδρωτικά, οἱ Α.Δ. ἐτοιμάζουν ἤδη τεκμηριωμένη κριτικὴ, μὲ τὴν ὁποῖα θὰ καταδείξουν τὴ νοσηρότητα τῆς ἀναμολόγητης «Ὁμολογίας» καὶ ἔτσι νὰ ἀπαλλαγούν οἱ Ὁρθόδοξοι, ποὺ τὴν διαβάζουν, ἀπὸ τὴν σύγχυση ποὺ προκαλεῖ. Γιατὶ σὲ

ἐσχάτη ἀνάλυση οἱ συντάκται τῆς δὲν ἔχουν κἄν γευθῆ ἀπὸ τὸ πλήρωμα τῆς Θεότητος, ποὺ περιέχει ἡ Ὁρθοδοξία καὶ συγχέουν δεινῶς τὸν ἀληθινὸν χριστιανισμό, ποὺ εἶναι φῶς καὶ ζωὴ καὶ ἐλευθερία καὶ χαρὰ καὶ θεὸς ἔρωτας καὶ μέθεξη θεϊκῆ καὶ ἐνθέωση, μὲ τὰ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας ἀβροίσματα μεγάλα ἢ μικρά, ποὺ ἀκριβῶς γιὰ τὴν εἶναι ἔξω, μὲνον ἀμέτοχα ἀπὸ τὶς αἰτίαις καὶ θεοπαιοὺς ἀκτιστὰς ἐνέργειαις τοῦ Θεοῦ.

Ἀλλὰ προκειμένου σὲ πρώτη φάσιν νὰ κατασιγάσῃ ὁ σκανδαλισμὸς τῶν συνειδήσεων γιὰ τὴν ἔγκρισιν τῆς «Ὁμολογίας» ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, θὰ ὑποστηρίζαμε, ὅτι ὅσα οἰκουμενιστικὰ καὶ ἀπαράδεκτα γράφει ὁ σ. κ. Ἀθηναγόρας εἶναι παρέμβλητα καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς Κανονικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Τὴν ἀποψη αὐτὴ στηρίζουμε — ἐκτὸς τῶν ὄσων ἀφελῶν γράφονται, ὅτι δὲν ὑπάρχει πλεονσχίσμα Ὁρθοδοξίας καὶ Παπισμοῦ(!) — στὸ γεγονός, ὅτι Ὁρθόδοξοι Θεολόγοι, ποὺ ὑπέδειξαν πρὸ τῆς ἐκτυπώσεως τῆς «Ὁμολογίας», τὶς δογματικὰς ἀστοχίας τῆς, δὲν εἰσακούσθησαν τελικῶς, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ φαίνεται ὅτι καὶ αὐτοὶ συνευδοκῶν.

Πάντως καμμίαν κακῶς ἐννοουμένη οἰκονομία δὲν δικαιολογεῖ τὴν ἀναβολὴ ἐπεμβάσεως τοῦ σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου, πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ τιτρωσκόμενου κύρους του ἀπὸ τὶς κακοδοξίαις ποὺ περιέχονται στὴν «Ὁμολογία» ἐνὸς Ἐπισκόπου.

ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΑ

ΗΛΟΣ εἶναι μιὰ θερμότης τῆς ψυχῆς. Καὶ ὅταν τίθεται στὴν ὑπέρσσια ἀφέλιμη δημιουργικότητος, διασπᾶ τὰ συνῆθη ὅρια τῆς ἀνθρωπίνης ἀνοχης. Αὐτὲς τὶς σκέψεις κάνει κανεὶς ὅταν ἰδῇ τὸν ὀγκώδη τόμον τῶν χιλίων σελίδων μὲ τὸν

τίτλον: «Τὰ χειρόγραφα βυζαντινῆς μουσικῆς - Ἁγίου Ὁρους», τοῦ φίλου μουσικολόγου κ. Γρ. Στάθη.

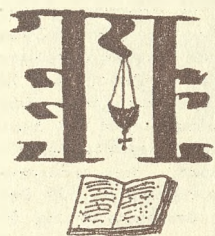
Πρόκειται γιὰ τὸν 6' τόμον καταλογογραφῆσεως ἐτῶν χειρογράφων κωδικῶν βυζαντινῆς μουσικῆς» ποὺ εὑρίσκονται στὶς βιβλιοθήκας τοῦ Ἁγίου Ὁρους καί, ὅπως πληροφοροῦμεθα, θὰ ἐπακολουθήσουν ἀκόμη τρεῖς Τὸ ὅλο ἔργον εἶναι

μεγάλης σημασίας μέσα στα πλαίσια των πολιτιστικών και παραδοσιακών θησαυρών της 'Εκκλησίας και του "Εθνους, γι' αυτό και δίκαια η 'Ακαδημία 'Αθηνών το άνεγνώρισε με τιμητική διάκριση.

«Δόξα και τιμή παντί τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν». Εὐχόμεθα πλούσιον τὸν μισθὸν παρὰ Κυρίου στὸν φίλον ἀξιόλογον μουσικολόγον καί, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, συγχαρητήρια διὰ τὴν ἐπὶ διδακτορικῆ διατριβῆν του, ὑπὸ τὸν τίτλον, «Ἡ δεκαπεντασύλλαβος Ὑμνογραφία ἐν τῇ βυζαντινῇ μελοποιίᾳ», διὰ τῆς ὁποίας προάγεται ἡ ἔρευνα διὰ τὰ ποιητικὰ μέτρα τῆς 'Εκκλησιαστικῆς Ὑμνογραφίας καὶ τοὺς κανόνες τῆς.

ΣΤΗΝ ΙΣΑΓΓΕΛΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΡΟΚΕΙΤΑΙ γιὰ μιὰ καταυκτική βιογραφία τῶν κτιτόρων τῆς Μονῆς τοῦ Βαρλαάμ τῶν Μετεώρων, ποῦ ἀποτελοῦν «τὸ δεύτερο μετὰ τὸ "Ἅγιον Ὄρος μεγάλο μοναστικὸ κέντρο τῆς 'Ελλάδος», γραμμένη με μέθεξη ψυχῆς, με ἀφηγηματικὴ δεξιότητα καὶ με πνευματικὴ ἐμπειρία ἀπὸ τὴν γνωστὴ μοναχὴ Θεοτέκνη ἀπὸ τὸ «Πέτρινο δάσος».

Ἡ βιογραφία τῶν κτιτόρων ἁγίων Θεοφάνους καὶ Νεκταρίου, συμπλεκομένη με ἱστορικὰ στοιχεῖα τῆς ἰδρύσεως τῶν Μοναστηριῶν τῶν βεοκτίστων Μετεώρων, ἀποβαίνει καὶ μιὰ ἐπιστημονικὴ πραγματεία γιὰ τὴν ἀπέριτη ἐξώκοσμη πολιτεία»

Ἡ σ. εὐρίσκει τὴν εὐκαιρία κάθε τόσο νὰ παρεμβάλλη τὶς πνευματικὲς ἐμπειρίες τῆς καὶ νὰ ὑμνήσῃ κατ' ἄξιαν τὴν ἀγγελικὴ μοναστικὴ ζωὴ. Στὸ προλογικὸ σημείωμα γράφει. «Ἡ τέλεια μοναστικὴ πορεία, ποῦ ὠνομάστηκε — καὶ εἶναι στὴν ὕψηλὴ τῆς βίωσι — «ἰσαγγελη πολιτεία» καὶ ἀγγελομίμητη διαγωγὴ», στέκει καὶ γιὰ μᾶς ἀκόμη τὸς ρασοφορεμένου Μοναχοῦς ἕνας φιλῆς καὶ δυσανάβατος βράχους' βράχος τραχὺς καὶ ὀπτότομος σὰν τοὺς μετεωρίτικους κολλοσσούς. Μιὰ κορυφὴ πνευματικῆς τελειότητος, ὅπου ἐκλείπει ἡ τυραννὶς τῶν παθῶν καὶ τὸ ἀνθρώπινο θέλημα εὐρίσκεται σὲ πλήρη ἑναρμόνισι πρὸς τὸ Θεοῦ· ὅπου ἡ φύσι ὑπερνικιέται ἀπὸ τὴν πλησμονὴ τῆς Χάριτος καὶ ἡ σκοτοδίνη τοῦ ἐγὼ διαλύεται ἀπὸ τὸ ἄπλετο φῶς τῆς θεϊκῆς Προυσίας. Δὲν φθάνουν ὄλοι, δὲν μποροῦν νὰ φθάσουν ὄλοι στὴν δυσθεώρητη αὐτῇ κορυφῇ... Θάνατι μεγάλη χαρὰ γιὰ μᾶς, ἂν τὸ ἀφηγηματικὸ αὐτὸ συναξάρι, με τὶς πρσεβείες τῶν Θεοφόρων Πατέρων μας, βοηθήσῃ μερικὲς ψυχὰς στὴν ἀπόφασιν νὰ συνεχίσουν τὴν ἰσαγγελη ζωὴ κάτω ἀπ' τὴν ἁγία τοῦ Μοναστηριοῦ τοὺς Στέγη». Εὐχόμεσθε καὶ ἐμεῖς ὅπου τὰ λόγια τῆς εὐλαδοῦς σ. φθάσουν καὶ στὴν 'Επισκοπεῖο τῆς περιοχῆς τῶν Μετεώρων, τὸς τὰ ὁποῖα τὸ "Ἅγιον Ὄρος εἶναι εὐγνώμον.

Ο ΑΓΙΟΣ ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ

ΡΑΙΑ μονογραφία, ποῦ ἀναφέρεται στὴ ζωὴ καὶ τὴν ἱεραποστολικὴν δράσῃ τοῦ ἁγίου Πορφυρίου Ἐπισκόπου τῆς Γάζης, ἡὸς προσέφερον ὁ φίλος μας ὕφηγητῆς κ. Ἥλιος Βουλγαράκης. Πρόκειται γιὰ μιὰ ἐκλαϊκευμένη ἔκδοσι τοῦ θαυμαστοῦ

ἱεραποστολικοῦ καὶ ποιμαντικοῦ ἔργου τοῦ ἁγίου πατρός μας Πορφυρίου τοῦ τέλους τοῦ 4ου καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ 5ου αἰῶνος. Μετὰ μίαν μακρὰν ἐπιστημονικὴν εἰσαγωγὴν, ὡς πρὸς τὴν γνησιότητα τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας τοῦ Ἁγίου, ὁ σ. με ἐμπειρὴ μεθοδικότητα ἀφηγεῖται τὴν ζωὴ καὶ τοὺς ἱεραποστολικούς καὶ ποιμαντικούς του ἀγῶνες σὲ ἕνα κόσμον εἰδωλολατρικόν, ποῦ με τὶς προσευχῆς του καὶ τὴν σύνεσθ του μετέτρεψε στὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Στὶς 170 σελίδες τοῦ βιβλίου, λαμποκοπᾷ ἀπὸ θεῖα Χάρη ἡ προσωπικότης τοῦ ἁγίου Ἐπισκόπου, θυσιαζομένου διὰ τὸν Χριστὸν καὶ «κάθε ἡμέραν ἀποθνῆσκοντος» ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου του.

Τὸ βιβλίον ἀφιερώνει ὁ ὕφηγητῆς σ. στοὺς ἱεραποστόλους τῆς Ἀφρικῆς. Δὲν θὰ ἦταν ἀστοχὸν ἂν ἀφιερῶνετο γενικότερα αὐτὸν Ἐπισκόπον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐπειδὴ ὁ ἅγιος Πορφυρίος ἀποτελεῖ ὑπόδειγμα ποιμαντικῆς μερίμνης, ἀλλὰ καὶ συμπεριφορᾶς ἑναντι τῶν τότε εἰδωλολατρῶν, ποῦ κατὰ τὰ τελευταία χρόνια ἔχουν πληθυνθῆ ἐπικίνδυνα στὸν χῶρον τῆς Ὀρθοδοξίας ὑπὸ ποικίλης μορφῆς μιὰς ἄλλης εἰδωλολατρίας.

Συγχαίρομεν τὸν κ. Βουλγαράκην καὶ διὰ τὴν πρωτότυπον μελέτην του «Ἡ ποικιλία στὴ ζωὴ τῆς ἀσκήσεως», γιὰ τὴν ὁποία θὰ γράψωμε στὸ ἐπόμενο.

ΔΩΔΕΚΑ ΑΓΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΠΩ ΤΟΥ σεμνοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ π. Ἥλιος Μαστρογιαννοπούλου ἐδόθη ἕνα νέο βιβλίον του γιὰ τὴν οἰκοδομὴ τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι μιὰ σύνοψη ἀπροσωπογραφίων ποῦ εἶχε φιλοτεχνήσει καὶ δημοσιεύσει σὲ διάφορα περιοδικά. Τὴν

πινακοθήκη του ἀποτελοῦν δώδεκα μορφῆς, «ἅγιες μορφῆς τῆς νεωτέρας Ἐλλάδος». Οἱ βιογραφίες αὐτῆς ὁμοιάζουν με συναξάρια, ποῦ τὴν ἀσκουῦν στὴν ψυχὴ γοητεία καὶ τόσο πείθουν τὸν ἄνθρωπον σὲ μίμησιν Πράγματι στὴν ἐποχὴ μας, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη ἐποχὴ, ἔχουμε ἀνάγκη προτύπων, αὐτὸ τὸ Εὐαγγελίον βιωμένο, τὴν πνευματικὴν μας παράδοσιν σαρκωμένην σὲ συγκεκριμένα πρόσωπα Βέβαια οἱ δώδεκα ἅγιες μορφῆς δὲν ἔχουν καθιερωθῆ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἐπίσημοι "Ἅγιοι τοῦ Ἁγιολογίου τῆς, γι' αὐτὸ μπορεῖ νὰ ὑπάρξουν διάφορες κρίσεις χωρὶς νὰ ἀπα-

τελή αὐτὸ ἀσέβεια στὰ πρόσωπά των. Ἡ πεποίθηση ἐπὶ τῆς ἀγιότητος, ἐκείνων πού ἀφήνουν ἴχνη ἀγίας βιοτήs, διαμορφώνεται στίς συνειδησεις μὲ τὴν πάροδο τῶν χρόνων. Ἀκριβῶs γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἡ Ἐκκλησία προβαίνει στὴν ἀναγνώριση τῶν Ὁσίων μετὰ πολλὰ ἔτη ἀπὸ τῆς κοιμησῶs των, ἐν ἀντιθέσει πρὸs τοὺs Μάρτυρας, τοὺs ὁποίους ἀναγνωρίζει ἀμέσως, ἐπειδὴ τὸ χυθὲν αἷμα των «δευτέροις ρύποις οὐ μολύνεται».

Πάντως εἶναι πολὺ ὀφέλιμη ἡ προβολὴ μορφῶν, πού παρουσιάζουν τεκμήρια μιᾶs ποικιλίας βαθμοῦ ἐνεργείας τοῦ ἀγίου Πνεύματος. Γι' αὐτὸ καὶ συμφωνοῦμε μὲ τὸν καλὸν σ. στοῦ ὅτι, «καὶ οἱ δῶδεκα αὐτοὶ νεώτερο ἀπόστολοι τοῦ Ἰησοῦ κάτi ἔχουν νὰ ποῦν στὴ χώρα μας καὶ σὲ ὅλους μας στὴ μεγάλη καμπὴ πού περνάμε». Νὰ ποῦν: «μετανοεῖτε, ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Ἀλλοῖώς χάνεσθε κι' ἐδῶ κι' ἐκεῖ.

Ο ΑΤΤΙΛΑΣ ΠΛΗΤΤΕΙ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟΝ

Διονυσίου Καρδιανού. Τὸ διελθὸν 400 περίπου σελ. σὲ μεγάλο σχῆμα ἀφηγεῖται τὴν Ἐθνικὴ συμφορὰ τῆs Κύπρου, πού ἐπληγῆε στὸ βάθος τῆs καρδιάs τῆs δολόκληρῆs τῆν Ἑλλάδα καὶ πού ὕστερα ἀπὸ μιὰ τριετία, κατ' χάσμα π' ὄνοιξ' ὁ σεισμός (δὲν) γέμισε ἄνθισμα.

Οἱ Α.Δ. δὲν εἶναι περιοδικὸ πού θέλει νὰ ἐναρμονίζεται μὲ τὴν νοστοπρία «τοῦ κόσμου τούτου», μὲ τὰ κριτήριά του καὶ τὴ φιλοσοφία του. Ἐπιθυμεῖ νὰ ἔχη «νοῦν Χριστοῦ», Εὐαγγελικὰ κριτήρια καὶ πνευματικὰ μάτια, ὥστε νὰ βλέπῃ ἄλλοιῶτικα, κάτω ἀπὸ τίς ἐπιφάνειες τῶν γεγονότων καὶ νὰ ἀνακαλύπτῃ πέραν ἀπὸ τὰ αἰτία τίς μυστικὲς πηγῆs τῆs ἀνθρωπίνης ἱστορίας, ἐκεῖ πού ἐξηγεῖ κανεῖς γιὰτί διασπάται πολλές φορές ἡ σχέσις αἰτίου καὶ ἀποτελέσματος, ὥστε «ἐάν μὴ Κύριος φυλάξῃ πόλιν, μάτην ἠγύρνησαν οἱ φυλάσσοντες».

Δέσμηιοι τῶν Ἁγίων Γραφῶν καὶ τῆs διδασκαλίας τῆs ἐκκλησίας, μᾶs εἶναι ἀδύνατο νὰ μὴν ἔχουμε πάντοτε στὸ νοῦ μας ὅσα διδάσκει καὶ παραγγέλλει ὁ Θεὸs διὰ τῆs Ἐκκλησίας Του. Ὅτι, «ἐάν τὰς ἐντολάs μου φυλάξῃτε τὰ ἀγαθὰ τῆs γῆs φάγεσθε· ἐάν ὄχι, μάχαιρα ὑμᾶs κατέδειται». Καὶ «ἐάν μὴ μετανοήτε ὁμοίως καὶ ὑμεῖς ἀπολεισθε». Καὶ τόσα ἄλλα χωρῖα τῆs Γραφῆs, πού συνδέουν τίς μεταβολῆs τῆs ζωῆs μας (δυστυχίες, θάνατοι, πειρασμοί, νόσοι, καταστροφῆs ἀτομικῆs, κοινωνικῆs καὶ ἐθνικῆs) μὲ τίς ἀμαρτίες μας.

Θὰ μᾶs συγχωρηθῆ ἐπομένως ἐάν καὶ πάλιν ἐπαναλάβουμε τὴν ἀθάνατη καὶ μόνῃ ἀληθινῇ διδασκαλίᾳ τῆs Ἐκκλησίας στίς περιπτώσεις αὐτέs. «Ἀμαρτήσες; ἐρωτοῦν οἱ ἄγιοι Πατέρες· καὶ ἀπαντοῦν· ἐρίμενε ἀνάλογο πειρασμόν». Λοιπὸν ἄs μὴ δυσανασχετοῦμε καὶ μὴ ἐρμηνεύουμε τὰ γεγονότα χωρῖs νὰ λαμβάνουμε ὑπ' ὄψη τὸν παράγοντα — Θεὸs. Εἶναι «φοβερόν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος». Ἀλλὰ καὶ ὅταν βλέπουμε φανερά, ὅτι τὰ λάθη ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη πλευρὰ μποροῦν νὰ ἐξηγηθῶνται τὰ θλιβερὰ ἀποτελέσματα, καὶ τότε ἀκόμη μπορεῖ νὰ ἐφαρσθῆ ὁ Γραφικὸs λόγος· «μωραίνει Κύριος ὃν βούλεται ἀπολέσαι». Ὡs πρὸs τὴν ἥπια διαμαρτυρία τοῦ φίλου κ. Παπαγεωργίου, πού χαρακτηρίσαμε τὴν Κύπρο ὡs ἀμαρτωλὴ (σχόλιο Α.Δ. τ. 41 - 42 «Παράδοξο» τ. 3, σελ. 225) ἔχουμε νὰ παρατηρήσουμε, ὅτι στὸ ἐλάχιστο δὲν ἀμφισβητοῦμε τὴν Ὀρθόδοξο πίστη τῶν Κυπρίων ἀγωνιστῶν, πού πολέμησαν γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆs πατρίδος των ἀπὸ τοὺs Ἀγγλοὺs «μὲ τὸ Σταυρὸ καὶ τὸ ντουφέκι» καὶ μᾶs ἔφησαν συγκινητικώτατα κείμενα τῆs θαθείᾳs εὐσεβείας των, λίγο πρὶν ἀνέβουν στὸ ἱκρίωμα τῶν ξανθῶν σαρβάρων τῆs Εὐρώπης. Ὁ χαρακτήρισμός μας προσεφέρθη ἀπὸ τὴν συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν Κυπρίων ἀθῶν, τῶν ἀδιαφόρων, τῶν εὐδειμονιστῶν, τῶν χλιαρῶν, ἐκ τῶν σχισμάτων, τῶν ἀφιλεδέλφων συγκρούσεων, τῆs ἀντιδημοκρατικῆs βίαιας κατὰ παντὸs διαφωνοῦντος, ἀπὸ τὴν ὑποκατάσταση τοῦ προφητικοῦ ράσου μὲ τὸ μούελο τοῦ διπλωμάτου, ἀπὸ τὴν περιφρόνηση τῆs ἀτιμῆτου καὶ ἀθανάτου ψυχῆs καὶ ἀπὸ τὴν ἔξαρση τῆs ἀειρρόου ἱστορίας Δόξᾳ καὶ τιμῇ στὰ παλλικάρια πού θυσιάσθηκαν μαρτυρικά, «γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ τὴν ἀγία καὶ γιὰ τὴν Πατρίδα των τὴν ἐλευθερία», τὴν ὁποία φαίνεται ὄχι μόνον δὲν ἄξιζαν οἱ συμπατριῶται τους, ἀλλὰ τοὺs χρειάζονταν καὶ πῶ ἐντονῆ θλίψη, ὅπως χρειάζεται καὶ σὲ μᾶs, γιὰ νὰ συνέλθουμε, νὰ μετανοήσουμε, γιὰ νὰ ξαναβροῦμε τὸν ἐγκαταλειφθέντα Πατέρα ἡμῶν, τὸν ἐν οὐρανοῖs.

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

ΙΑ νὰ πεισθῆ κανεῖς, ὅτι εἶναι δυνατὴ ἡ προσφορὰ ἐνὸs ἀληθινὰ ὀραίου βιβλίου ἀπὸ κάποιον πού δὲν τὸ ἔγραψε αὐτός, πρέπει νὰ διαβάσῃ τὴν μὲ τὸν παραπάνω τίτλο ἔκδοση τοῦ φίλου φιλόλογου κ. Ἱ. Χατζηφώτη. Πράγματι ἀξίζει ἐπαινοσὸν στὸν ἐκδότη ὄχι γιὰ ὅτι δὲν ἔγραψε ὁ ἴδιος, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἀγάπη του στὸ ἅγιον Ὅρος καὶ γιὰ τὴν ἀνακάλυψή του, σάν Κιβωτὸ τῶν Ἑλληνορθόδοξων παραδόσεων μας, πού τοῦ ἐνέπνευσε τὴν συλλογὴ τριακοσίων σελίδων περὶ Ἁγίου Ὅρους ἀπὸ διακόσιους πενήντα συγγραφῆs.

Πρόκειται γιὰ ἓνα τόμο 310 σελίδων, μέσα
→ στὴ σελ. 33

ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

ερμῶς σὰς παρακα-
λοῦμεν ὅπως ἐκθέση-
τε ἀπὸ τῶν σιηλῶν
τοῦ (...) τὰς ἀπό-
ψεις σας διὰ τὴν ὀρ-
θοθέραν ἀντιμετώπι-
σιν τοῦ χρονίζοντος
ἐκκλησιαστικοῦ ζητή-
ματος τῆς ἐν Ἑλλά-
δι Ἐκκλησίας. Πιστεύομεν, ὅτι ἡ σύμ-
φωνος μὲ τὸ ἅγιον Ἐδαγγέλιον γνώμη
σας πολὺ θὰ βοηθήσῃ τὴν σεπιτὴν Ἱεραρ-
χίαν, ἀλλὰ καὶ τὸν πιστὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ
εἰς τὴν ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν αὐτοῦ» (...).

Ἡ παράκληση προέρχεται ἀπὸ ὑπεύ-
θυνο θεολογικὸν ἐν Ἀθήναις περιοδι-
κοῦ. Ἐνθαρσιωτὸς γιὰ τὴν τιμὴ. Τὸ ἐκ-
κλησιαστικὸ πρόβλημα δὲν μᾶς ἄφησε ἄ-
διαφόρους ἀλλὰ καὶ δὲν παρονοιάζει με-
γάλα περιθώρια ἀναπτύξεώς του καὶ ἀ-
ναμείξεώς μας, πλὴν τῶν ἀνευ ὀρίων πε-
ριθωρίων γιὰ προσευχὴ πρὸς εἰρήνευ-
ση τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ τὸ μὲν ἐνδια-
φέρον ἐξεδηλώθη μὲ ἓνα μακρὸν σχόλιο
στὸ 27-28 τ. τῶν Α.Δ. ἔπὸ τὸν τίτλο
ΑΙ ΔΥΟ «ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ», ἡ δὲ ἔλ-
λειψη περιθωρίων μᾶς ἐπέβαλεν ἕκτοτε
τὴν σιωπὴν. Στὸ σχόλιο ἐκέينو τελειώ-
σαμε: «Παραπέμπομεν εἰς τὰ κεφάλαια
42, 45 καὶ 46 (Περὶ Ἀγάπης, β' ἐκα-
τοστίας) τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολο-
γητοῦ, τὰ ὁποῖα, πλήρη θείας σοφίας, ἐρ-
μηνεύουν ὅλα τὰ θλιβερὰ γεγονότα καὶ
διδάσκουν ἐγκύρως πῶς νὰ τὰ ἀντιμε-
τωπίζομεν. Μία ἀναμέτρσις μὲ τὰ κε-
φάλαια αὐτὰ, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐκφραστι-
κὰ τῆς καθολικῆς διδασκαλίας περὶ πει-
ρασμῶν τῆς Ἐκκλησίας, θὰ ἦτο διδα-

κτικωτάτη ἴσως διὰ τοὺς ἐκθρονονθέν-
τας, ὅσον καὶ διὰ τοὺς «δοκοῦντας ἐσιτά-
ναν», ἵνα μὴ ὑπερθυμίσωμεν τὸ Παύλειον
«εἰ ἀλλήλους δάκνετε...».

Ἐδῶ θὰ μπορούσαμε νὰ συμπληρώσου-
με, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, καθ' ὅ-
λο τὸ βίον τῆς ὑφίστατο μικροῦς ἢ μεγά-
λους πειρασμοῦς, μικρῆς ἢ μεγάλης διαρ-
κείας, πειρασμοῦς μὲ τὴ μορφὴ σχισμά-
των, αἵρέσεων ἢ φατριῶν. Ποτὲ δὲν ἔλ-
λειψαν οἱ τελευταῖοι πειρασμοὶ ἂν καὶ
δὲν προσελάμβαναν πάντοτε ἐκδηλὴ καὶ
ὀξεῖα μορφὴ. Πάντως ὑπῆρχαν καὶ τὴν
θεραπεία ἔφευγε ὁ χρόνος καὶ ὁ τὰ πάν-
τα οἰκονομῶν ἐν τῇ σοφίᾳ Τοῦ Θεοῦ.
Τώρα ὁ «πειρασμὸς» εἶναι ἐκδηλός, ἀλ-
λὰ εἶναι καὶ ὀξύς; Καὶ ἂν φαίνεται ὀ-
ξύς, μήπως δὲν εἶναι ἀπὸ τὴ φύση του
ἀλλὰ τεχνητός; Ἐὰν οἱ «ἀδικηθέντες»
Ἐπίσκοποι δὲν εἶχαν ὁπαδοὺς, διαδέτοι-
τας μέσα, θὰ ἠγείρειτο ὁ δημοσιογραφι-
κὸς σάλος πὸν παρατηρεῖται; Γιατὶ καὶ
ἄλλοι Ἐπίσκοποι προηγουμένως «ἀδική-
θησαν», ἀλλὰ ἐπειδὴ οἱ φίλοι καὶ ὁπαδοί
των δὲν διέθεταν μέσα ἀκολούθησε τὴν
ἐκθρόνισιν βαθεῖα σιωπὴ. Ἐπομένως μπο-
ρεῖ νὰ λεχθῆ σιὸς «ἀδικηθέντας» τὸ Ἄ-
ποστολικόν: «ὄνκ εἴληφε ὑμᾶς πειρασμοῦς
εἰμὴ ἀνθρώπινος» (Α' Κορ., 10, 13).

Κατὰ βάθος πρόκειται περὶ μιᾶς κλα-
σικῆς ἐναλλαγῆς παρατάξεων πὸν σχη-
ματίζονται ἀπὸ ποικίλους παραγόντας σιὸ
χῶρον τῆς δημοκρατικῆς διακυβερνήσεως
τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ οἱ παρατάξεις —
φαινόμενον κακὸ μὲν, ἀφεντικο δὲ — ὀ-
μοιάζουν σιὴ δομῇ τους μὲ τοὺς ἀνθρώ-
πους ὡς μονάδες· εἶναι σύνολα καλῶν καὶ
κακῶν στοιχείων, ἐλαττωμάτων καὶ ἀρε-
τῶν, σὲ μιὰ κλίμακα ποικιλίας, ἡ ὁποῖα
προδιορίζεται καὶ τὴν ποιότητα τῆς δρα-
στηριότητός των. Πάντοτε δηλαδὴ ἔχουν

δύο ὄψεις.

Μά, θά ρωτήση κανείς: ἔμεῖς, ὁ λαός τοῦ Θεοῦ, θά θεώμεθα τὴν βλαβερὴν ἀνωμαλία παθητικά; Ἄλλὰ πρῶτα - πρῶτα, γιὰ νὰ εἶμαστε εἰλικρινεῖς, πρέπει νὰ ἀναγνωρίσουμε, διὸ στὴν περίπτωσιν ἐναλλαγῆς παρατάξεων, μὲ δοσ θιασμὸ τῶν θεομῶν καὶ τοῦ δικαίου καὶ ἂν ἔγινε, ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ εἶναι κατανεμημένους καὶ οἱ σὺν δύο πλευρὰς ἔστω καὶ ἂν ὄχι ἰσοβαρῶς σὲ ἀριθμὸ καὶ ποιότητα. Ἐὰν λοιπὸν εἶχαμε δυναμικὰς ἐκδηλώσεις ἀπὸ τὴν μία πλευρά, δὲν θά προεκαλεῖτο ἡ ἄλλη, δὲν θά ἐνύγειο ἡ ἀγάπη καὶ δὲν θά ἀκολουθοῦσαν συγκρούσεις σὲ διάφορα ἐπίπεδα; Ἄλλὰ ὑπάρχουν τρόποι δραστηριοποιήσεως. Πρῶτον καὶ κύριον ἡ προσευχὴ καὶ ἴδιαν καὶ ἐν «ἐκκλησίᾳ», ἡ ὁποία «ὄρη μεθιστάνει». Καὶ δεύτερον, ἡ σεμνὴ καὶ εἰρηνικὴ συμβουλή καὶ ὑπόδειξις, ἀπὸ ἐκείνους, πού οἱ ψυχὰς τους δὲν ἐνόησαν ἀπὸ τὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς μὲν καὶ ἀπὸ μῖσος πρὸς τοὺς δέ. Γιατί, εἴπαμε, δὲν ξέρουμε σὲ ποιὸς εὐαρεσιεῖται ὁ Θεός. Ἐνδεικτικά, ἄς θυμηθοῦμε τὸν «Ἄσωτο» καὶ τὸν «πρεσβύτερο ἀδελφόν».

Καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἰδίους «ἀδικηθέντας» θά ἐλέγαμεν νὰ μιμηθοῦν τὸν ἀγίους Πατέρα, διωκομένους καὶ ὑπομείνοντας, καταδικαζομένους καὶ ὑποτασσομένους στὴν καταδική. Καὶ ἄς μνημονεύουν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου «...Χαίροις ἀνατολή καὶ δύσις, ὑπὲρ ὧν καὶ ὑφ' ὧν πολεμοῦμεθα, μάστις ὁ εἰρηνεύσων ὑμᾶς (τοὺς Ἐπισκόπους) Θεός, ἂν ὄλγοι μιμησονται τὴν ἐμὴν ὑποχώρησιν...». Δηλαδή τὴν ἀναχώρησιν γιὰ τὴν Ἔρημον χάριν προσευχῆς καὶ «φιλοσοφίας» (Συνακλήριος).

Ἐπομένως γιὰ μᾶς τὸ πρόβλημα αὐτὸ εἶναι ἀπὸ τὰ συνήθη στὴν Ἐκκλησία, θά λυθῆ δὲ «ὡς οὐκ οἶδαμεν», ἡμῶν δοκιμαζομένων ἐν τῷ μεταξὺ ἂν ἔχουμε ἀγάπην, διὰ προσευχῆς καὶ ἀνεξικακίας ἐνεργουμένην. Ἄν δὲ φρονοῦμε, διὸ τὸ φταίξιμο βαρύνει τὴν μία μόνο πλευρά, τότε πρέπει νὰ ἀρχίσουμε νὰ ἀμφιβάλλουμε γιὰ τὴν ὀρθότητα τῆς κρίσεώς μας. Ὁ Θεὸς πού ἐπέτρεψε τὴν ἐκκλησιαστικὴν περιπέτεια, πάλιν ὁ πανάγαθος Κύριος, «σὺν τῷ πειρασμῷ ποιήσει καὶ τὴν

ἐκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑμᾶς ὑπενεγκεῖν» (Α' Κορ., ι', 13). Μόνο πού ἔμεῖς πρέπει νὰ συνεργήσουμε γιὰ τὴν ταχύτερη λύση, τὴν ὁποία δὲν μποροῦμε νὰ προΐδουμε. Γιατὶ ἂν ἡ προσευχὴ διασπᾷ τὴ σχέση αἰτίου καὶ ἀποτελέσματος, γίνεται φανερό πὺς δὲν μποροῦμε νὰ προβλέψουμε οὔτε τὴ μορφή τοῦ θαύματος, οὔτε πότε θά γίνῃ.

θ.μ.δ.

Ο ΑΓΙΟΣ ΤΡΙΚΚΗΣ ΚΑΙ Ο ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ

ἀποιο λάθος ἔχει γίνει, ὑποθέτουμε, μὲ τὴν τοποθέτησιν τοῦ σεβ. Στεφάνου εἰς τὴ Μητροπολὴν Τρίκκης, στὴν ὁποία ὑπάρχοναι τὰ θανασιὰ Μειτώρα, ἕνα ἀπὸ τὰ μεσαιωνικά Ὁρθόδοξα

μοναστικά Κέντρα. Καὶ τὸ λάθος συνίσταται σὲ τὸ χάσμα πού ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ Ἐπισκόπου, ἐκ θεομοῦ μοναχοῦ καὶ ἐξ ἀξιώματος προστάτου τοῦ μοναχισμοῦ. Πράγματι, ὁ σεβασμιώτατος, κάθε τόσο μᾶς αἰφνιδιάζει δυσσεβέτως μὲ τὶς ἀνιφαιτικές ἐνεργειὰς μὲ τὴν οἱ συνέπειες τῶν ὁποίων ἀποβαίνουν τρομακτικὰς γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Πέρνοι ἀκριβῶς τὸν ἴδιο καιρὸ, ἐξ ἀφορμῆς τῆς προσπελάσεως ἐνὸς ἐνῆλικος νέου σὲ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἐξῆλθε Ἐγκύκλιον πρὸς τὶς μονὰς τῆς Θεοσώσιον Ἐπαρχίας του, μὲ τὴν ὁποία ἀπηγόρευε τὸν... προσηλυτισμὸν, ἀπειλῶν μὲ ἐπιτίμια τοὺς πάντας, οἵτινες θά... προσηλύτιζαν σὶνὸν μοναχισμὸν νέους ἢ νέες πού δὲν θά εἶχαν συμπληρώσῃ τὸ 30ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των!..

Προσπαθήσαμε νὰ δώσουμε μιὰ ἐρημνεῖα στὴν τόσο γυμνὴ ἀπὸ ἐκκλησιαστικὴ γνώση καὶ ἤθος καὶ τόσο περιεργη ἀπὸ κάθε πλευρὰ Ἐγκύκλιον. Καὶ δεχτήκαμε, στὴ καλλίτερη ἐκδοχὴ διὸ ὁ σεβ. τὴν ἔγραψε ὑπὸ τὴν πίεσιν κάποιων παραγόντων. Τότε, μεταξὺ ἄλλων ἐγράψαμε: «Εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ ἀναγνωρίσωμεν εἰς τὸν ἅγιον Τρίκκης ὡς ἑλαφρυντικόν, τὴν πίεσιν

πὸν ὑφίσταται ἐκ μέρους γονέων τινῶν πὸν ἀντιτίθενται εἰς τὸν μοναχικὸν τῶν τέκνων των. Ἀλλὰ ἐὰν εἶναι ἀληθὲς διὸ ὁ Μοναχισμὸς συνδέεται ἀρρηκτικῶς μὲ τὴν Ὁρθόδοξον Παράδοσιν τότε πᾶσα ὑποχώρησις ἐξ οἰασθήποτε ἐξωθεν πίεσεως συνεπάγεται νόθενον τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας. Ὅποτε ἢ ὁ Ἐπίσκοπος ὡς ἐξ ἀξιώματος φορεὺς τῆς Ὁρθόδοξου διδασκαλίας κηρύσσει ἀπερίτημον τὴν διδασκαλίαν παρὰ πᾶσαν πίεσιν τῶν «σκανδαλιζομένων», ἢ μὴ ἀντέχων εἰς τὰς πιέσεις τοῦ εἴδους αὐτοῦ, δὲν ἔχει ἄλλην λύσιν ἀπὸ τὴν ἐκουσίαν ἀσθητικῆς διακονίας του ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. . .» (Α.Δ. τ. 39 - 40).

Τὴν θλιβεράν ἐκείνην Ἐγκύκλιον ἀνῆρσε ἀργότερα δι' ἄλλης, ὁ σεβ. καὶ κατὰ ἓνα τρόπο ἔδειξε, διὸ δὲν ἀντιτίθετο εἰς τὸν μοναχισμό, ὅποτε ἐληθομνησάμε τὴν πρώτῃ, συνεχάρημεν τὸν Μητροπολίτη καὶ τοῦ ἠνυχήθημεν εὐσταθία σὴν καλὴ του ἀλλοίωση (Α.Δ. τ. 39 - 40, 6 - 18). Δυστυχῶς ὅμως ἡ εὐχή μας δὲν «ἔπιασε». Νέο κρούσμα! Τέσσερα παιδιά ἀπὸ τὰ Τρίκαλα ἀπόφοιτοι γυμνασίου, ἐπεσοκέφθησαν τὸν πνευματικὸν τοὺς σὶν «Ἅγιον Ὁρος καὶ χάλασε ὁ κόσμος. Ὅπως γίνεται σ' αὐτὲς τὶς περιπτώσεις, ὁ «ἐν τῷ πονηρῷ κείμενος κόσμος» ἀνεστασιώθη, σὴν γὰρ εἶχε ὑποστῆ ἐπιδρομὴ πὸν ἀπειλοῦσε διὸν τίμου καὶ ἱερό. Τὸ φαινόμενο φυσικὰ ἐρμηνεύεται ἄνετα. Ἀλλὰ ἐκεῖνο πὸν μᾶς κατέπληξε πάλιν ἦταν ἓνα μακρὸ τηλεγράφημα πρὸς τὴν Ἱ. Κοινοτητα τοῦ ἁγίου Τριῆκης, τὸ ὁποῖο, κοινοποιηθὲν φαίνεται σὲ ἐφημερίδες, προκάλεσε ἐξέγερση τῆς «σωφρονούσης» κοινῆς γνώμης, ἀφοῦ ὅλα τὰ θέματα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶναι τόσο καλὰ τακτοποιημένα, γι' αὐτὸ καὶ εἶναι ἡσυχῆ...

Στὸ τηλεγράφημα, ἐκτὸς ἀπὸ ἀνακρίβειες γιὰ ἀρπαγὲς καὶ ἀπόκρυψη ἀνηλίκων καὶ λοιπὲς ἀπειλὲς «βάσει τοῦ νόμου», κατηγοροῦσε τὸν πνευματικὸν τῶν ἐνηλίκων νέων γιὰ ἀσκησι (ψυχολογικῆς βίας) καὶ «πειθαναγκασμὸν» γιὰ νὰ ἀκολοθησοῦν τὰ παιδιά τὸν μοναχισμόν.

Καὶ τώρα μπροστὰ σὶς νέες ἀντιμοναχικὲς ἐκδηλώσεις τοῦ καλοῦ ποιμένου, βυρμάσατε καὶ πάλιν τὴν πρώτῃν Ἐγκύ-

κλίῳ του, κατὰ τὴν ὁποία μπορεῖ νὰ μονάσει μόνο ὁ συμπληρωσὸς τὸ 30ὸν τῆς ἡλικίας του ἔτος — σὲ πείσμα τῶν ἁγίων Πατέρων πὸν ἐδέχοιτο ὡς κατώτερο ὄριο τὸ 10ὸν ἔτος — καὶ διερωτώμεθα: Γιατὶ διεγείρει τὸ λαὸ καὶ τὸν Τύπο κατὰ τοῦ μοναχισμοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους; Ἀπὸ ἀντιμοναχικὲς ἀντιλήψεις καὶ ψυχισμὸ ἢ ἀπὸ δειλία; Καὶ σὶς δύο περιπτώσεις παραμένει ἀκάλυπτος ὡς Ὁρθόδοξος Ἐπίσκοπος. Ὅποτε ἐὰν δὲν δύναται νὰ ἀκολοθησῆ τὴν ὁδὸ, πὸν ὑπεδειξαμε ἀνωτέρω, τοῦλάχιστον πρέπει νὰ ἀναγνωρίσῃ, διὸ δὲν μπορεῖ νὰ ποιμαίνη μίαν Ἐπαρχία, πὸν εἶχε τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ νὰ σκεπάζεται μὲ τὶς προσεσχῆς τῶν Μετεώρων, τὶς ὁποῖες θέλει νὰ σταματήσῃ, εἴτε ἀπὸ πεποίθησι εἴτε ἀπὸ ἀνθρωπαρέσκεια. Μέσος ὄρος δὲν χωρεῖ. Ἄς ἀναζητήσῃ λοιπὸν ὁ σεβασμιώτατος ἄλλην Ἐπαρχία, πὸν δὲν θὰ τοῦ προκαλῆ τέτοιους πονοκεφάλους. Καὶ δοο γιὰ τὸν ἀφελέστατο ἰσχυρισμὸ τῆς ἀσκήσεως «ψυχολογικῆς βίας» καὶ «πειθαναγκασμοῦ» σὲ νέους, πὸν τελείωσαν τὸ γυμνάσιο καὶ οἱ ψυχῆς τοὺς εἶναι γεμάτες ἀπὸ τὰ πιδ ἐτερόκλητα ρεύματα ἰδεῶν καὶ κατευθύνσεων, θὰ ἀσχοληθοῦμε σὶδ ἐπόμενο. Παρακαλοῦμε τὸν σεβ. νὰ συγχωρήσῃ τὴν εἰλικρίνεια καὶ τὸ ὄφος μας, πὸν ἀντανακλοῦν τὴν θλίψη τῶν Ἁγιορειτῶν καὶ ὄλων τῶν μοναχῶν τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας μας.

“ΝΕΟΛΑΙΑ,, ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑ

τὸ καλὸ περιοδικὸ «Σήμαντρο» ἀρ. 20 - 21, διαβάσαμε μίαν ὥρα καὶ ἐποικοδομητικὴ ὁμιλία τοῦ μακαρίου Ἐπισκόπου Χαλκίδος Νικολάου, ὅστις κατέλιπε ἀγαθὴ μνήμη τῆς

διαβάσεώς του ἀπὸ τὸν παρόντα κόσμον. Τὴν ὁμιλία ἐξεφώνησε σὶς 15.8.72 σὴν Παναγία τῆς Τήνου. Θέμα του ἡ νεολαία. Μὲ εὐλαβεῖς λογιισμοὺς πρὸς τὴν Παναγία Παρθένον, συνεχίζει «Μέσα σ' ὄλες τὶς ἱκεσίες θὰ ἄθελα νὰ ξεχωρίσω

εκείνη, με την οποία τελειώνει το αποφυγινό δοξαστικό. Διό, άχραντε Θεοτόκε, άει σὺν ζωηφόρῳ Βασιλεῖ καὶ τόκῳ ζωῶσα, πρόεβενε διηνεκῶς περιφρουρησαὶ καὶ σῶσαι, ἀπὸ πάσης προσβολῆς ἐναντίας τὴν νεολαίαν σου, τὴν γὰρ σὴν προστασίαν κεκτήμεθα». Ἀντιλαμβάνεσθε γιατί ξεχώρισα αὐτὸ τὸ αἶτημα. Γιατὶ ἀναφέρεται σὺν κατ' ἐξοχὴν πρόβλημα τῶν ἡμερῶν μας, τῶν γονέων, τοῦ ἔθνους μας, στὴ Νεολαία, στὰ νειάτα μας...».

Στὸν πατρικὸ αὐτὸ τόνο τελείωσε τὸ ἐμπνευσμένο κήρυγμά του ὁ μακαρίτης Ἐπίσκοπος, πρᾶγμα ποὺ ἔδωσε τὸ μέτρο τοῦ ἐνδιαφέροντός του γιὰ τοὺς νέους μας.

Μόνον θὰ θέλαμε νὰ παρατηρήσουμε, ὅτι ἀνὰ τὴν συγκίνηση προφανῶς ἔκαμε ἓνα μικρὸ λάθος ὁ ἀείμνηστος, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ μὴ γίνῃ ἀντιληπτὸ ἀπὸ τὸν θεολόγο ἐκδότῃ τοῦ περιοδικοῦ, ὥστε νὰ ἀποφευχθῆ ἡ παρανόηση ἀπὸ τὸ πλήρωμα τῶν ἐδσεῶν, ποὺ θὰ ἀκούσουν τὸν 15 αὐγουστο τὸ ὀκτώηχο Δοξαστικὸ στὴν Κοίμηση τῆς Κυρίας Θεοτόκου.

Ὁ ὑμνογράφος τῆς Ἐκκλησίας χρησιμοποίησας τὴν λέξη «νεολαία», ποὺ σημαίνει νέος λαὸς - λεῶς, δὲν ἐννοοῦσε τὰ νειάτα, ἀλλὰ τοὺς χριστιανὸν πάσης ἡλικίας, σὺν νέος λαὸς, σὲ ἀντίθεση πρὸς τὸν παλαιὸ δηλ. τὸν Ἰσραήλ. Ἄλλωστε μετὰ τὴν ἐκδοχὴ τῶν νειᾶτων, δὲν θὰ εἶχε νόημα ἡ φράση: «τὴν γὰρ σὴν προστασίαν κεκτῆμεθα». Ἡ Ἐκκλησία δὲν προσεύχεται καλῶς σὺν αἰτήσεις τῆς ὄλης τῆς ἡλικίας: «Τὴν νεότητι σωφρόνησον, τὸ γῆρας περικράτησον...» λέγει στὴν θεία λειτουργία του ὁ Μ. Βασίλειος.

ΤΑ Ρ' ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΑΓ. ΔΙΑΔΟΧΟΥ ΦΩΤΙΚΗΣ

ὁρισκόμεθα στὴν εὐχάριστη θέση νὰ ἀναγγείλουμε, ὅτι τὰ «Ρ' ΓΝΩΣΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ» τοῦ ἁγίου Διαδόχου Ἐπισκόπου Φωτικῆς, ἤδη στοιχειοθετοῦνται γιὰ νὰ ἀποτελέ-

σουν ἐνιαῖο βιβλίον. Τὰ Ρ' Κεφάλαια τοῦ μεγάλου τοῦτου Μυστικοῦ Θεολόγου καὶ Ἀσκητικοῦ Πατρὸς τοῦ 5ου αἰῶνος, παρμένα ἀπὸ τὴν κριτικὴ ἐκδοσὴ τοῦ Ed. des Places, στὴ σειρά τῶν S.C., θὰ παρατεθοῦν ὡς κείμενον, μετὰ φράση, διαφωτιστικὸ σχολιασμὸ καὶ σχετικὴ Εἰσαγωγὴ ἀπὸ τὸν μόν. Θεόκλητο Διονυσίου.

Ἀπὸ τὸ ἐπόμενο τεῦχος τῶν Α.Δ. θὰ ἀρχίσουμε τὴν δημοσίευση φιλοκαλικῶν κειμένων ἀπὸ διαφόρους ἁγίους Πατέρας Μυστικούς καὶ Ἀσκητικούς σὲ ἀπλοελληνικὴ ἀπόδοση.

ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΣΑΛΟΥ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΜΟΝΩΝ

ΕΒΑΙΑ, ὅτι πληρῶς κατὰ ἓνα μέρος τεχνητὸς ὁ θόρυβος κατὰ τοῦ Μοναχισμοῦ, ἐξ ἀφορμῆς 4 νέων ἀποφοίτων τοῦ Γυμνασίου ποὺ ἤθελαν νὰ μονάσουν καὶ ἐνὸς δεκατετραετιοῦ

ἐπιθυμοῦντος νὰ συνεχίσῃ τὴν σπουδὴν τοῦ στήν Ἀθωνιάδα Ἐκκλ. Σχολή, δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία. Οἱ θανάσιμοι ἐχθροὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, πῶς δὲν θὰ ἐξεμεταλλεύοντο τέτοια ἐνκαιρία ποὺ τόσο συγκινεῖ τοὺς πάσης ἀποχρώσεως δυνατοὺς θεομάχους ἢ ἐκείνους ποὺ τρέφονται μετὰ τὰ «κεράτια», ποὺ τοὺς προσφέρουν ἡμιμαθεῖς καὶ ἀνεργάτιστοι, δυνατοὺς Ἑλληνας, ὥστε νὰ θυμᾶται κανεὶς τὸν Βλάση Γαβριηλίδη, ποὺ ἀφιέρωσε σχετικὸ ἄρθρον του μετὰ τὸν τίτλον: «Ἐθνα γουρουνολαί!».

Παραθέτομε σχόλιον τῆς σόφρονος «Ἐστίας» τῆς 13.7.77 μετὰ τὸ ὅποιο ἐρημνεύει τὸν ὕλοιο θόρυβον:

Ἐξέλαμψε, διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, ἡ παχυλὴ ἀμάθεια μερικῶν δεκαρολογούντων δημοσιογραφικῶν κονδυλοφόρων, οἱ ὅποιοι ἐνόμισαν ὅτι εὐρον σπουδαῖον θέμα διὰ τὰ πολυσέλιδα τῶν ἐφημερίδων τῶν εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς δῆθεν ἀρπαγῆς πέντε ἐφῆδων ποὺ μετέδωκαν εἰς Ἅγιον Ὄρος διὰ τὰ μονάσουν. Καὶ διατυπώνουν τόσας ἀνοησίας καὶ κακοθελείας, ὥστε νὰ διερωτᾶται κανεὶς πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γράφονται τοιαῦτα τερατολογίαι. Πράγματι, καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν καὶ πῶς παρεσύρθησαν οἱ νέοι αὐτοὶ εἰς τὸν

μοναχικὸν δῖον, οἱ συντάκται τῶν σχετικῶν «ρεπορτάζ» ὀμιλοῦν περί... ψευδωνύμων τῶν μοναχῶν (ὡς ἐάν ἐπρόκειτο περί κακοποιῶν ποῦ μεταχειρίζονται διαφορα ὀνόματα διὰ νὰ παραπλανοῦν τὴν Ἀστυνομίαν), ἐνῶ εἶναι γνωστὸν καὶ εἰς τοὺς πλεόν ἄγραμμτους καὶ ἀδαεῖς, ὅτι οἱ μονάζοντες ἐγκαταλείπουν τὸ κατὰ κόσμον ὄνομά τῶν, προσλαμβάνοντες ἕτερον ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀγιολογίας, καὶ μὲ αὐτὸ πλέον προσαγορεύονται ἐφ' ὄρου ζωῆς. Ἐπίσης, ἐπιρνεύονται τὴν ἔκφρασιν περὶ «πνευματικῶν πατρῶς», ὡς κάτι τὸ ἠθικῶς ὑποπτον, ἐνῶ βεβαίως, πνευματικῶς πατήρ εἶναι ἔκφρασις κοινοτάτη, ἀποδιδραμένη ἀκόμη καὶ εἰς τὸν βαπτίζοντα ἀνάδοχον, εἰς τὸν κατηχητὴν ἢ καὶ εἰς τὸν ἐξομολογητὴν. Ἀφηνομεν δὲ τὰς ἕλλας ἀνακριβεῖας, ὅπου λ.χ. τὸ γνωστὸν «ἀρχονταρῖκι» τῶν Μονῶν ἀποκαλεῖται ἀπὸ τοὺς ἀδαεῖς συντάκτας ὡς... «λίβινγκ ρούμ»!

Ἄλλὰ, βεβαίως, τί νὰ περιμένῃ κανεὶς καλῶτερον ἀπὸ ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι δὲν διατάζουν νὰ μεταβάλουν εἰς ἀστυνομικὸν «σῆριαλ» μίαν ὑπόθεσιν ἢ ὅποια μᾶλλον θὰ ἔπρεπε νὰ χαροποιῆ ὅσους πιστεύουν ἀληθῶς εἰς τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς Θρησκείας; Δι' ὃ καὶ πολὺ φοβούμεθα, ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ ἱστορία ἔλλοθεν ἐκπορεύεται, ἂν κρίνῃ κανεὶς καὶ ἀπὸ τὰς κατὰ τὰ τελευταῖα αὐτὰ ἔτη μεθοδευμένας προσπαθεῖας πρὸς κατάλυσιν τῆς αὐτονομίας τοῦ Ἁγίου Ὀρους...

ἩΡΟΣΤΡΑΤΕΙΟΣ ΖΗΛΟΣ.

ΑΠΙΣΜΑ, ἄλλωστε, ἰσχυρὸ, κατὰ τῶν ἀνοήτως δορυδούτων, ἀποτελεῖ τὸ κύριο ἄρθρον τῆς «Ἐστίας» τῆς 16.7.77 μὲ ἐμπειριστικὴν θεμελίωση, γραμμμένο ἀπὸ τὸν γνωστὸ φιλόλογο

καὶ λογιτέχνη κ. Ἰ. Χατζηφώτη καὶ ἀπὸ τὸ ὅποιο ἀποσποῦμε μερικὲς σκέψεις του, ποὺ θὰ εὐχάρωσαι νὰ ἦταν καὶ σκέψεις καὶ φρονημάτων τῶν ἀνευθύνων ἐκείνων ποὺ ταράσσουν τὴν κοινὴ γνώμη:

Νέα ἐκστρατεία ἐξαπελύθη, κατ' αὐτὰς, διὰ συγχորδίας τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Τύπου, κατὰ τοῦ Ὁρθόδοξου Μοναχισμοῦ καὶ δη καὶ τοῦ Ἀγιορείτικοῦ. Καὶ εἶναι ὄντως λυπηρὸν τὸ φαινόμενον, ὅτι εἰς αὐτὴν συμμετέχουν καὶ τινες ἐκκλησιαστικοὶ ἢ ὄργανωτικοὶ παράγοντες, οἱ ὅποιοι ὤφειλον νὰ πράττουν τὸ ἀντίθετον· νὰ διαφωτίσουν δηλαδὴ τὴν κοινὴν γνώμην ἐπὶ τοῦ ὕψηλῳ πνευματικῶς χαρακτήρος καὶ τῆς σπουδαίας ἀποστολῆς τοῦ Ὁρθόδοξου Μοναχισμοῦ. Δὲν βλέπουν, ἄραγε, τί κρύπτεται ὀπίσω ἀπὸ τὴν ἐκστρατείαν αὐτήν; Δὲν γνωρίζουν τί προσέφερε καὶ τί προσφέρει ὁ Μοναχισμὸς μας εἰς τὸ Ἔθνος; Ὅτι παραλλή-

λως πρὸς τὴν ἀδιάλειπτον πίστιν καὶ λατρείαν, διεσσεε τὴν πνευματικὴν κληρονομίαν τῶν προγόνων μας, ἀρχαίων τε καὶ μεσαιωνικῶν; Ὅτι εἰς τὰ βιοβιογραφικὰ ἐργαστήρια τοῦ Βυζαντίου ἀντεγράφησαν καὶ διεφυλάχθησαν τὰ πολυτιμότερα προϊόντα τῆς λογοτεχνικῆς παραγωγῆς τῶν Ἑλλήνων, ἔτι δὲ τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἱστοριογραφίας, τῆς ρητορικῆς, τῆς φιλολογίας καὶ τῆς θεολογίας; Ὅτι οἱ ἐπιφανέστεροι καὶ σημαντικώτεροι ἐκπρόσωποι τῆς ἡσαν μοναχοὶ; Ἄλλὰ μῆπως καὶ ἡ χορεία τῶν λογίων τῆς Τουρκοκρατίας κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τὰ μοναστήρια μας δὲν ἐξεκίνησε; Οἱ ἐγκυρότεροι θεολόγοι τῆς περιόδου, Γρηγόριος ὁ Παλαμάς καὶ Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, μοναχοὶ δὲν ἦσαν;...

... Δὲν ἐξωραϊζόμεν τὴν κατάστασιν· ἡ πραγματικότης εἶναι αὐτὴ καὶ δὲν μᾶς διαφεύγει ὅτι, ἐν τῷ κόσμῳ τουλάχιστον, δὲν λείπει ἐνίοτε ἡ θρησκοληψία, ἡ ἀγυρτεία ἢ καὶ δὲν παρατηροῦνται φαινόμενα ὡς τὰ προβαλλόμενα κατ' αὐτὰς ὑπὸ τοῦ Τύπου. Ἄλλὰ πρόκειται περὶ μικροῦ ποσοστοῦ, τὸ ὅποιο οὐδένα δικαίωμα ἔχομεν νὰ γενικεύωμεν καὶ νὰ διογκώωμεν. Ἰδίως εἰς τὸ Ἁγιον Ὀρος, οὔτε προσηλυτισμὸς γίνεται, οὔτε καμμία παγὶς στήνεται. Οἱ γράφοντες ὅτι ἀπέμειναν ἐκεῖ μόνον γηραιοὶ καλόγηροι εἶναι, ἐν πολλοῖς ἀνεπιμέμωτοι. Ἡ μονὴ τοῦ Ὁσίου Φιλοθέου τοῦ Ἁγίου Ὀρους ἀριθμεῖ σήμερον 72 μοναχοὺς, οἱ πλείστοι τῶν ὁποίων εἶναι νέοι καὶ πτυχιούχοι Ἀνωτάτων Σχολῶν. Πρόκειται, ἀσφαλῶς, περὶ τοῦ μεγαλειότερου ἀνδρώου κοινοβίου ἐν Ἑλλάδι. Ἄλλὰ καὶ εἰς τὰς μονὰς Γρηγορίου, Σίμωνος Πέτρας, Σταυρονικήτα πλεονάζουν οἱ νέοι, οἱ ὅποιοι δὲν λείπουν καὶ ἀπὸ ἄλλα κοινοβία, σκήτας καὶ ἐξαρτήματα. Ἀκόμη καὶ εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Ἁγίου Ὀρους, εἰς τὰ Καρούλια καὶ τὰ Κατουνακία, συνήντησα νέους μοναχοὺς, οἱ ὅποιοι ἐπιδίδονται εἰς τὴν ὑμνογραφίαν, τὴν ἀγιογραφίαν ἢ τὴν ξυλλογλυπτικὴν.

Κατὰ καιροῦς, βεβαίως, δὲν λείπουν καὶ ἀπὸ τὸ Ἁγιον Ὀρος περιπτώσεις προσελεύσεως νέων μοναχῶν, τῶν ὁποίων οἱ διαφωνοῦντες γονεῖς προβαίνει εἰς καταγγελίας περὶ δῆθεν ἀπαγωγῆς, προσηλυτισμοῦ κ.λ.π....

... Τὸ ἔδαφος τοῦ Ἄθω εἶναι λίαν σκληρὸν καὶ τὰ τρυφερὰ πέλατα δὲν ἀντέχουν εἰς αὐτὸ. Ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῆς δομῆς του ἀποβάλλει τοὺς ἀνημπούρους, τοὺς ἀνικάνους καὶ τοὺς ἀναξίους. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν οἱ Ἀγιορείται εἶναι λίαν διστακτικοὶ κατὰ τὴν προσέλευσιν νέων μοναχῶν καὶ ὑποβάλλουν αὐτοὺς εἰς σοβαρὰς δοκιμασίας. Οὐδεὶς προσηλυτισμὸς γίνεται, τούναντι ὄχι ἀποτρέπονται συνήθως οἱ φιλάσθενοι καὶ οἱ μὴ ἔχοντες τὴν δύναμιν νὰ πορευθῶν εἰς τὰς τρίβους τοῦ Κυρίου.

Τὸ Ἁγιον Ὀρος ἔχει καὶ σήμερον — περισσότερο ἴσως ἀπὸ ἄλλους καιροὺς — νὰ ἐπιτελέσῃ σπουδαίαν ἐθνικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἀποστολήν. Ἀντὶ νὰ τὸ διαδεῶλωμεν, ἄς τὸ προφυλάξωμεν ἀντὶ νὰ τὸ πολεποῦμεν, ἄς τὸ προστατεύσωμεν ἀντὶ νὰ τὸ δυσφημούμεν, ἄς χαϊρώμεθα διὰ τὴν ἀναγέννησίν του. Τὸ ἔχει ἀνάγκη τὸ Ἔθνος μας, τὸ ἀποζητοῦν αἱ ψυχαὶ μας, εἰς τὸ εἰρηνικὸν περιβάλλον του καταφεύγομεν καὶ ἡμεῖς

οι ταλαιπωρούμενοι ἐν τῷ κόσμῳ διὰ τὰ ἀποκαθαρθῶμεν καὶ τὰ λυτρωθῶμεν, ἐξ αὐτοῦ ἀντλοῦμεν προσδοκίαν. Δὲν μᾶς προσφέρει ἀπλῶς καλλιτεχνικὰ ἢ ἄλλα διαφέροντα, μᾶς παρέχει διὰ τῶν θαυμασιῶν του δρόμων, ὡς λέγει ὁ Προφήτης, ὕδωρ ἀλλόμενον εἰς ζωὴν αἰώνιον. Μᾶς διαθέτει τὴν καθαρὰν του ἀτμοσφαῖραν διὰ τὰ ἀναπνεύσωμεν βαθεῶς. Ἄς ἀφήσωμεν κατὰ μέρος τὰς προλήψεις καὶ τὴν ἐμπάθειαν καὶ ἅς τὸ περιβάλωμεν μὲ τὴν στοργὴν μας. Ἔμεινε ὄρθιον χίλια καὶ πλεον ἔτη διὰτὶ τὰς ζηλώσωμεν ἡμεῖς τὴν φήμην του Ἑροστράτου;

Ο ΑΘΩΣ ΚΑΙ Η ΝΕΟΛΑΙΑ

Ο ΘΕΜΑ ὁμως τοῦ «παιδομαζώματος» κ. λ.π. τὸ θέτει μὲ σαφήνεια ὁ «Ἑλληνικὸς Βορρᾶς» Θεσσαλονίκης τῆς 14.7.77 σὲ κύριον σκόλιό του, μὲ τὸν ἀνωτέρω τίτλο, διὰ τοῦ ὁποῖου

ἀληθινὰ ἔμμεται ἡ σωστὴ γραμμὴ τοῦ Ὁρθοδόξου Μοναχισμοῦ καὶ ἀποτελεῖ ἔκφραση ὑγείας σκέψεως καὶ γνώσεως. Παραθέτουμε μερικὲς παραγράφους γιὰ καταισχύνῃ τῶν μωρῶν ἐκείνων, ποὺ ἀνίδεοι καὶ σαρκόφρονες κάνουν ἐπίδειξη τῆς ἡμιμαθείας τους, ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑθνους.

Ἡ προσέλευση τῶν νέων στὸ μοναχικὸ σχῆμα καὶ ἡ ἐγκαταβίωσή τους στὸ ἀσκητικὸ Ἅγιον Ὅρος, δὲν εἶναι θέμα τόσο ἀπλό, ὅσο θέλησαν νὰ τὸ παρουσιάσουν μερικὸι κυνηγοὶ ἐντυπώσεων, οὔτε τόσο μονόπλευρο, ὅσο τὸ μαρξιστικὸ πάθος καὶ ὁ ἀγοραῖος «λαϊκισμὸς» ἐνεφάνισαν.

Σήμερα στὸ Ἅγιαννον Ὅρος ἀκμάζει μὴ κίνηση νέων ἀνθρώπων, ποὺ, ἐν πλήρει συνειδήσει, ἐγκαταλείπουν τὰ ἐγκόσμια γιὰ τὰ ἀφιερωθῶν στὴν ἀσκησι τῆς ψυχῆς, νὰ διώσουν τὶς μεγάλες ἠθικὲς καὶ πνευματικὲς ἀξίες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐλληνοσύνης καὶ νὰ ἐπανδρώσουν τῆς γεραρῆς Ἱερέως Μονῆς, ὅπου τρεμόσθηκε ἕως χθὲς τὸ χιλιόχρονο φῶς.

Πρόκειται γιὰ νέους ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι, προηγούμενοι, ἔχουν ἀποδείξει στὴν ἐλεύθερη κοινότητα τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐπιστήμης τὰ μεγάλα πνευματικὰ — τουλάχιστον — προσόντα τους. Πτυχιούχοι ὄλων σχεδὸν τῶν θεωρητικῶν καὶ θετικῶν ἐπιστημῶν, πολλοὶ διδάκτορες σὲ εὐρωπαϊκὰ Πανεπιστήμια, ἀκόμη καὶ ὀφηγηταὶ, ἐγκατέλειψαν τὴν βοήν του κόσμου τούτου καὶ ἀπεσύρθησαν στὸν Κῆπο τῆς Παναγίας, γιὰ νὰ καλλιεργήσουν τὰ ἄνθη ἐκείνα, ποὺ ἡμεῖς οἱ ἄλλοι τόσο περιφρονοῦμε, ἀλλὰ καὶ τόσο χρειαζόμαστε...

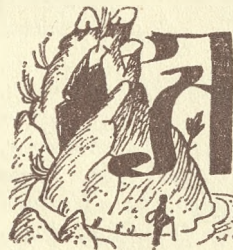
Αὕτῃ εἶναι ἡ μὴ πλευρὰ τοῦ ζητήματος, τὴν ὁποῖαν ἡ ἐπικαιρότης, μὲ τὴν ἀγελαίαν ἀσέβεια

τῆς ἀμαθοῦς θρασύτητος, θέλησε νὰ ἀμαυρώσῃ καὶ νὰ σπιλώσῃ. Ἐμεῖς οἱ λαϊκοὶ, μὲ τὴν ἐξαρση ἰδίως τῆς ὕλοφροσύνης μας, νομίζουμε, ὅτι μποροῦμε, ἀμέσως - ἀμέσως, νὰ ἐκδώσωμε τὰ θέσφατα τῆς δοκησιοσοφίας μας γιὰ αἰωνοβίους θεσμούς. Καὶ δὲν θὰ ἄξιζε κανεὶς νὰ ἀσχοληθῇ μὲ αὐτοὺς τοὺς ρυπαρογράφους, ποὺ, ἄλλοι ἐκ δόλου καὶ ἄλλοι ἐξ ἠλιθιότητος, ἔκρουσαν τὰ κύμβαλα τοῦ πολέμου ἐναντίον τοῦ Ἁγιωνύμου Ὁρους, ἂν ἡ Πολιτεία δὲν εἶχε μὲ πολλὴν προχειρότητα ἀναμιχθῇ — γιὰ νὰ ἐρησυχάσῃ μακαρία ἀμέσως μετὰ...

Αὐτὸ ἰσχύει, ὅμως, πρὸς κάθε πλευρὰ. Καὶ δὲν εἶδαμε μέχρι σήμερα νὰ ἐνοχλητὰ κανέναν ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι ὄχι πέντε μόνον παιδιὰ καὶ χιλιάδες παιδιῶν προσηλυτίζονται ἀπὸ τὰ κομμουνιστικὰ κόμματα καὶ τὶς ἐρυθρὲς ὁμάδες γιὰ νὰ στρατευθοῦν πρόωρα καὶ ἀνώριμα σὲ μίαν ἰδεολογία, ποὺ ἀντιστρατεύεται προῖρητα ὅλες μαζὶ ἀνεξαιρέτως τὴς ἀξίες τοῦ Ἑθνους. Τὸ ὅτι καὶ ἐδῶ ἔχομε θρησκευτικὸ φανατισμὸ καὶ ἀνάλογο ζῆλο δὲν χωρεῖ καμμιά ἀμφιβολία. Τὰ σύμβολα, τὰ κηρύγματα, ἡ ἀδιαλλαξία, οἱ τελετὲς ἀνήκουν σὲ ζῆλωτάς. Μὲ μὴ διαφορά: δὲ ἐδῶ ὑπάρχει τὸ κοινωνικὸ μῖσος καὶ ἡ ἀποποίηση τῆς ἐθνικῆς ἰδέας...

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΤΗΣ Ι. ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ

ΑΜΠΡΟΤΑΤΟ, ἀντικειμενικὸ, πνευματικὸ, περιεκτικὸ τὸ κείμενο τῆς Ἱ. Κοινοτήτος τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ὑπὸ μορφή ἀνακοινώσεως πρὸς τὸν Ἑλληνικὸ λαό, μὲ τὴν ὁποία ἡ ἀνω-

τάτη διοικητικὴ Ἀρχὴ τοῦ Ἁθῶ τοποθετεῖ τὸ θέμα τῆς προοπτείας τῶν νέων χριστιανῶν πρὸς μονασμὸ σὲς πραγματικὲς νου διαστάσεις. Ἐλπίζουμε διὸν δὲν θὰ χρειασθῇ καλλιτερεῖ καὶ πεισικότερη ἀπάντησι πρὸς πᾶσα κατεδύνηση. Ἰδουὸν ἡ ἀνακοίνωσι, ποὺ ἐοιτάλη σὶδὸν Ἑλληνικὸ Τύπο:

Ἡ Ἱ. Κοινότης τοῦ Ἁγ. Ὁρους Ἁθῶ μὲ πολλὴν λύπην ἔλαβε γνώσιν τῆς συκοφαντικῆς δυσφημίσεως ποὺ ἐξατελύθη εἰς βάρος τοῦ Ἁγ. Ὁρους ὑπὸ μερίδος του Τύπου, διὰ τὴν δῆθεν ἀρταγανὴ καὶ προσηλυτισμὸν ἀνηλικῶν νέων ὑπ' Ἀγιορειτῶν.

Ἡ Ἱ. Κοινότης καταγγελεῖ εἰς τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸν Λαόν, ὅτι ὅπισθεν τῆς συκοφαντικῆς αὐτῆς ἐκστρατείας εὐρίσκονται ὄχι μόνον σκανδαλοθηρικὰ κίνητρα, ἀλλὰ καὶ οἱ στρατευμένοι ἐχθροὶ τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι τελευταῖως ἀνησυχοῦν ἐκ τῆς ἐπανδρώσεως τοῦ Ἁγίου Ὁρους

ὕπο νέων καὶ μορφωμένων μοναχῶν.

Καταδικάζει τὴν αντρομοσοσὶν στάσιν τοῦ Μητροπολίτου Ἱρικήης καὶ Ἰσακῶν κ. κ. Στεφάνου, ὁ ὅποιος δια τῶν ανεπιτρεπτῶν ενεργειῶν του, εἰσέει το ἐναυσμα τῆς τοιαυτῆς ἐκστρατείας, γενομενος ἐπιλησμων τῶν φρικτῶν ἀρχιερατικῶν του ὀρκῶν, περὶ τῆρησεως τῶν 'Ι. Κανονῶν καὶ τῆς 'Ιερας Παραδόσεως τῆς 'Εκκλησίας.

Πληροφoρεῖ τὸν πιστὸν λαόν, ὅτι τὸ "Ἄγιον Ὅρος, φορεῖ Θεοῦ, ἐισερχεῖται εἰς νέαν περιόδον πνευματικῆς ἀκμῆς, ἐπ' ἀγαθῆ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὸ "Ἄγ. Ὅρος, ὡς κατ' ἐξοχὴν χῶρος τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας, εἶναι φύσει ξένον πρὸς κάθε μορφήν ἀσκῆσεως βίας.

Οὐδεὶς νέος προσκαίριμος ἐνθουσιασθεὶς ἢ ψυχολογικῶς ὑποβληθεὶς εἶναι δυνατόν νὰ παραμείνῃ ὡς μοναχὸς εἰς τὸ "Ἄγ. Ὅρος, δεδομένων τῶν πολλῶν δυσκολιῶν τῆς Μοναχικῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἀπαιτουμένου καθημερινοῦ σκληροῦ ἀγῶνος, διὰ τὴν ὑπερβῆσιν τοῦ νοσηροῦ ἀτομικισμοῦ.

Αἱ 'Ιεραὶ Μοναὶ δὲν εἶναι φυλακαί. Εἶναι ἀνοικταὶ εἰς ὅλους καὶ ὅλοι δύνανται νὰ συνομιλήσων με τοὺς μοναχοὺς καὶ νὰ διαπιστώσων τὰ κίνητρα ποὺ τοὺς ᾤθησαν νὰ γίνων μοναχοί.

Καλοῦμεν κάθε καλόπιστον ἄνδρα νὰ διαπιστώσῃ μόνου τὴν τὴν ἀλήθειαν, ἐπισκεπτόμενος τὸ "Ἄγιον Ὅρος.

Παρακαλοῦμεν ὅλους τοὺς "Ἑλληνας νὰ σεβασθοῦν τὸ "Ἄγ. Ὅρος, ποὺ με τὴν πολυεθεὴ Παροδόξου ἐκπροσώπησιν του, ἐνσαρκώνει τὸ ὑπεράνω φυλετικῶν καὶ πολιτικῶν διακρίσεων πνεῦμα ἐνότητος καὶ ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀποτελεῖ τὴν μόνην ζῶσαν συνέχειαν τοῦ Ὁρθοδόξου Βυζαντινοῦ, 'Ἑλληνικοῦ μας πολιτισμοῦ.

→ ἀπὸ τὴ σελ 26

στὶς ὁποῖες κωδικοποιοῦνται τὰ ἐκφραστικότερα ἀποσπάσματα ἀπὸ ταξιδιογραφικῆς περιγραφῆς ἀπὸ φιλολογικῆς ἐντυπώσεως, ἀπὸ λογοτεχνικὰ κείμενα, ἀπὸ στιχουργήματα, ἀπὸ θεολογικῆς θεωρητικῆς ποὺ ὅλα ἀφοροῦν στὸ "Ἄγιον Ὅρος.

Νομίζω πῶς γιὰ τὴν ἀνάδειξη τοῦ Ἁγίου Ὁρους, σὰν ἐκφραση μοναδικοῦ μοναστικοῦ Κέντρου τῆς Ὁρθοδοξίας, καλλίτερος τρόπος ἀπὸ τὴν προβολὴ τῶν κρίσεων καὶ ἐντυπώσεων τῶσων λογίων, θεολόγων, ἐπιστημόνων δὲν ὑπῆρχε. Ὁ φίλος κ. Χατζηφῶτης ἀναμφίβολα ἐκοπίασε γιὰ τὴν συλλογὴ τῶσων ὕλικῶν καὶ με πολλὴ ἀγάπη ἐπεμελήθη τῆς ἐκδόσεως, ὥστε τὸ ὅλο βιβλίον νὰ παρουσιασθῆ ὑπὸ ἀρτία μορφῆ, κοσμημένο με ἐξηναπέντε φωτογραφικῆς μοναστηριῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐκτὸς κειμένου, με βαθυστόχαστο πρόλογο, εὐρητήριο καὶ γραμμικὰ κοσμήματα ὀφειλόμενα στὸν καλὸ ἀγιογράφο μοναχὸ Ἰωάννη.

Δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῆ ὅτι τὰ κείμενα ποὺ ἀποτελοῦν τὸ βιβλίον, εἶναι μικρὰ ἀποσπάσματα ἐκτεταμένων βιβλιῶν, μελετῶν, ἄρθρων. Καὶ μάλιστα τῆς ἑλληνικῆς γραμματικῆς. Ἐλπίζουμε στὸν ζῆλο τοῦ κ. Χατζηφῶτη ὅτι θὰ δλοκληρώσῃ τὴν προσπάθειά του με τὴν πλουσιωτάτη ξενόγλωσση γραμματικῆ, ποὺ σὲ μὴ καλῆ μετάφραση, νὰ τὴν προσφέρῃ στὸν Ὁρθόδοξο λαὸ μας. Συγχαίρουμε, εὐχόμεθα καὶ ἐλπίζουμε.

θ.μ.δ.

Παράλλῆλως ἢ 'Ι. Κοινότης ἀπέστειλε εἰς τὸν Ἐεβ. κ. Στεφάνου Ἱρικήης μακρὰν ἐπιστολήν, δια τῆς ὁποίας ἐλεγεῖ τὴν ἀδόκιμον ἐνεργειάν του. Μεταξὺ ἄλλων γραφοῦνται τα ἐξῆς:

Ἐεσαομωιωατε,

Καταπληκτος ἢ καθ' ἡμᾶς 'Ι. Κοινότης ἔλαβε γινῶσιν τοῦ μακροῦ τηλεγραφήματος Σας. Ἰα δε ἐν τῷ μεταξὺ ἀποσταλεντα ἡμῖν ἀποκομματα ὀλων σχεσον τῶν ἐφημεριδῶν Ἀθηνῶν, Θεσσαλονικῆς καὶ Τρικάλων, εἰσῆσαν ἡμᾶς εἰς λύπην, ὄχι τῶσων διὰ τὸν ἐπιχειρηθενα διασυρμόν τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ γενικῶς τῶ ὀρθοδόξου Μοναχισμοῦ ὑπο τοῦ σκανδαλοθηροῦντος Τύπου, ὅσον διότι ἀπεκαλύπτετο ἐκ τῶν δημοσιευμάτων, ὅτι ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης ὑπῆρξεν ἠθικὸς αὐτοουργὸς τοῦ ἐγερθέντος σάλου, δι' ὄν λόγον καὶ ἐπαξίως ἀπενεμηθησαν Αὐτῇ αἱ δέουσαι τιμαὶ ὑπο τῆς «Αὐγῆς» καὶ τοῦ «Ριζοσπάστου» ὡς καὶ ἄλλων τινῶν ἐφημεριδῶν. Καὶ πράγματι: ὅταν ὁ ἴδιος ὁ ποιμὴν παραδίθῃ τὰ πρόβατα εἰς τὴν χλεύην τοῦ ἐν τῷ πονηρῷ κειμένου κόσμου, πῶς δὲν θὰ τιμηθῆ ἀναλόγως ὑπ' αὐτοῦ;...

Πῶς δὲν ἐφοβήθητε τὸν Θεόν, προτιμήσαντες τὸν διασυρμόν τῆς Ἐκκλησίας Του καὶ τῆς πλεον ἐκλεκτῆς τάξεως τῆς Ὁρθοδοξίας διὰ τηλεγραφήματων πρὸς πᾶσαν κατευθύνσιν καὶ διὰ δημοσιῶν συνεντεύξεων, παρέχοντες οὕτως ἐρεθισμοὺς εἰς τὴν νοσηρὰν φαντασίαν δυστυχῶν ἀνθρώπων καὶ ἔτοιμον ὕλην εἰς ἀποξῶντας ἐκ τῆς σκανδαλοθηρίας, ἀλλὰ καὶ ἐπιχειρήματα εἰς δεδηλωμένους ἀθέους ἐφημεριδογράφους, καὶ Κύριος οἶδε πότε θὰ καταπαύσῃ ὁ ὕψ' Ὑμῶν ἐγερθεὶς σάλος;...

Ἀνεγνώσαμεν ἐνεοὶ εἰς τὴν Ἐφημερίδα «Ἀκρόπολιν» τῆς 14ης Ἰουλίου 1977 δηλώσεις ὑμετέρας, καθ' ἃς ἡ συμμετοχὴ εἰς τὰς ἱερουργίας τῆς Ὁρθοδοξίας, εἰς τὰς Ἀγρυπνίας καὶ κατανυκτικὰς ἀκολουθίας συνιστᾷ ἀψυχολογικὴν βίαν» καὶ ἀπαρχὴν τῆς μῆσεως» εἰς τὸν Μοναχισμόν. Διατελοῦμεν ἐν ἀμηχανίᾳ καὶ διερωτώμεθα: ἐλέχθησαν ταῦτα ὑπὸ Ὁρθοδόξου ἐπισκόπου ἢ ὑπὸ τινος ἀθέου καὶ ἀπίστου ὑλόφρονος ἀνθρώπου;...

→ ἀπὸ τὴ σελ. 23

Ὁρθοδόξως, ἀνεξάρτητα με τὴν ἐπιτυχία ἢ ἀποτυχία, ποὺ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν προσωπικὴ βούληση. Καὶ ἀπὸ αὐτὰ ποὺ ἐκθέσαμε με συντομία, ποὺ ἐλπίζουμε ὅτι δὲν ἔβλαψε, προέκυψε, ὅτι ὁ μὲν δρόμος τῆς ἱεραποστολῆς (ἐνθεσμος δρόμος μεσα στὴν Ἐκκλησία), ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀπουσίας Ὁρθοδόξων προϋποθέσεων, δὲν διανύεται ἐντελῶς ὀρθά: ὁ δὲ δρόμος τοῦ μοναχισμοῦ, σὰν παραδοσιακός, χωρὶς καινοτομίες ἀνεύθυνες, σὰν δρόμος ἐγγυώμενος τὴν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, διανύεται με ἀσφάλεια, ὀρθά, χωρὶς πειραματισμοὺς καὶ ὀδηγεῖ σταδιακὰ στὴν θέωσή του.

ՀԱՅԿԻՆՆԵՐԻ
ԽՈՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԻՆՈՎ

47/48

ԽՈՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԻՆՈՎ
ԽՈՍՏԱՆԻ ԿՈՄՍՏԻՆՈՎ

ИЗДАТЕЛЬСТВО
НАУКА И ТЕХНИКА

АВОМАНРО
И. И. И.

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΣΤΑΣΗΣ

47
49